

Projekt

z dnia 13 maja 2026 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY PRZECISZÓW**

z dnia 2026 r.

**w sprawie: przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przeciszów na lata
2026-2030**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U.2025, poz. 1153 z późn. zm.) oraz art. 16b w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U.2025, poz. 1214 z późn. zm.) **Rada Gminy Przeciszów uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przeciszów na lata 2026-2030 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Przeciszów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą od 1 stycznia 2026 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Władysław Kozub

w sprawie: przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przeciszów na lata 2026-2030

w sprawie: przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przeciszów na lata 2026-2030

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przeciszów na lata 2026-2030

Spis treści

Wykaz skrótów	5
Wprowadzenie	6
Metodologia opracowania Strategii	8
Podstawy prawne	10
Spójność z dokumentami strategicznymi	12
Dokumenty krajowe	12
Dokumenty regionalne	13
Dokumenty lokalne	14
Metodologia badań społecznych	14
Wybór metod i technik badawczych	15
Dobór próby i narzędzie badawcze	15
Charakterystyka gminy Przeciszów	16
Położenie	16
Sytuacja demograficzna	17
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	19
Edukacja i wychowanie	22
Kultura, sport i rekreacja	24
Opieka zdrowotna	26
Bezpieczeństwo publiczne	27
Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej	28
Gminny system pomocy społecznej	34
Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	37
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców	38
Struktura badanej próby	38
Problemy społeczne	40
Problem alkoholowy	41
Problem nikotynowy	43
Problem narkotykowy	44
Problem przemocy	46
Korzystanie z urządzeń elektronicznych	50

Uczestnictwo w grach hazardowych	52
Inne uzależnienia behawioralne.....	53
Rynek pracy	54
Ubóstwo i wykluczenie społeczne.....	56
Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	57
Zdrowie psychiczne	60
Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów	62
Struktura badanej próby	62
Problem alkoholowy.....	64
Problem nikotynowy	65
Problem narkotykowy	66
Problem przemocy	68
Korzystanie z urządzeń elektronicznych.....	73
Uczestnictwo w grach hazardowych	75
Zdrowie psychiczne	75
Zaburzenia odżywiania.....	76
Sytuacja społeczna gminy Przeciszów	78
Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej.....	78
Wsparcie osób z niepełnosprawnością	82
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień	84
Przeciwdziałanie przemocy domowej	89
Aktywność i integracja społeczna seniorów.....	94
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	97
Wsparcie osób z problemem ubóstwa.....	100
Zdrowie psychiczne	103
Część programowa.....	105
Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	106
Kierunki rozwiązywania problemów społecznych.....	107
Cel strategiczny nr 1	108
Cel strategiczny nr 2	112
Cel strategiczny nr 3	115

Cel strategiczny nr 4	119
Cel strategiczny nr 5	121
Cel strategiczny nr 6	124
Ramy finansowe Strategii.....	125
System wdrażania Strategii	126
System aktualizacji Strategii.....	127
Komunikacja społeczna i promocja Strategii.....	128
Monitoring i ewaluacja.....	129
Wnioski i podsumowanie	133
Bibliografia	135
Spis rysunków, tabel, wykresów.....	136
Spis rysunków	136
Spis tabel	136
Spis wykresów	138

Wykaz skrótów

b.d. – brak danych

DPS – dom pomocy społecznej

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Przeciszowie

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeciszowie

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KP – Komisariat Policji w Zatorze

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NK – procedura „Niebieskie Karty”

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oświęcimiu

PES – podmioty ekonomii społecznej

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PIK – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny

POIK – Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Oświęcimiu

POZ – podstawowa opieka zdrowotna

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oświęcimiu

pp. – punkt procentowy

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Oświęcimiu

SPZOZ – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Przeciszowie

ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Oświęcimiu

ŚPW – świetlica profilaktyczno-wychowawcza

UG – Urząd Gminy Przeciszów

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 spowodowały konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze oraz społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, uwydatniając stare i generując nowe ryzyka socjalne. Na poziomie lokalnym można do nich zaliczyć kryzys gospodarczy skutkujący, m.in. poważnymi skutkami dla rynku pracy, rozwarstwienie społeczne pociągające za sobą ryzyko wzrostu liczby osób wykluczonych ze społeczeństwa, zwiększenie skali ubóstwa, ujawnianie się nowych konfliktów społecznych, wzrost zachowań indywidualistycznych w miejsce zachowań wspólnotowych, wpływających negatywnie na jakość kapitału społecznego i więzi społecznych, czy problem organizacji i zarządzania czasem osób starszych. To tylko część z wielu negatywnych konsekwencji jakie może za sobą pociągać pandemia koronawirusa².

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² N. G. Pikuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020, s. 9-16.

Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie musi skłonić Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji³.

Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przeciszów na lata 2026-2030⁴ jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przeciszów na lata 2026-2030 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring

³ E. Bendyk, P. Buras, Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022, s. 1-7.

⁴ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przeciszów na lata 2026-2030” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy domowej,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- zdrowie psychiczne.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przeciszów na lata 2026-2030 określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli na zapewnienie mieszkańcom Gminy dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przeciszów na lata 2026-2030 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Gminny Program Wspierania Rodziny czy Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Lp.	Etap	Charakterystyka
1.	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej. Informacji w tym zakresie dostarczają również przeprowadzone na terenie Gminy badania społeczne.
2.	Sformułowanie misji i wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3.	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Ich identyfikacja i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4.	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji, jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego w trakcie i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.), do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy „*opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*”.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
5. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej,
6. ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.

Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka:

1. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
9. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
10. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałaniu uzależnieniom:

1. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Akty prawne dotyczące oświaty, zatrudnienia oraz wsparcia socjalnego:

1. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
2. ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia,
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych,
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
7. ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym,
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego,
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
12. uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028,
13. ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Akty prawne normujące aspekty finansowe:

1. ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych.

Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju:

1. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
5. ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzenia pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przeciszów na lata 2026-2030 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przeciszów na lata 2026-2030 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia⁵.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- Strategia Demograficzna 2040,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.).

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przeciszów są: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2026 oraz Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030.

⁵ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

Dokumenty lokalne

Najistotniejszym dokumentem strategicznym na poziomie lokalnym jest Strategia Rozwoju Gminy Przeciszów na lata 2022-2030, odpowiadająca na zachodzące zmiany w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Dokument wyznacza podstawowe kierunki rozwoju, które mają za zadanie zapewnić odpowiednią jakość i poziom życia mieszkańców, równocześnie przeciwdziałając negatywnym zjawiskom i barierom. Strategia Rozwoju Gminy Przeciszów na lata 2022-2030 wyznacza 3 następujące cele strategiczne:

- Zrównoważony rozwój gminy uwzględniający dbałość o środowisko naturalne,
- Rozwój społecznie wrażliwy,
- Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej gminy.

Metodologia badań społecznych

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Celem takiej diagnozy jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. O diagnozie społecznej w węższym znaczeniu mówimy, gdy badania dotyczą rozpoznawania zdarzeń i sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem – zmiana społeczna, efektem zaś – przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki⁶.

Niniejsza diagnoza realizowana przez gminę Przeciszów ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów.

⁶ Szatur – Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej, s. 109.

Wybór metod i technik badawczych

W celu poznania opinii oraz postaw mieszkańców gminy Przeciszów zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań. Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza⁷. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedne, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Badania wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów zostały wykonane zgodnie z metodą ilościową za pomocą techniki **CAWI** (ang. *Computer Assisted Web Interview*), zakładającej przeprowadzenie badań za pomocą kwestionariuszy ankiet udostępnianych drogą elektroniczną. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie.

W ramach przeprowadzonych badań, wykorzystano również **analizę danych zastanych** (ang. *Desk Research*), czyli technikę badawczą polegającą na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu. Analizie poddane zostały dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz wszystkie programy wykonawcze, raporty, sprawozdania i analizy w zakresie polityki społecznej prowadzonej w gminie Przeciszów.

Dobór próby i narzędzie badawcze

Najczęściej badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby objąć działaniami jej wszystkich członków, dlatego wybiera się grupę reprezentatywną. Wykorzystany w diagnozie losowy dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. Badania zostały przeprowadzone od stycznia do lutego 2026 roku i wzięło w nich udział **95 dorosłych mieszkańców** oraz **166 uczniów** z terenu gminy Przeciszów. Kwestionariusze ankiety użyte do zebrania danych, składały się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru.

W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki badań w ujęciu procentowym, które zaokrąglono do wartości dziesiętnych. Z uwagi na to, suma procentowego udziału odpowiedzi w danym pytaniu może odbiegać o +/- 1,0 pp. od 100%.

⁷ Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, s. 60.

Charakterystyka gminy Przeciszów

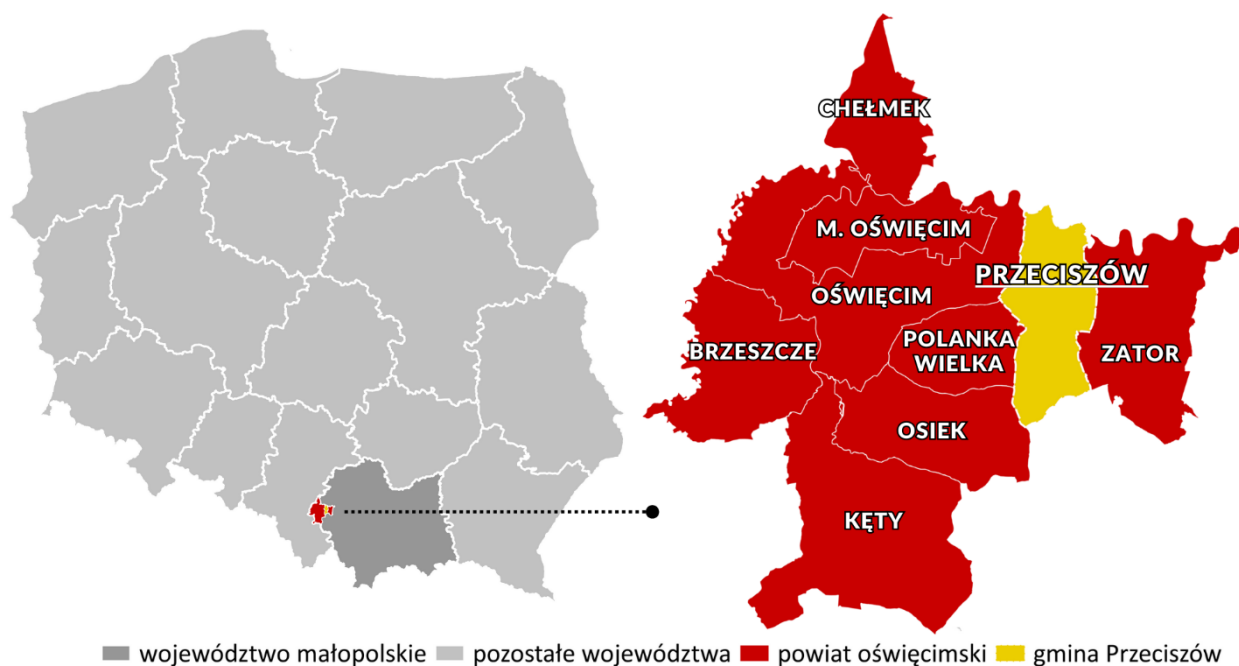
Położenie

Przeciszów to gmina wiejska położona w powiecie oświęcimskim, w województwie małopolskim. Zajmuje powierzchnię 35 km², co stanowi 8,6% Powiatu oraz 0,2% całego Województwa. Graniczy ona z gminami: Oświęcim, Polanka Wielka, Osiek oraz Zator (powiat oświęcimski), Babice (powiat chrzanowski) oraz Wieprz (powiat wadowicki). Na sieć osadniczą Gminy składają się 3 sołectwa: Las, Przeciszów oraz Piotrowice.

Gmina położona jest o ok. 60 km od Krakowa i Katowic. Układ komunikacyjny Gminy kształtowany jest głównie przez drogę krajową nr 44 (relacji Gliwice – Kraków), drogę wojewódzką nr 949 (relacji Przeciszów – Jawiszowice) oraz sieć dróg o znaczeniu lokalnym.

Gmina Przeciszów odznacza się cennymi walorami krajobrazowymi – na jej obszarze znajdują się: rezerwat przyrody Przeciszów, Obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Skawy oraz dwa pomniki przyrody.

Rysunek 1. Położenie gminy Przeciszów

Źródło: opracowanie własne

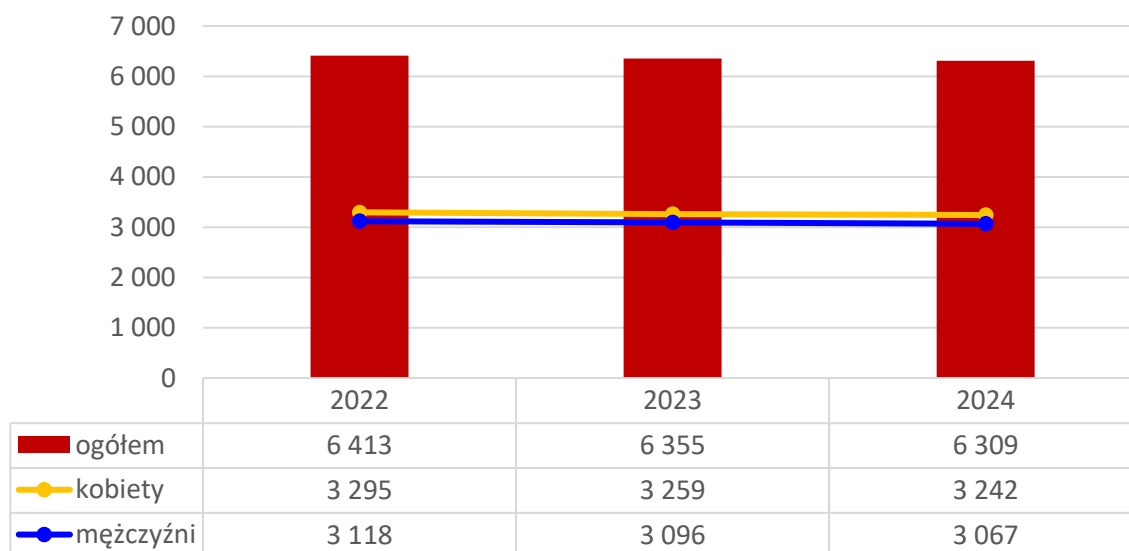

Sytuacja demograficzna

Aktualna struktura demograficzna, będąca efektem procesów społeczno-demograficznych z przeszłości, w istotny sposób wpływa na kształtowanie się zjawisk i wyzwań społecznych w przyszłości. Wnikliwa analiza kluczowych cech demograficznych, procesów migracyjnych oraz zmian w strukturze wieku i liczby ludności dostarcza podstaw do oceny skuteczności dotychczasowych działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych. W kontekście obecnych trendów, takich jak starzenie się społeczeństwa, szczególnie istotne staje się planowanie działań ukierunkowanych na aktywizację lokalnej społeczności, wspieranie młodych rodzin oraz integrację międzypokoleniową.

W 2024 roku gminę Przeciszów zamieszkiwało 6 309 osób, z czego 3 242 to kobiety, a 3 067 – mężczyźni. Analizując sytuację demograficzną Gminy, w omawianym okresie zauważalny jest stopniowy spadek liczby mieszkańców, kształtujący się na poziomie 1,6%. Biorąc pod uwagę podział na płeć, w omawianym okresie widoczna jest niewielka przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Przeciszów w latach 2022-2024

Źródło: GUS BDL

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Przeciszów w 2024 roku przyrost naturalny na 1 000 ludności kształtował się na poziomie -5,21 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował niższą wartość w porównaniu do województwa małopolskiego (-1,82) i powiatu oświęcimskiego (-4,76). Na przestrzeni ostatnich lat w Gminie zauważalny jest stopniowy wzrost przyrostu naturalnego na 1 000 ludności.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Przeciszów w porównaniu do powiatu oświęcimskiego i województwa małopolskiego na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
gmina Przeciszów	-6,21	-5,62	-5,21
powiat oświęcimski	-5,33	-4,86	-4,76
województwo małopolskie	-1,42	-1,30	-1,82

Źródło: GUS BDL

Struktura ludności w gminie Przeciszów według ekonomicznych grup wieku w roku 2024 przedstawiała się następująco:

- 18,4% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia;
- 57,7% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 23,9% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Na przestrzeni analizowanych lat dostrzec można niewielki spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności: w 2022 roku było to 19,1%, w 2023 roku – 18,7%, z kolei w ostatnim roku sprawozdawczym – 18,4%. Tendencje spadkowe widoczne są również w przypadku odsetka osób w wieku produkcyjnym (58,1% w roku 2022, 57,9% w 2023 roku oraz 57,7% w 2024 roku). Zauważalny jest natomiast wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym, który na przestrzeni analizowanych lat wyniósł 1,1 pp. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w województwie małopolskim i w całym kraju. W 2024 roku w Województwie było to 19,0% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,2% w wieku produkcyjnym oraz 21,8% w wieku poprodukcyjnym, natomiast w Polsce – 18,0% osób

w wieku przedprodukcyjnym, 58,2% w wieku produkcyjnym oraz 23,8% w wieku poprodukcyjnym⁸.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Przeciszów w latach 2022-2024 (w procentach)

wyszczególnienie	2022	2023	2024
wiek przedprodukcyjny	19,1	18,7	18,4
wiek produkcyjny	58,1	57,9	57,7
wiek poprodukcyjny	22,8	23,4	23,9

Źródło: GUS BDL

Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

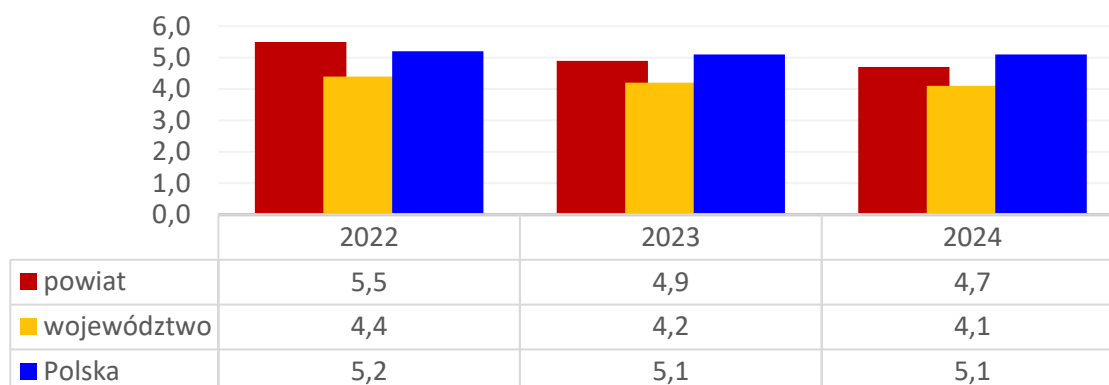
Istotnym miernikiem stanu rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która wyraża procentowy udział liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo. Wskaźnik ten pozwala na ocenę skali problemu bezrobocia w danej społeczności oraz identyfikację obszarów wymagających interwencji w zakresie polityki zatrudnienia i aktywizacji zawodowej.

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, w związku z tym wskaźnik przedstawia dane dla powiatu oświęcimskiego. W 2024 roku stopa bezrobocia w Powiecie wynosiła 4,7%, a więc była wyższa w porównaniu do Województwa (4,1%), ale niższa względem całego kraju (5,1%). W omawianym okresie w powiecie oświęcimskim stopa bezrobocia rejestrowanego uległa spadkowi o 0,8 pp. Podobne tendencje dostrzegalne są w skali Województwa i kraju. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

⁸ GUS BDL

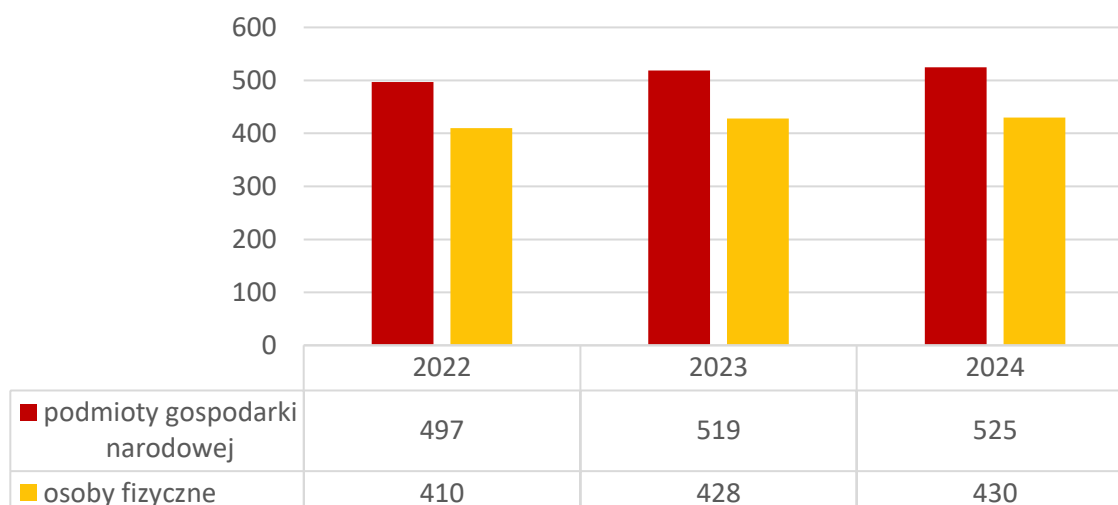
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie oświęcimskim na przestrzeni lat 2022-2024 w porównaniu do województwa małopolskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

Źródło: GUS BDL

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Przeciszów na koniec 2024 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 525 podmiotów gospodarki narodowej, z czego większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 430 (81,9%). Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Przeciszów ulegała systematycznemu wzrostowi, który kształtował się na poziomie 5,6%. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Przeciszów w latach 2022-2024

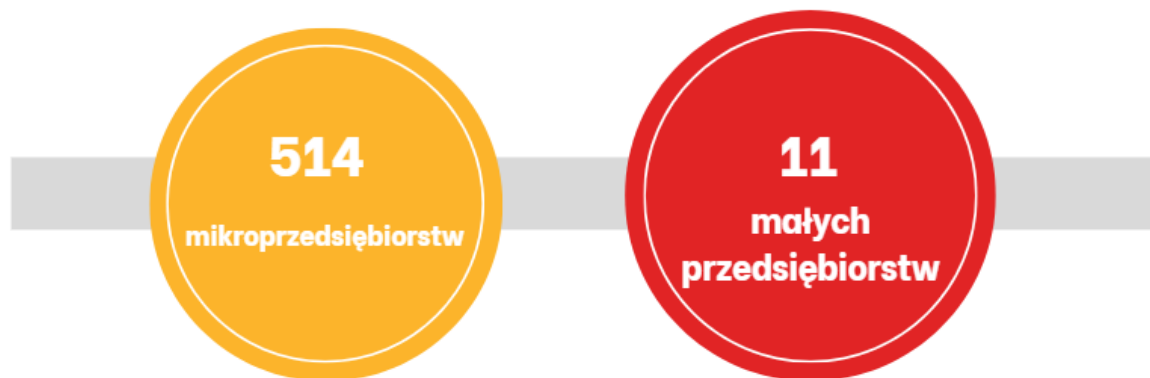

Źródło: GUS BDL

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie Przewodów według klas wielkości to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 514 (stan na koniec 2024 roku). Działalność prowadziło również 11 małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 osób.

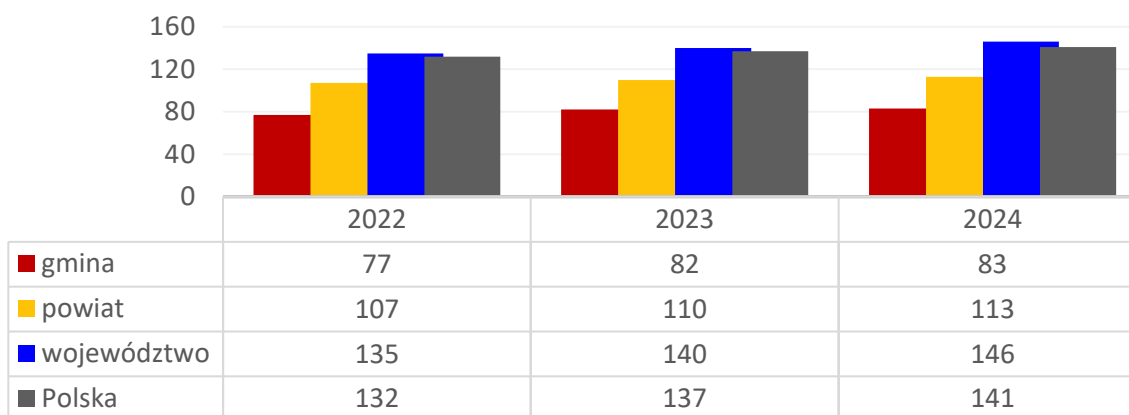
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Przewodów według klas wielkości (stan na koniec 2024 roku)

Źródło: GUS BDL

Omawiając wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców wskazuje, że jego poziom w Gminie jest niższy niż w skali Powiatu, Województwa i kraju. Analizując zaprezentowane dane można zauważyć, że w 2024 roku wskaźnik dla gminy Przewodów wynosił 83 podmioty gospodarcze na 1 000 ludności, w powiecie oświęcimskim było to 113 podmiotów, w przypadku województwa małopolskiego – 146, natomiast w kraju – 141. Na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest jego stopniowy wzrost we wszystkich analizowanych jednostkach.

Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców w gminie Przewodów, powiecie oświęcimskim, województwie małopolskim oraz Polsce w latach 2022-2024

Źródło: GUS BDL

Edukacja i wychowanie

Edukacja stanowi fundament rozwoju społeczności lokalnej, kształtując kompetencje i możliwości młodego pokolenia. Placówki oświatowe w Gminie pełnią nie tylko funkcję edukacyjną, ale także wspierają rozwój społeczny i kulturalny uczniów. Współczesne wyzwania w obszarze edukacji wymagają efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów, modernizacji infrastruktury oraz wdrażania nowoczesnych metod nauczania, aby zapewnić każdemu dziecku równy start i wsparcie w jego ścieżce rozwoju.

W 2024 roku na analizowanym terenie funkcjonowały następujące publiczne jednostki oświatowe, dla których organem prowadzącym była gmina Przeciszów:

- Samorządowe Przedszkole nr 1 w Przeciszowie,
- Samorządowe Przedszkole nr 2 w Przeciszowie,
- Samorządowe Przedszkole w Piotrowicach,
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Przeciszowie,
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Przeciszowie,
- Szkoła Podstawowa w Piotrowicach.

Kolejna tabela przedstawia liczbę uczniów w szkołach podstawowych na terenie gminy Przeciszów (bez przedszkoli). Z prezentowanych danych wynika, iż w 2024 roku do szkół uczęszczało ogółem 513 uczniów, z czego najwięcej stanowili wychowankowie Szkoły Podstawowej w Piotrowicach (191). W omawianym okresie łączna liczba uczniów uległa spadkowi o 54 osoby. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w gminie Przeciszów w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
Szkoła Podstawowa nr 1 w Przeciszowie	203	202	183
Szkoła Podstawowa nr 2 w Przeciszowie	160	147	139
Szkoła Podstawowa w Piotrowicach	204	207	191
SUMA	567	556	513

Źródło: Raport o stanie Gminy Przeciszów w roku 2024

W 2024 roku nauczaniem przedszkolnym objętych było łącznie 216 dzieci, z czego większość stanowili wychowankowie Samorządowego Przedszkola w Piotrowicach – 80. Do Samorządowego Przedszkola nr 2 w Przepiszowie uczęszczało 70 dzieci, a w przypadku Samorządowego Przedszkola nr 1 w Przepiszowie było to 66 wychowanków. Na przestrzeni omawianych lat łączna liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli uległa wzrostowi z 207 w latach 2022-2023 do 216 w 2024 roku.

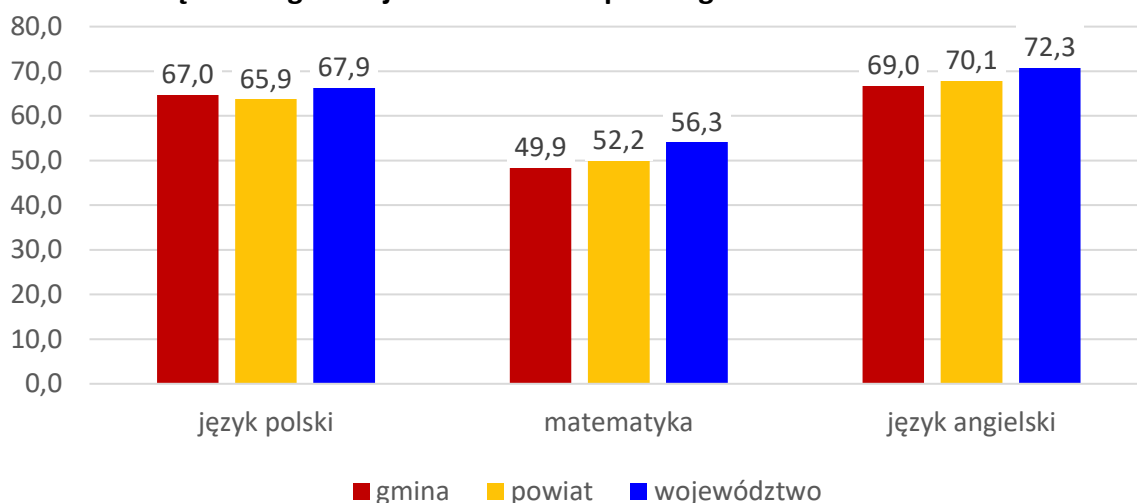
Tabela 5. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli w gminie Przepiszów w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
Samorządowe Przedszkole nr 1 w Przepiszowie	63	63	66
Samorządowe Przedszkole nr 2 w Przepiszowie	69	69	70
Samorządowe Przedszkole w Piotrowicach	75	75	80
SUMA	207	207	216

Źródło: Raport o stanie gminy Przepiszów w roku 2024

Na kolejnym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Przepiszów w odniesieniu do średniej dla powiatu oświęcimskiego oraz województwa małopolskiego. Na tle Województwa młodzi mieszkańcy Gminy uzyskali niższe wyniki ze wszystkich przedmiotów, natomiast w porównaniu z Powiatem osiągnęli lepsze rezultaty z języka polskiego. Najgorszy rezultat uczniowie z terenu Gminy osiągnęli z matematyki – 49,9%, zaś najlepiej poradzili sobie z egzaminem z języka angielskiego – 69,0%. Szczegółowe dane przedstawiono na wykresie poniżej.

Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2025 roku uczniów z gminy Przepiszów, powiatu oświęcimskiego i województwa małopolskiego

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/>

Gmina realizuje zadania z zakresu dowozu uczniów z niepełnosprawnościami do placówek oświatowych, również poza jej terenem. Dowóz odbywa się na podstawie umów zawieranych z rodzicami, którzy zapewniają transport i opiekę dziecka w drodze do szkoły, a Gmina zwraca koszty przejazdu zgodnie z frekwencją ucznia w placówce. W omawianym okresie corocznie z takiej formy wsparcia korzystało 7 uczniów dojeżdżających do szkół i przedszkoli w Oświęcimiu i Zatorze⁹.

Kultura, sport i rekreacja

Główną instytucją w obszarze kultury na obszarze Gminy jest **Gminna Biblioteka Publiczna w Przeciszowie**, pełniąca zadania dotyczące rozwoju i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, informacyjnych i kulturalno-oświatowych mieszkańców. Biblioteka realizuje podstawowe działania statutowe w zakresie gromadzenia, opracowywania i udostępniania zbiorów oraz w zakresie promocji książki, biblioteki i czytelnictwa wśród lokalnej społeczności. Biblioteka stanowi ważne lokalne centrum życia kulturalnego, integrując społeczność poprzez organizację wydarzeń, warsztatów i inicjatyw edukacyjnych skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych. W strukturach GBP funkcjonuje Filia Biblioteczna Piotrowice.

Gminna Biblioteka Publiczna pełni istotną rolę w kształtowaniu i utrwalaniu nawyków czytelniczych mieszkańców, zapewniając szeroki dostęp do książek, czasopism oraz innych materiałów bibliotecznych, a także podejmując działania sprzyjające rozwojowi kompetencji czytelniczych i uczestnictwa w życiu kulturalnym społeczności lokalnej.

W 2022 roku z usług Biblioteki skorzystały 5 822 osoby, w 2023 roku było to 6 156 mieszkańców, z kolei ostatnim roku sprawozdawczym – 5 879 osób.

Gminna Biblioteka Publiczna organizowała zajęcia w ramach różnych sekcji tematycznych, w tym: „Czytanie na dywanie” – zajęcia czytelnicze dla dzieci, zajęcia modelarskie, zajęcia szachowe, zajęcia z nauki gry na skrzypcach, rytmikę dla dzieci przedszkolnych, zajęcia dziennikarskie, zajęcia ceramiczne, zajęcia nauki gry na gitarze, zajęcia kulinarne, działalność Dziecięco-Młodzieżowego Zespołu Pieśni i Tańca „PrzeCisza”, a także „Spotkania przy herbacie” – zajęcia literacko-kreatywne.

⁹ Raport o stanie Gminy Przeciszów w roku 2022, 2023 i 2024

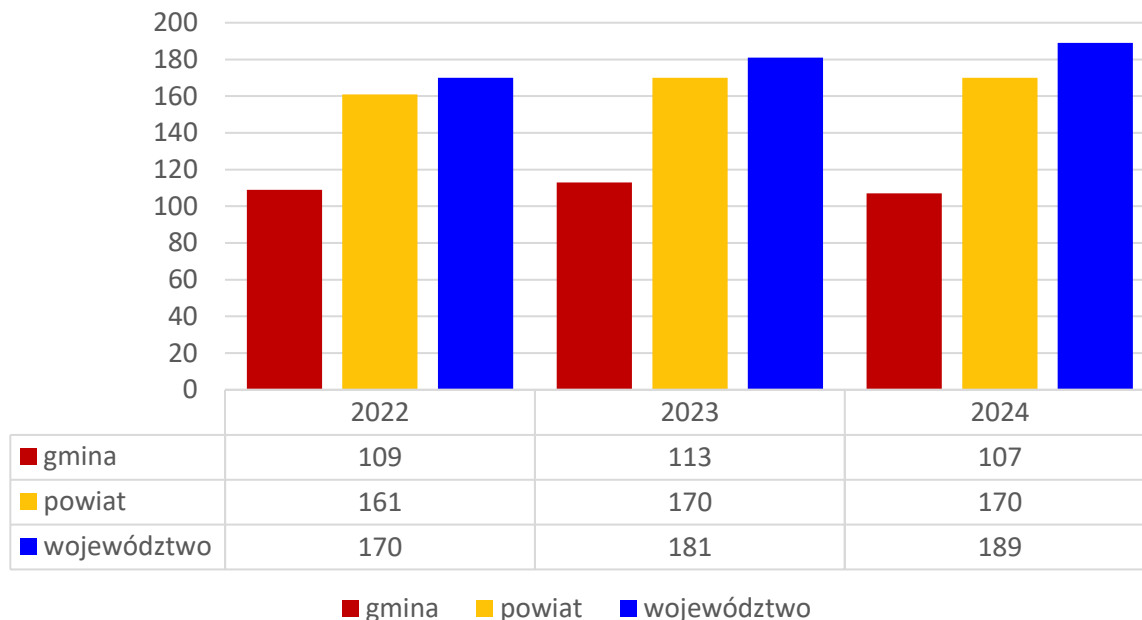

W 2024 roku na terenie Gminy zrealizowano wiele przedsięwzięć, w tym m.in.:

2. Regionalny Przegląd Kolęd i Pastorałek Kół Gospodyń Wiejskich „Hej, hej kolęda”,
1. Regionalny Konkurs Piosenki „Bajkowe Śpiewanie”, konkurs plastyczny – „Na Kartkę Wielkanocną”, konkurs fotograficzny - „Zabierz książkę na wakacje”, Święto Gminy Przewodów, „Noc bibliotek”, „Mała książka wielki człowiek” – akcja czytelnicza, „Tydzień bibliotek”, czy też „Ferie z biblioteką”¹⁰.

Poniższy wykres prezentuje dostępne dane w zakresie liczby czytelników bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Przewodów, powiecie oświęcimskim oraz województwie małopolskim w latach 2022-2024. Na podstawie danych statystycznych można dostrzec, że liczba czytelników w Gminie w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców na przestrzeni analizowanych lat ulegała wahaniom od 109 w 2022 roku, przez 113 w 2023 roku, do 107 w 2024 roku. Należy podkreślić, że w porównaniu do Powiatu i Województwa, wskaźnik dla Gminy przyjmował niższe wartości w każdym analizowanym roku.

Wykres 6. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Przewodów, powiecie oświęcimskim oraz województwie małopolskim w latach 2022-2024

Źródło: GUS BDL

¹⁰ Raport o stanie Gminy Przewodów w roku 2024

Opieka zdrowotna

Opieka zdrowotna jest jednym z kluczowych elementów wpływających na jakość życia mieszkańców Gminy. Sprawnie funkcjonujący system ochrony zdrowia zapewnia dostęp do podstawowych świadczeń medycznych, profilaktyki oraz wsparcia w zakresie ochrony zdrowia na każdym etapie życia.

Na terenie Gminy w zakresie opieki zdrowotnej funkcjonuje **Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Przeciszowie**, zapewniający mieszkańcom dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Analiza danych za lata 2022-2024 wskazuje na stosunkowo stabilną liczbę pacjentów deklarowanych do lekarza POZ, przy niewielkich wahaniami w poszczególnych latach. W 2022 roku było to 5 554 osoby, w 2023 roku nastąpił niewielki spadek do 5 506, natomiast w 2024 roku liczba ta ponownie wzrosła do 5 596 osób, osiągając najwyższy poziom w omawianym okresie. W przypadku pielęgniarstwa POZ widoczna jest natomiast systematyczna tendencja spadkowa. Liczba zadeklarowanych pacjentów zmniejszyła się z 5 843 w roku bazowym, do 5 722 w 2023 roku, a następnie do 5 648 w ostatnim roku sprawozdawczym. Liczba pacjentek zadeklarowanych do położnej POZ pozostawała stabilna w latach 2022-2023 (odpowiednio 3 060 i 3 061), jednak w 2024 roku odnotowano wyraźniejszy spadek do poziomu 2 991 osób. Odmienną dynamikę widać w obszarze medycyny szkolnej – po spadku liczby uczniów objętych opieką z 563 w 2022 roku do 496 w 2023 roku, w 2024 roku nastąpił powrót do wcześniejszego poziomu – 563 uczniów.

Tabela 6. Liczba pacjentów zadeklarowanych w SPZOZ w Przeciszowie w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
lekarz POZ	5 554	5 506	5 596
pielęgniarka POZ	5 843	5 722	5 648
położna POZ	3 060	3 061	2 991
medycyna szkolna	563	496	563

Źródło: Raport o stanie Gminy Przeciszów w roku 2024

Z danych GUS wynika, iż w gminie Przeciszów w 2024 roku w ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielono łącznie 23 567 porad. Oznacza to, że na 1 mieszkańca Gminy udzielono wówczas 3,7 porad. Jest to wartość niższa w stosunku do liczby porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu oświęcimskiego, która w omawianym roku wynosiła 4,9.

Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Przeciszów w porównaniu do powiatu oświęcimskiego w 2024 roku

wyszczególnienie	powiat	gmina
przychodnie ogółem	72	2
liczba porad w ramach POZ	717 845	23 567
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	4,9	3,7

Źródło: GUS BDL

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W Gminie bezpieczeństwo i porządek zapewniają funkcjonariusze **Komisariatu Policji w Zatorze**. Poza pełnieniem obowiązków z zakresu swojej podstawowej służby, funkcjonariusze podejmują również działalność profilaktyczną na terenie Gminy.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewniają **2 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych**: OSP Przeciszów (włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego) oraz OSP Piotrowice. W podstawowy zakres działalności OSP wchodzi ochrona przeciwpożarowa i usuwanie skutków klęsk żywiołowych. Biorą również aktywny udział w życiu społeczno-kulturowym, m.in. poprzez uczestniczenie w obchodach świąt narodowych i współorganizowanie wydarzeń gminnych.

Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej

Na przestrzeni dekad zmieniały się sposoby zarządzania w biznesie i administracji, a co za tym idzie – funkcja jednostki w wewnętrznym systemie. W wyniku koncentracji na wynikach, coraz mniejszą rolę w strukturach organizacyjnych pełnił człowiek, a w efekcie zwiększyła się skala wykluczenia społecznego. Wzrost nierówności społecznych przyczynił się do podejmowania inicjatyw oddolnych przez społeczności najbardziej nimi dotknięte. W odpowiedzi na te wyzwania narodził się ruch spółdzielczy, który umożliwiał grupom społecznym wspólne zaspokajanie podstawowych potrzeb. Kluczowe znaczenie miały wówczas wartości takie jak podmiotowość jednostki i znaczenie indywidualnej pracy. Na tym gruncie ukształtowała się współczesna koncepcja ekonomii społecznej – ukierunkowanej na człowieka i oddziaływanie społeczne, opartej na partycypacyjnym zarządzaniu, gdzie główny nacisk kładzie się na realizację celów społecznych, a nie maksymalizację zysku¹¹.

Współcześnie ekonomia społeczna funkcjonuje w ramach różnorodnych podmiotów, m.in. organizacji pozarządowych zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, takich jak stowarzyszenia, fundacje czy prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ww. ustawy, np. spółdzielni socjalnych, spółek non profit czy stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego. Obecnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej wpisuje się zarówno w politykę gospodarczą, poprzez wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i powiatów oraz konkurencyjności lokalnych podmiotów, jak i politykę społeczną, gdyż odpowiednie wykorzystanie potencjału PES umożliwia aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury czy mieszkalnictwa, a także reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W ramach sektora ekonomii społecznej wyróżnia się tzw. podmioty ekonomii solidarnej, których działalność koncentruje się głównie na wspieraniu aktywizacji zawodowej oraz integracji społecznej. Szczególny nacisk kładą one na proces reintegracji osób narażonych na wykluczenie społeczne, jak również na działania związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnościami.

¹¹ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej, str. 10

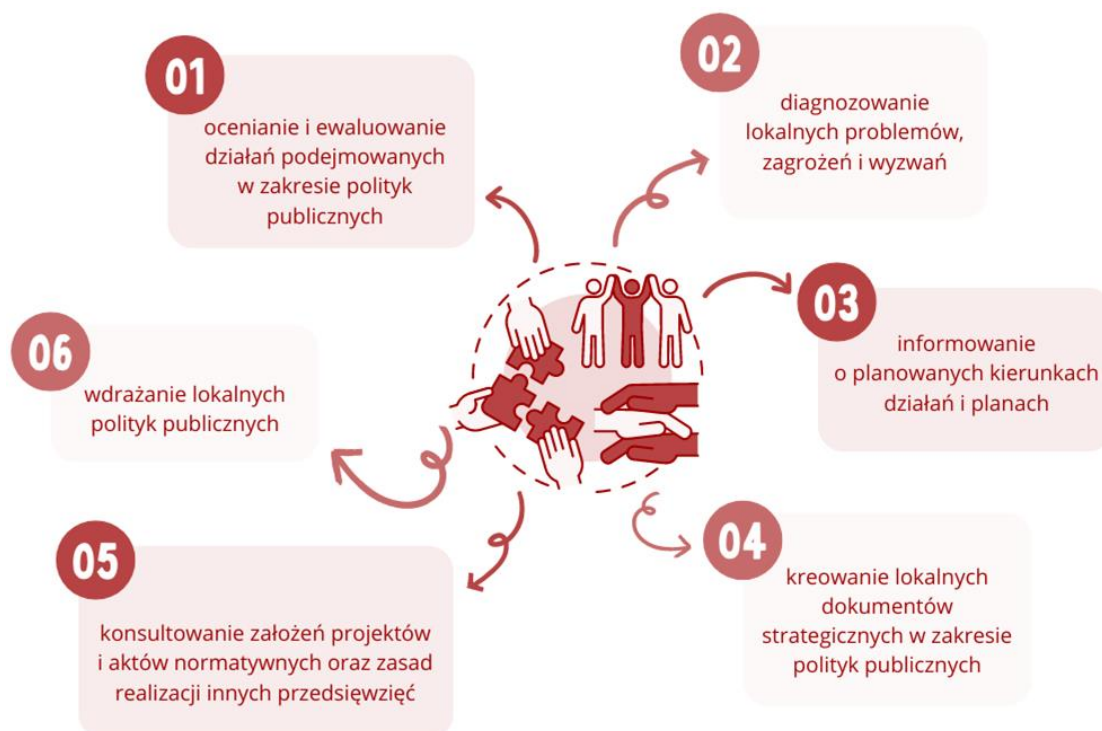
Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. *Ekonomia Solidarności Społecznej*

Podmioty ekonomii społecznej odgrywają istotną rolę w działaniach na rzecz społeczności lokalnych oraz osób zagrożonych marginalizacją. Ich zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych przekłada się na umocnienie pozycji w procesie współtworzenia lokalnej polityki społecznej i współodpowiedzialność za jej kierunki. Dotychczas współpraca instytucji publicznych z tym sektorem opierała się głównie na zlecaniu zadań publicznych oraz realizacji usług społecznych przez fundacje i stowarzyszenia. Jednak wraz z rozwojem ekonomii społecznej pojawia się potrzeba szerszego włączenia wszystkich jej przedstawicieli w procesy planowania, diagnozowania potrzeb, tworzenia dokumentów strategicznych, realizacji inicjatyw i monitorowania ich efektów.

Rysunek 4. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019

Zgodnie z zapisami ustawy o ekonomii społecznej poszerzono katalog zadań publicznych, które mogą być realizowane przez organizacje pozarządowe, umożliwiając im podejmowanie działań na rzecz podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych. Natomiast ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych wprowadziła regulacje dotyczące zakresu usług, które mogą być powierzane podmiotom ekonomii społecznej w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów, jak również w oparciu o prawo zamówień publicznych. Korelacja ustawy o ekonomii społecznej, ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie kreuje obraz szerokiego spektrum działalności i inicjatyw możliwych do podjęcia przez PES w ramach realizacji zadań publicznych i usług społecznych, wśród których znajduje się 14 obszarów usług oraz 43 sfery zadań. Wskazane poniżej usługi społeczne ściśle nawiązują do katalogu zadań w ramach pożytku publicznego.

Tabela 8. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne

lp.	katalog usług społecznych z zakresu:	zadania publiczne w obszarze:
1.	Polityki prorodzinnej	<ul style="list-style-type: none">• działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka
2.	Wspierania rodziny	<ul style="list-style-type: none">• wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej• działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży
3.	Systemu pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none">• wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
4.	Pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none">• pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób
5.	Promocji i ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none">• ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej
6.	Wspierania osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none">• działalności na rzecz osób niepełnosprawnych
7.	Edukacji publicznej	<ul style="list-style-type: none">• nauki, edukacji, oświaty i wychowania
8.	Przeciwdziałania bezrobociu	<ul style="list-style-type: none">• promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy
9.	Kultury	<ul style="list-style-type: none">• kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
10.	Kultury fizycznej i turystyki	<ul style="list-style-type: none">• wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, turystyki i krajoznawstwa
11.	Pobudzania aktywności obywatelskiej	<ul style="list-style-type: none">• działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych• upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji• udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego• upowszechniania i ochrony praw konsumentów
12.	Mieszkalnictwa	<ul style="list-style-type: none">• tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej
13.	Ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none">• ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego
14.	Reintegracji zawodowej i społecznej	<ul style="list-style-type: none">• działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym• działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości• rewitalizacji• działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3• działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Wśród zadań publicznych wskazanych do realizacji przez organizacje pozarządowe znajdują się dodatkowo działania w obszarze wzmocnienia integralności społeczności lokalnej, zapewnienia bezpieczeństwa, wsparcia grup wykluczonych i mniejszościowych oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Ważnym aspektem rozróżniającym usługi społeczne od zadań publicznych realizowanych przez PES jest sposób, w jaki dany podmiot otrzymuje je do realizacji. W przypadku zadań publicznych rozróżnia się ich 5, w tym:

- otwarty konkurs ofert,
- „małe granty” (tryb pozakonkursowy),
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez organ administracji publicznej w razie wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej,
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez Prezesa Rady Ministrów ze względu na ważny interes społeczny lub publiczny,
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu na podstawie samodzielnie złożonej oferty.

Realizacja usług społecznych następuje poprzez zlecenie zadań w formie:

- zlecenia usług,
- zlecenia instytucji,
- bonu na aktywność (regranting),
- kooperacyjnego rozwiązania problemów.

W Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zarejestrowane są: Koło Gospodyń Wiejskich w Przeciszowie oraz Koło Gospodyń Wiejskich w Piotrowicach.

Na terenie Gminy w 2025 roku nie funkcjonowało żadne przedsiębiorstwo społeczne.

W gminie Przeciszów w 2024 roku zarejestrowanych było łącznie **525 podmiotów gospodarki narodowej**, w tym 18 stowarzyszeń i organizacji społecznych. W omawianym okresie liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych utrzymywała się na zbliżonym poziomie (17 w roku bazowym oraz 18 w latach 2023-2024), z kolei

działalności nie prowadziła żadna fundacja. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

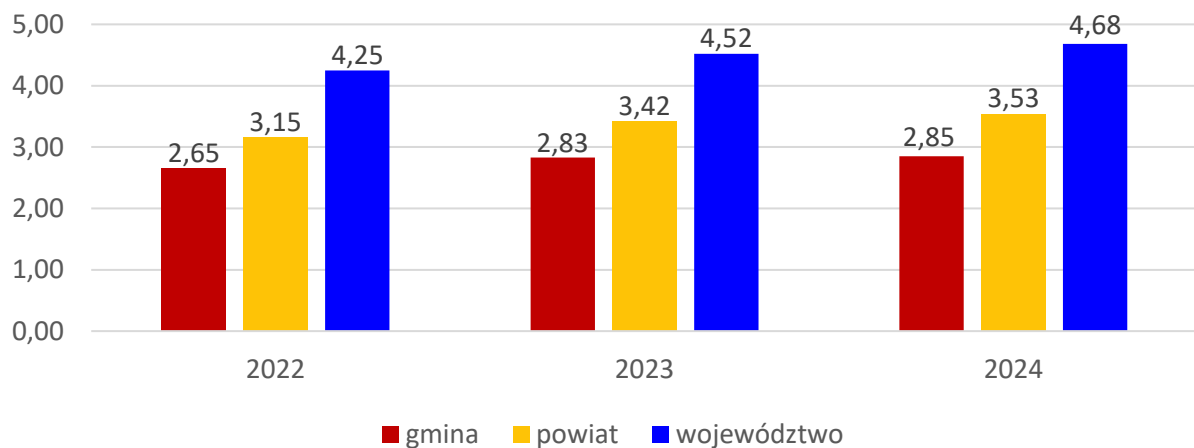
Tabela 9. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Przeciszów na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, w tym:	497	519	525
fundacje	0	0	0
stowarzyszenia i organizacje społeczne	17	18	18

Źródło: GUS BDL

Kolejny wykres przedstawia liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w gminie Przeciszów, powiecie oświęcimskim oraz województwie małopolskim w latach 2022-2024. Wskaźnik dla Gminy w 2022 roku wynosił 2,65, w roku kolejnym było to 2,83, z kolei w 2024 roku – 2,85. W omawianym okresie wartości dla gminy Przeciszów przyjmowały niższe wartości zarówno względem powiatu oświęcimskiego, jak i województwa małopolskiego. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Przeciszów, powiecie oświęcimskim i województwie małopolskim na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: GUS BDL

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych (GOPS, placówki oświatowe itp.). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.).

Gminny system pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹².

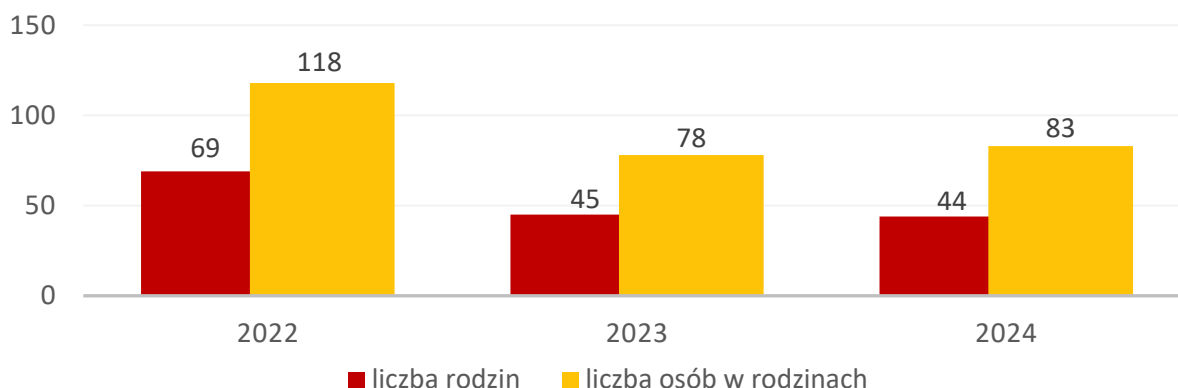
Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeciszowie**. Zadania Ośrodka wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej. GOPS realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Ośrodek realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne Gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta oraz uchwałami Rady Gminy.

Na przestrzeni lat 2022-2024 zauważalny jest spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej: w roku bazowym było to 69 rodzin, w roku kolejnym – 45, z kolei w 2024 roku – 44 rodziny. Wahania widoczne są w przypadku liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej – w ostatnim roku poddanych analizie były to 83 osoby, w 2023 roku – 78 osób, natomiast w roku bazowym – 118.

¹² Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.).

Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Przeciszów w latach 2022-2024

Źródło: Raport o stanie Gminy Przeciszów w roku 2022, 2023 i 2024

Kolejna tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2024 roku z tego typu pomocy korzystało po 11 osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym oraz 31 osób w wieku produkcyjnym. Podział pod względem płci jest równomierny – korzystających z pomocy społecznej mężczyzn było 26, natomiast kobiet – 27. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2022-2024

wiek	2022		2023		2024	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	10	1	4	3	11	5
produkcyjny	49	22	31	17	31	14
poprodukcyjny	15	8	10	5	11	8
ogółem	74	31	45	25	53	27

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, ogólna liczba osób długotrwale pobierających świadczenie uległa spadkowi z 32 osób w 2022 roku do 24 mieszkańców Gminy w 2024 roku. Biorąc pod uwagę podział na płeć, w latach 2022-2023 liczba kobiet była nieco wyższa od liczby mężczyzn, natomiast w ostatnim roku sprawozdawczym zaobserwowano odwrotne tendencje. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

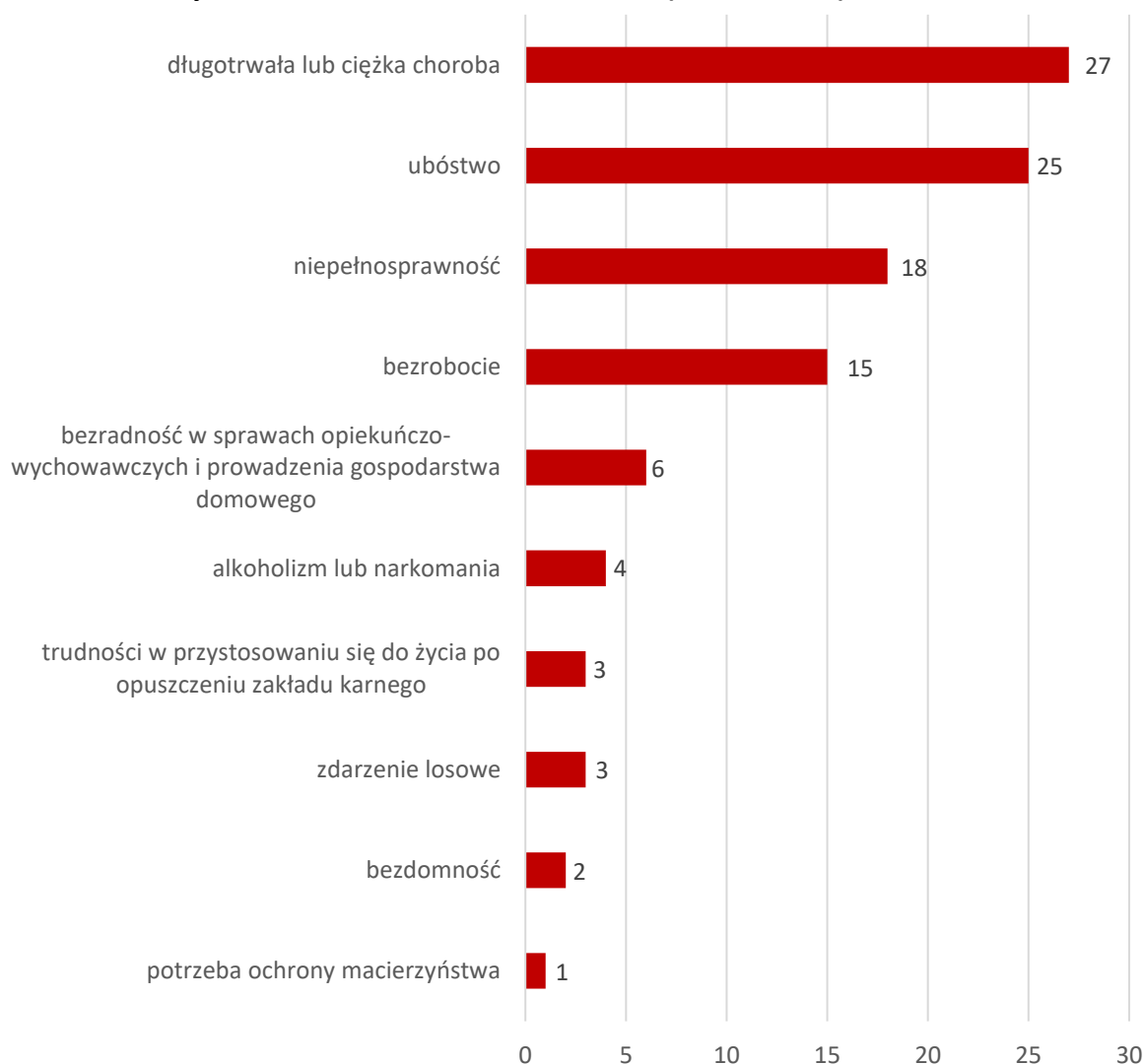
Tabela 11. Liczba osób długotrwanie pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2022-2024

płeć	2022	2023	2024
kobiety	20	16	11
mężczyźni	12	11	13
ogółem	32	27	24

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

W 2024 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Przeciszów była długotrwała lub ciężka choroba – z tego powodu pomoc otrzymało 27 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajdowało się ubóstwo (18 rodzin), natomiast na trzecim – niepełnosprawność (25 rodzin). Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 9. Powody udzielania świadczeń w 2024 roku (liczba rodzin)

Źródło: Raport o stanie Gminy Przeciszów w roku 2024

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Do istotnych zasobów instytucjonalnych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Przeciszów należą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeciszowie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Przeciszowie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Przeciszowie,
- Urząd Gminy Przeciszów,
- Komisariat Policji w Zatorze,
- świetlica profilaktyczno-wychowawcza,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Przeciszowie,
- placówki oświatowe,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

Należy zaznaczyć, iż istotnymi partnerami w realizacji działań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oświęcimiu, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oświęcimiu oraz Powiatowy Urząd Pracy w Oświęcimiu.

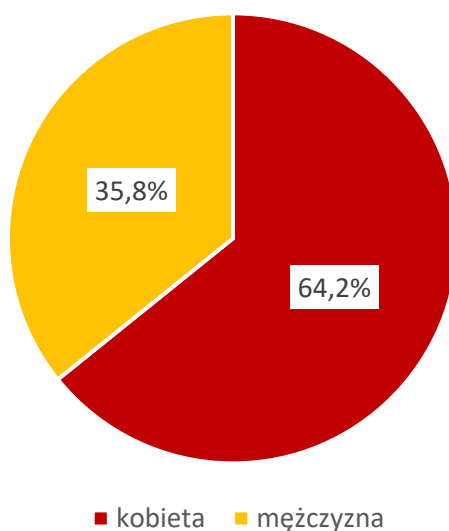
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Przeciszów, a także skala zjawiska przemocy. Dodatkowo zbadano takie kwestie jak rynek pracy, ubóstwo, wykluczenie społeczne, niepełnosprawność, zdrowie psychiczne oraz sytuacja osób starszych.

Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Przeciszów wzięło udział 95 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu przewagę miały kobiety – stanowiły one 64,2% ogółu, zaś mężczyźni – 35,8%.

Wykres 10. Płeć: N¹³=95

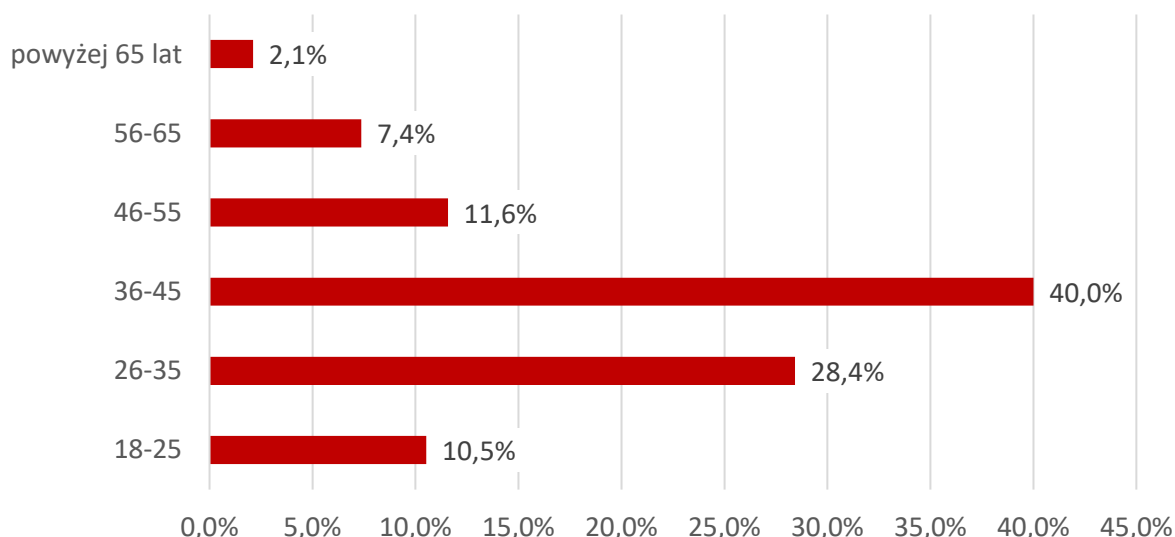

¹³ N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie.

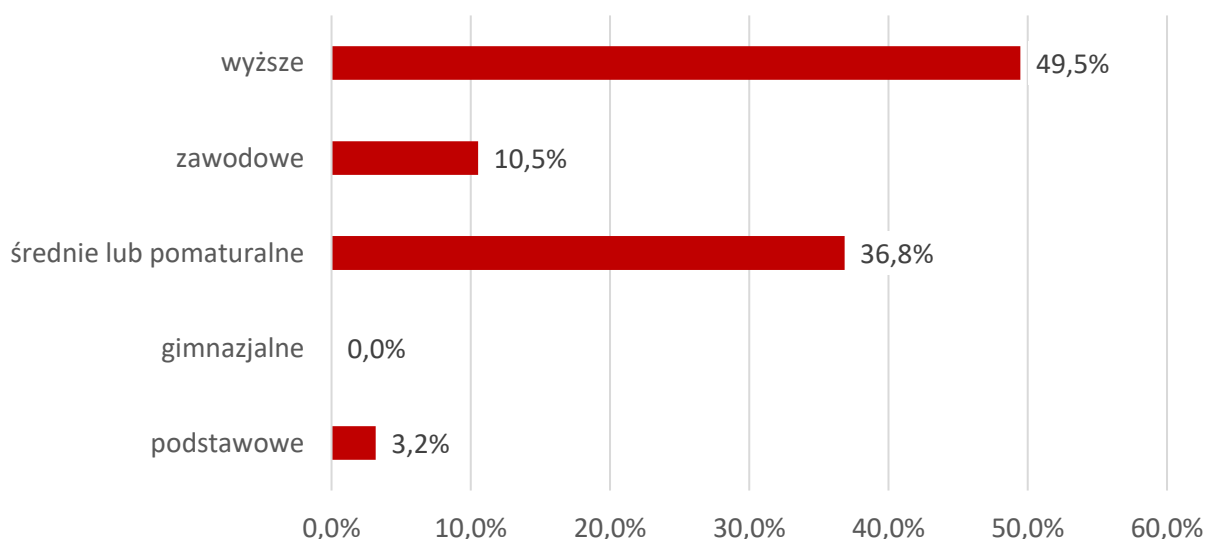
Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 36-45 lat (40,0%) oraz 26-35 lat (28,4%). Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy mający 46-55 lat (11,6%), 18-25 lat (10,5%), z kolei najmniejszą grupę badawczą stanowiły osoby w wieku 56-65 lat (7,4%) oraz powyżej 65 roku życia (2,1%).

Wykres 11. Wiek: N=95

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (49,5%) oraz średnim lub pomaturalnym (36,8%), natomiast 10,5% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem zawodowym. Ponadto 3,2% osób biorących udział w badaniu zakończyło edukację na poziomie podstawowym.

Wykres 12. Wykształcenie: N=95

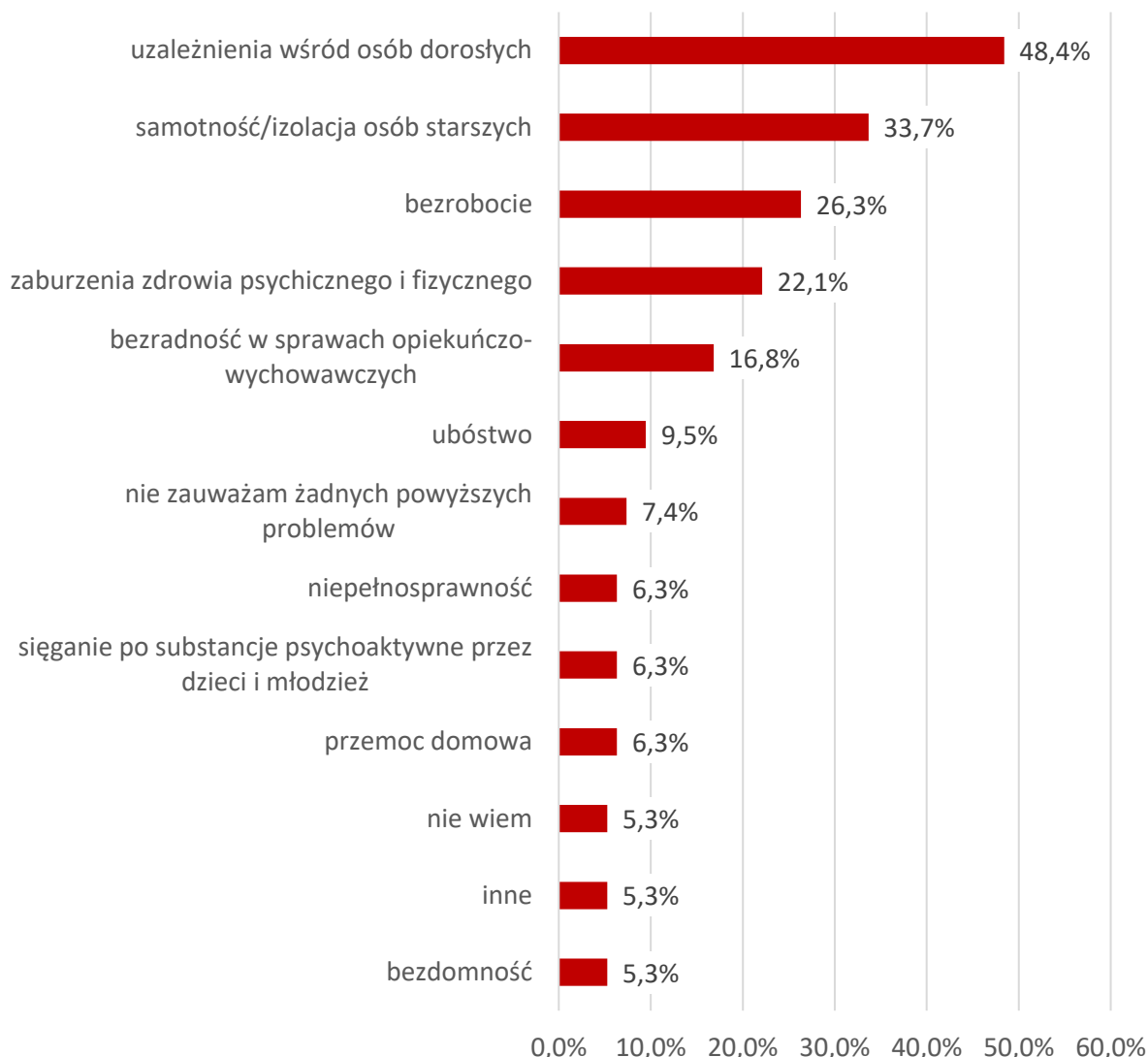

Problemy społeczne

Respondenci w pierwszej kolejności zostali poproszeni o wskazanie głównych problemów w sferze społecznej na obszarze gminy Przeciszów. Za najważniejsze problemy uznano: uzależnienia wśród osób dorosłych (48,4%), samotność/izolację osób starszych (33,7%), bezrobocie (26,3%) oraz zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego (22,1%). 16,8% ankietowanych wskazało na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, 9,5% – ubóstwo, a po 6,3% wyróżniło niepełnosprawność, przemoc domową oraz sięganie po substancje psychoaktywne przez dzieci i młodzież. Najmniej odpowiedzi padło na bezdomność (5,3%), z kolei 7,4% ankietowanych nie zauważyło żadnych problemów wymienionych w kafeeterii odpowiedzi. Ponadto po 5,3% respondentów nie posiada wiedzy w tym zakresie lub wskazało na inne czynniki, wyróżniając: *brak pomocy, problem z dostępem do informacji, słabe zarządzanie, brak inwestycji zwłaszcza w miejscowości Piotrowice, brak atrakcyjnych miejsc do spotkań dla dzieci i młodzieży oraz brak komunikacji transportu z pobliskim i miejscowościami/miastami, brak odpowiedniej opieki zdrowotnej.* Ponadto uczestnicy badania zaznaczyli uciążliwości w najbliższym otoczeniu, wpływające negatywnie na jakość życia mieszkańców, w szczególności związane z hałasem, zanieczyszczeniem powietrza oraz niewystarczającym utrzymaniem infrastruktury w okresie zimowym.

Wykres 13. Jakie Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=95

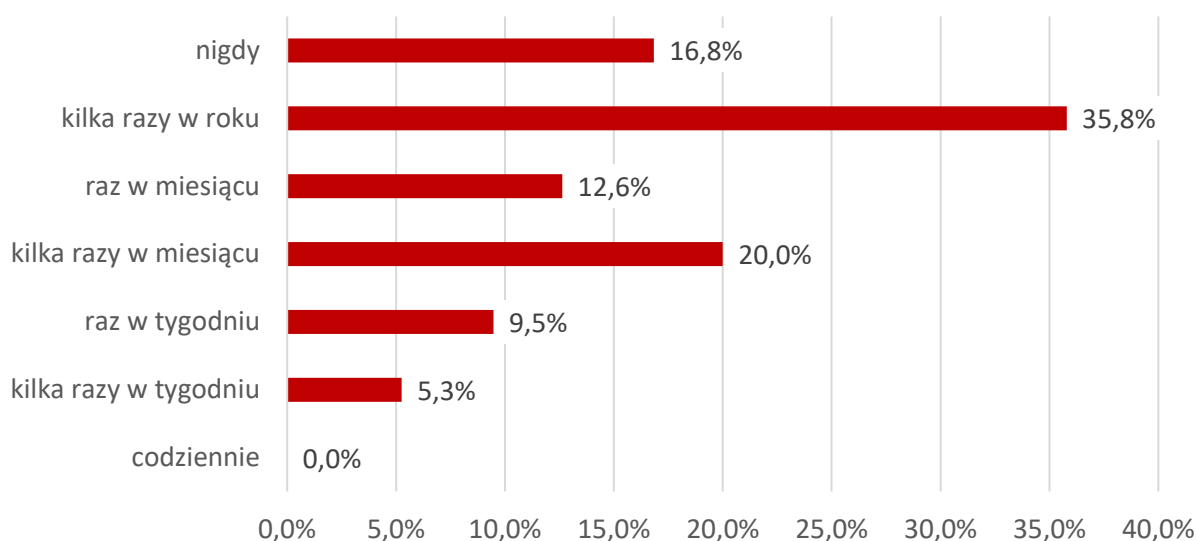

**Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Problem alkoholowy

W niniejszym bloku tematycznym dorosłych mieszkańców Gminy poproszono o określenie z jaką częstotliwością spożywają alkohol. Całkowitą abstynencją zadeklarowało 16,8% ankietowanych, natomiast 35,8% badanych, sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. 12,6% respondentów wskazało, że takie sytuacje mają raz w miesiącu, a w przypadku co piątego badanego – kilka razy w miesiącu (20,0%). Ponadto 9,5% uczestników badania spożywa alkohol raz w tygodniu, a 5,3% – kilka razy w tygodniu.

Wykres 14. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=95

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyło im się upić (66 osób, tj. 83,5%), natomiast 7 respondentów wskazało, że taka sytuacja wystąpiła jednokrotnie (8,9%). Ponadto 4 ankietowanych zadeklarowało, iż zdarzyło im się to od 2 do 5 razy (5,1%), a w przypadku 2 osób miało to miejsce powyżej 10 razy (2,5%).

Tabela 12. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=79

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	8,9%	7
2-5 razy	5,1%	4
6-10 razy	0,0%	0
powyżej 10 razy	2,5%	2
ani razu	83,5%	66

Ważnym elementem badania jest również określenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Gminy. Wśród badanych 3 osoby podały, że nie posiadają prawa jazdy (3,8%), a 76 respondentów zaprzeczyło, jakoby w ciągu ostatnich 30 dni prowadziło pojazd po spożyciu alkoholu (96,2%).

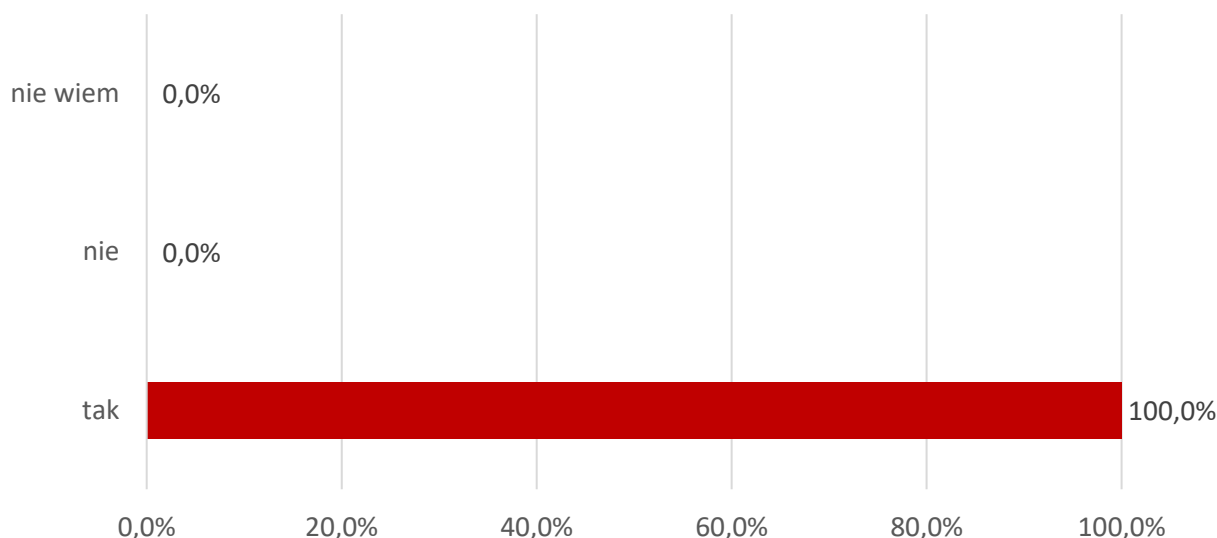

Tabela 13. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=79

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	96,2%	76
raz mi się to zdarzyło	0,0%	0
zdarzało mi się to sporadycznie	0,0%	0
zdarzało mi się to często	0,0%	0
nie posiadam prawa jazdy	3,8%	3

W jednym z pytań ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wszyscy badani są świadomi negatywnych konsekwencji (100,0%).

Wykres 15. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=95

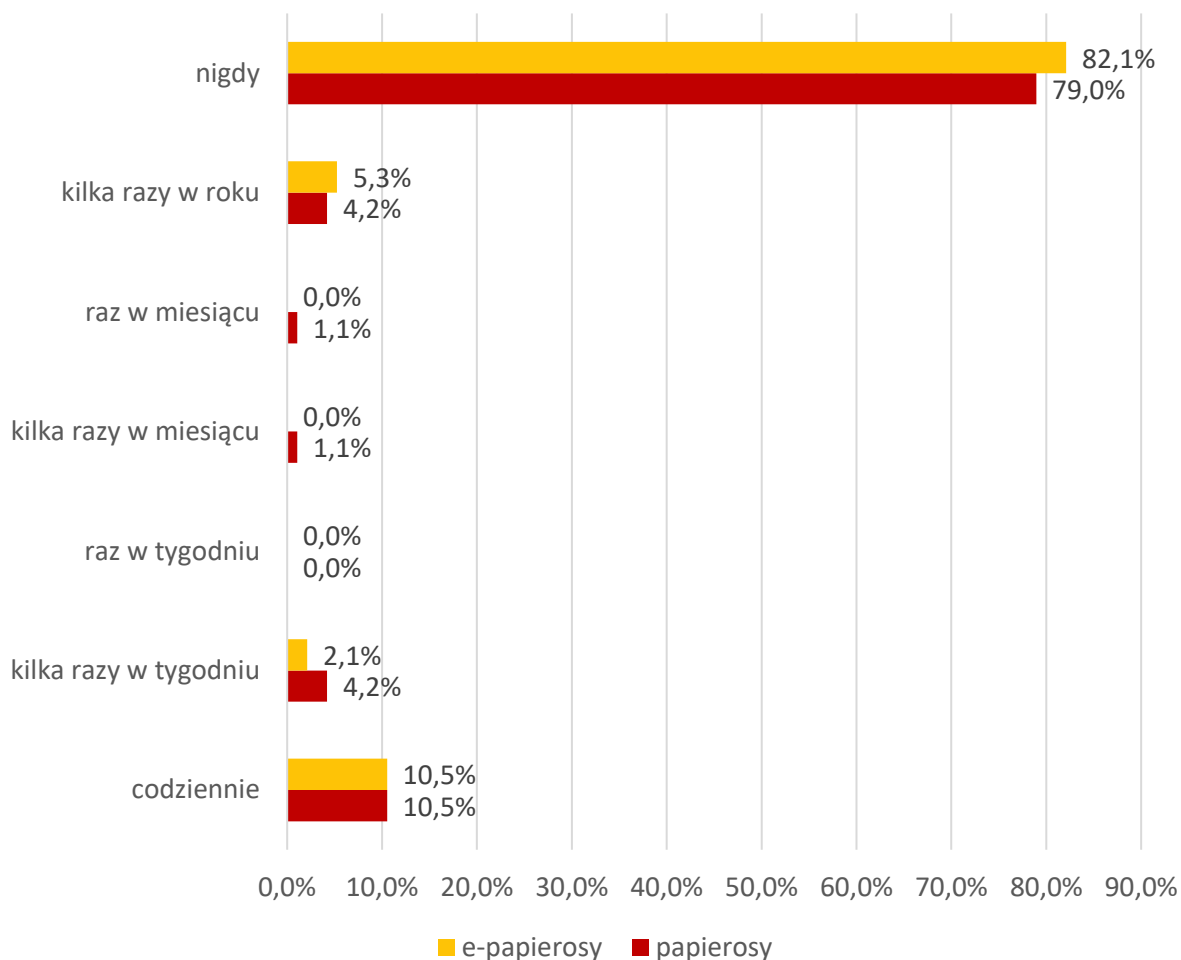

Problem nikotynowy

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców gminy Przeciszów. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 21,1% respondentów, spośród których po 4,2% pali okazjonalnie, czyli kilka razy w roku lub kilka razy w tygodniu, po 1,1% – raz w miesiącu lub kilka razy w miesiącu, a 10,5% ankietowanych mieszkańców Gminy robi to codziennie. Po elektroniczne papierosy sięga nieco mniejszy odsetek respondentów jak w przypadku papierosów tradycyjnych (17,9%), przy czym 5,3% robi to kilka razy w roku, 2,1% – kilka razy w tygodniu, a 10,5% używa ich codziennie.

Wykres 16. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=95

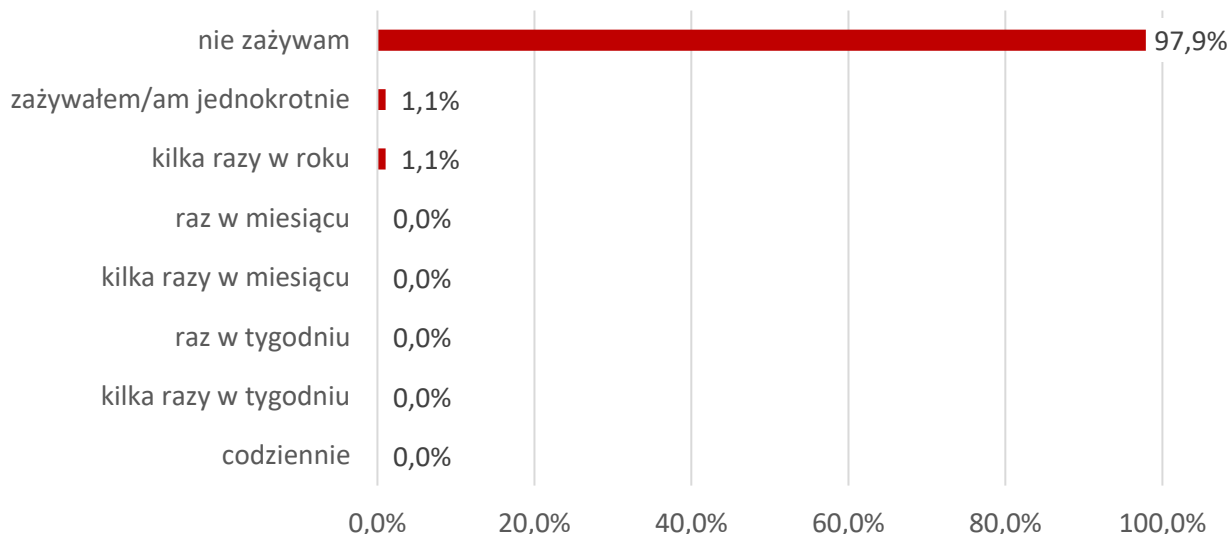

Problem narkotykowy

Kolejna część badania miała na celu określenie rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców gminy Przeciszów. Jak wynika z analizy materiału badawczego, zdecydowana większość ankietowanych nie miała kontaktu z narkotykami, dopalaczami lub lekami w celu odurzenia (97,9%). Do sięgnięcia po tego typu substancje przyznało się 2,2% respondentów, zażywając je jednokrotnie lub kilka razy w roku (po 1,1%).

Wykres 17. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=95

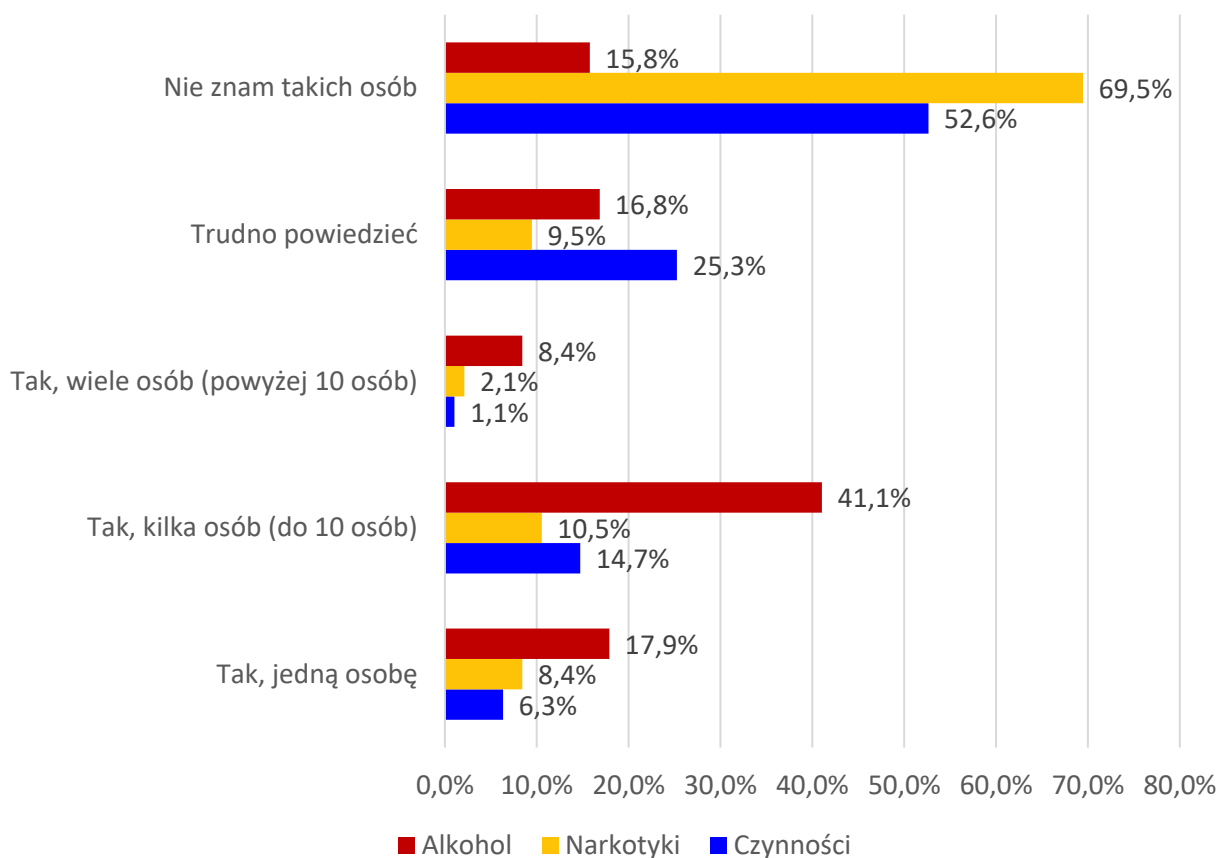

Badani mieszkańcy Gminy zostali w dalszej kolejności zapytani o skalę nadużywania alkoholu, narkotyków oraz nadmiernego podejmowania się czynności, przez osoby w ich otoczeniu. Jak wynika z odpowiedzi respondentów:

- 67,4% zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkoholu, w tym 17,9% – jedną osobę, 41,1% – kilka osób, a 8,4% – wiele takich osób,
- 21,0% ankietowanych zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające narkotyków, w tym 8,4% zna jedną taką osobę, 10,5% – kilka osób, a 2,1% – wiele takich osób,
- 22,1% badanych zna w swoim otoczeniu osoby podejmujące się nadmiernie różnego rodzaju czynności, w tym 6,3% – jedną taką osobę, 14,7% – kilka takich osób, a 1,1% – wiele takich osób.

Wykres 18. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=95

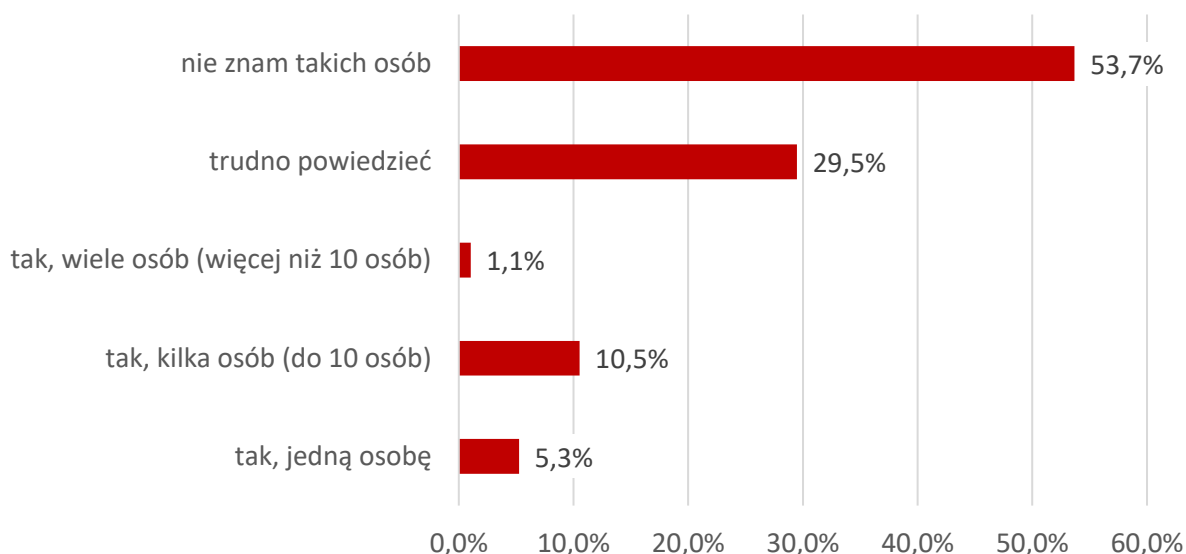

Problem przemocy

W kolejnej części raportu oszacowana została skala występowania problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Przeciszów. Respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie, czy w swoim otoczeniu znają osoby, które doświadczają przemocy w swoim domu. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znajomość takich osób potwierdziło 46,4% badanych, spośród których 5,3% stwierdziło, iż zna jedną taką osobę, 10,5% respondentów podało, że zna kilka osób dotkniętych przemocą domową (do 10 osób), a 1,1% – wiele takich osób (więcej niż 10 osób). Należy zauważyć, iż 29,5% uczestników badania nie jest pewnych, czy zna taką osobę, a 53,7% jednoznacznie temu zaprzeczyło.

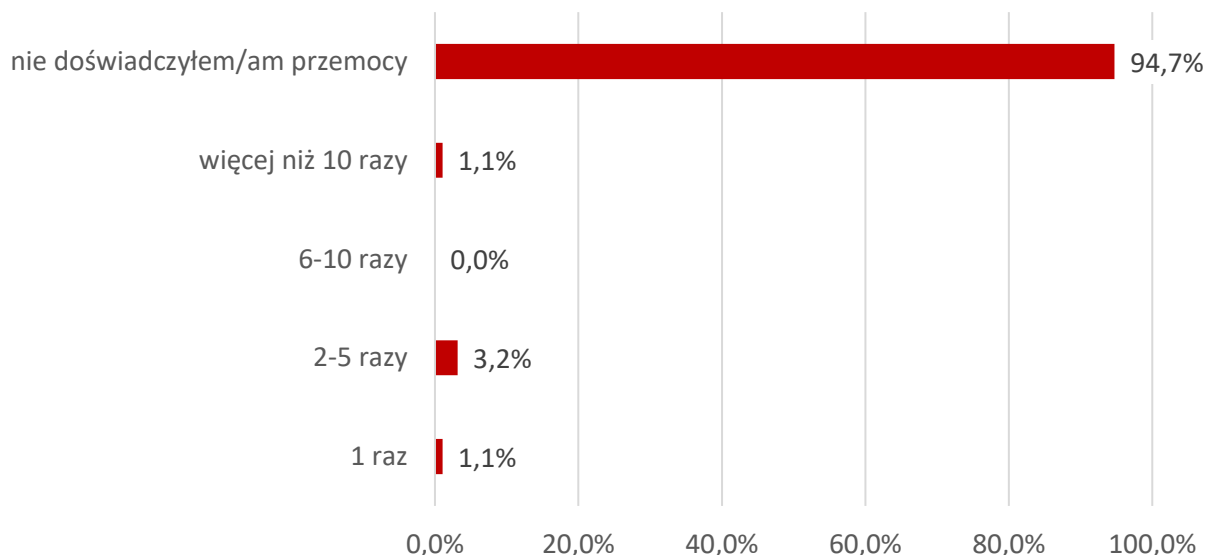

Wykres 19. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=95

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została oszacowana również dzięki deklaracjom respondentów w zakresie doświadczania przez nich samych tego problemu. Analiza uzyskanych odpowiedzi wskazuje, że w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie przemocy doznało 5,4% dorosłych mieszkańców, spośród których po 1,1% doświadczyło jej 1 raz lub więcej niż 10 razy, a 3,2% – od 2 do 5 razy.

Wykres 20. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=95

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że wszyscy ankietowani doświadczyli przemocy psychicznej (5 osób, tj. 100,0%), na zaniedbanie wskazało 4 respondentów (80,0%), z kolei 2 uczestników badania doznało przemocy ekonomicznej (40,0%).

Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=5

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	100,0%	5
zaniedbanie	80,0%	4
przemoc ekonomiczna	40,0%	2
przemoc fizyczna	0,0%	0
przemoc seksualna	0,0%	0
nie wiem	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W dalszej części respondentów poproszono o wskazanie osób, które stosowały wobec nich przemoc. Analiza materiału badawczego pozwala stwierdzić, że 4 osoby doznały przemocy ze strony partnera/partnerki życiowego/ej (80,0%), a wobec 1 respondenta przemoc zastosowali rodzice (20,0%).

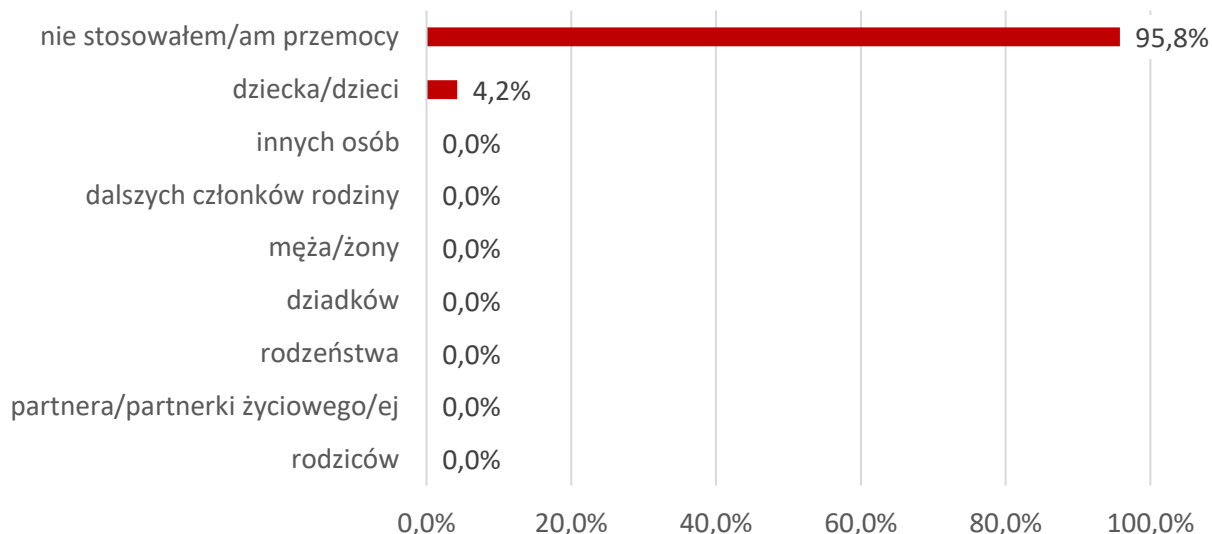
Tabela 15. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=4

Odpowiedź	%	Liczba odp.
partner/partnerka życiowy/a	80,0%	4
rodzice	20,0%	1
rodzeństwo	0,0%	0
dziadkowie	0,0%	0
dziecko/dzieci	0,0%	0
dalsi członkowie rodziny	0,0%	0
inne osoby	0,0%	0

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosowali oni przemoc wobec drugiej osoby. Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż 4,2% badanych przejawiało zachowania przemocowe wobec dziecka/dzieci.

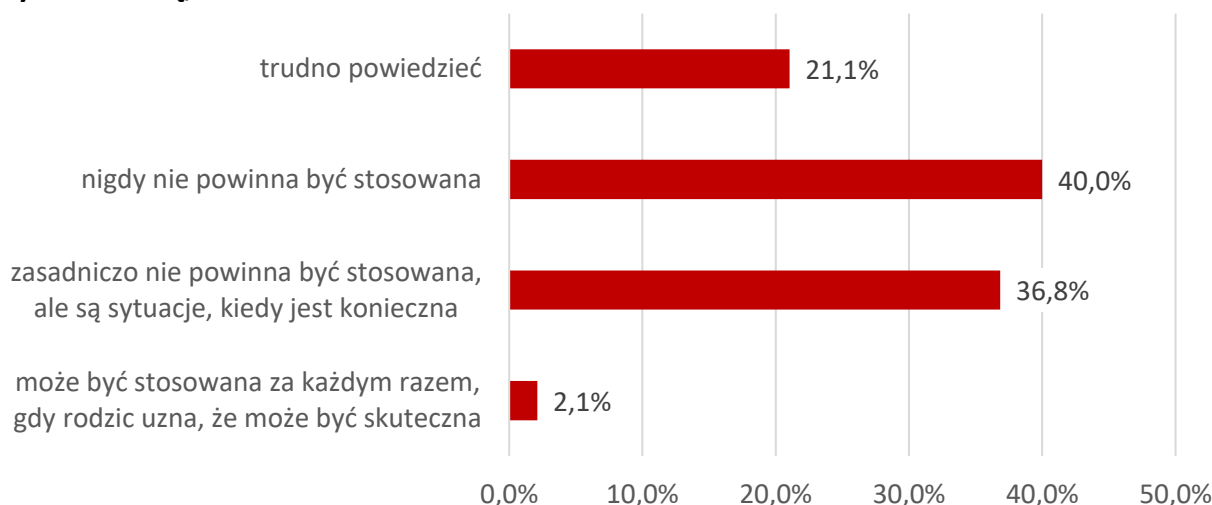

Wykres 21. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=95

Istotnym aspektem badania dotyczącego problemów społecznych w gminie Przekiszów była również opinia mieszkańców na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci jako metody wychowawczej. W świetle ich odpowiedzi można stwierdzić, iż 40,0% badanych nie toleruje przemocy jako metody wychowawczej, 36,8% ankietowanych uważa, że nie powinna być ona stosowana, jednakże są sytuacje, w których jest konieczna, a w opinii 2,1% respondentów kary fizyczne wobec dzieci mogą być stosowane, jeśli rodzic uzna, że są skuteczne. Jednocześnie 21,1% ankietowanych stwierdziło, że trudno jest im określić swoje stanowisko w tej sprawie.

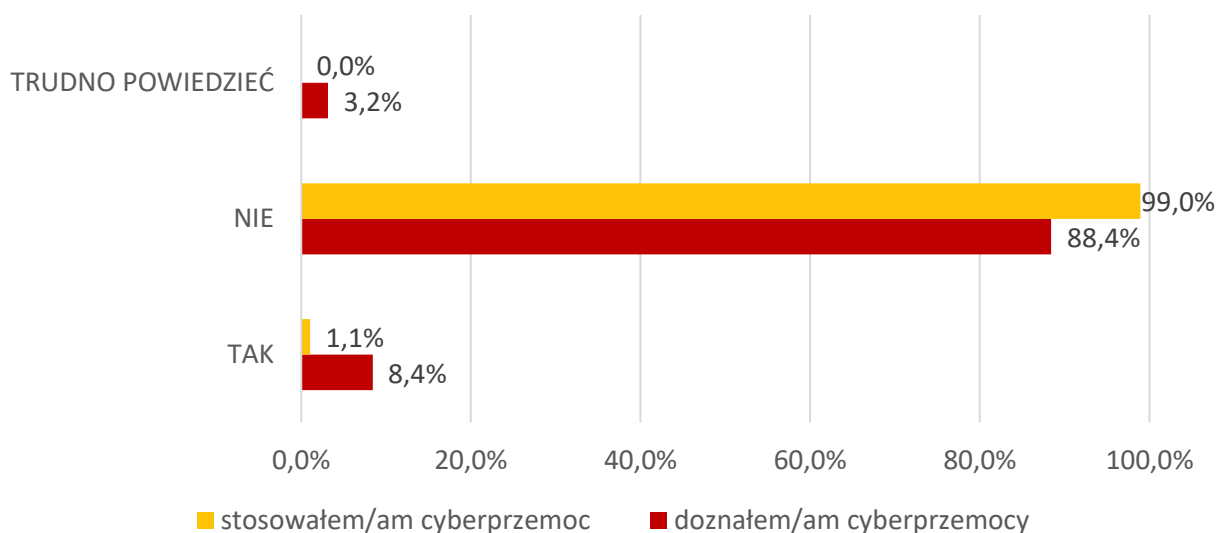
Wykres 22. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=95

Kolejne pytanie z zakresu problemu przemocy ujęte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło zjawiska cyberprzemocy i miało na celu oszacowanie skali jej występowania wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć oraz stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że takiego problemu doświadczyło 8,4% badanych, 3,2% badanych miało trudności z odpowiedzią na to pytanie, z kolei 1,1% ankietowanych przyznało się do stosowania cyberprzemocy.

Wykres 23. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=95

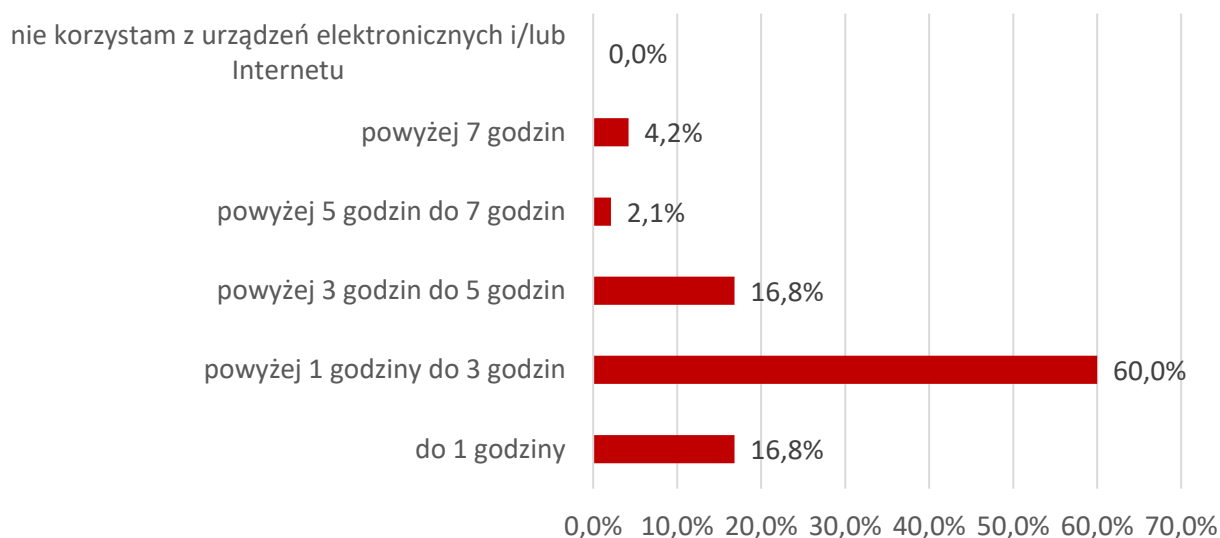

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

W następnym obszarze tematycznym zapytano mieszkańców o korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, jaką ilość czasu poświęcają na to w ciągu dnia. Jak wynika z deklaracji, zdecydowana większość respondentów korzysta z tego typu urządzeń i Internetu, przy czym po 16,8% respondentów robi to do 1 godziny dziennie lub powyżej 3 godzin do 5 godzin, a 60,0% wskazało na przedział od 1 do 3 godzin. 6,3% badanych poświęca na to znaczną ilość czasu, w tym 2,1% – powyżej 5 godzin do 7 godzin, a 4,2% – powyżej 7 godzin.

Wykres 24. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=95

Odpowiadając na kolejne pytanie mieszkańcy, którzy korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu określili, czy zdarza się im poświęcać na to więcej czasu niż wstępnie zakładali. Jak wynika z zebranego materiału badawczego, 47 respondentów odpowiedziało twierdząco na to pytanie (49,5%), natomiast 24 mieszkańców wskazało, że w ich przypadku takie sytuacje się nie zdarzają (25,3%). 11 ankietowanych stwierdziło, że nie przewiduje określonego czasu (11,6%), a 13 osób biorących udział w badaniu miało trudność w określeniu takich sytuacji (13,7%).

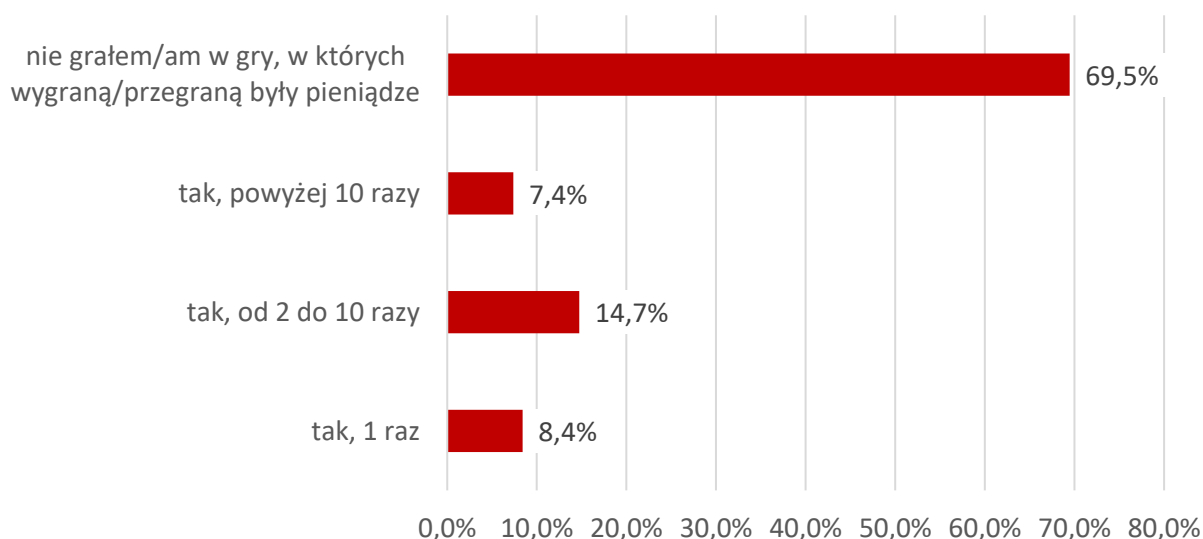
Tabela 16. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładali/a? N=95

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	49,5%	47
nie	25,3%	24
trudno powiedzieć	13,7%	13
nie przewiduję określonego czasu	11,6%	11

Uczestnictwo w grach hazardowych

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miało 30,5% respondentów, wśród których 8,4% grało w takie gry 1 raz, 14,7% – od 2 do 10 razy, z kolei 7,4% osób przyznało się do grania w tego typu gry więcej niż 10 razy.

Wykres 25. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=95

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami korzystającymi z gier hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 9 ankietowanych potwierdziło zaistnienie takiej sytuacji w swoim życiu (31,0%), 16 osób temu zaprzeczyło (55,2%), z kolei 4 respondentów miało trudność w odpowiedzi na to pytanie (13,8%).

**Tabela 17. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną?
N=29**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	31,0%	9
nie	55,2%	16
trudno powiedzieć	13,8%	4

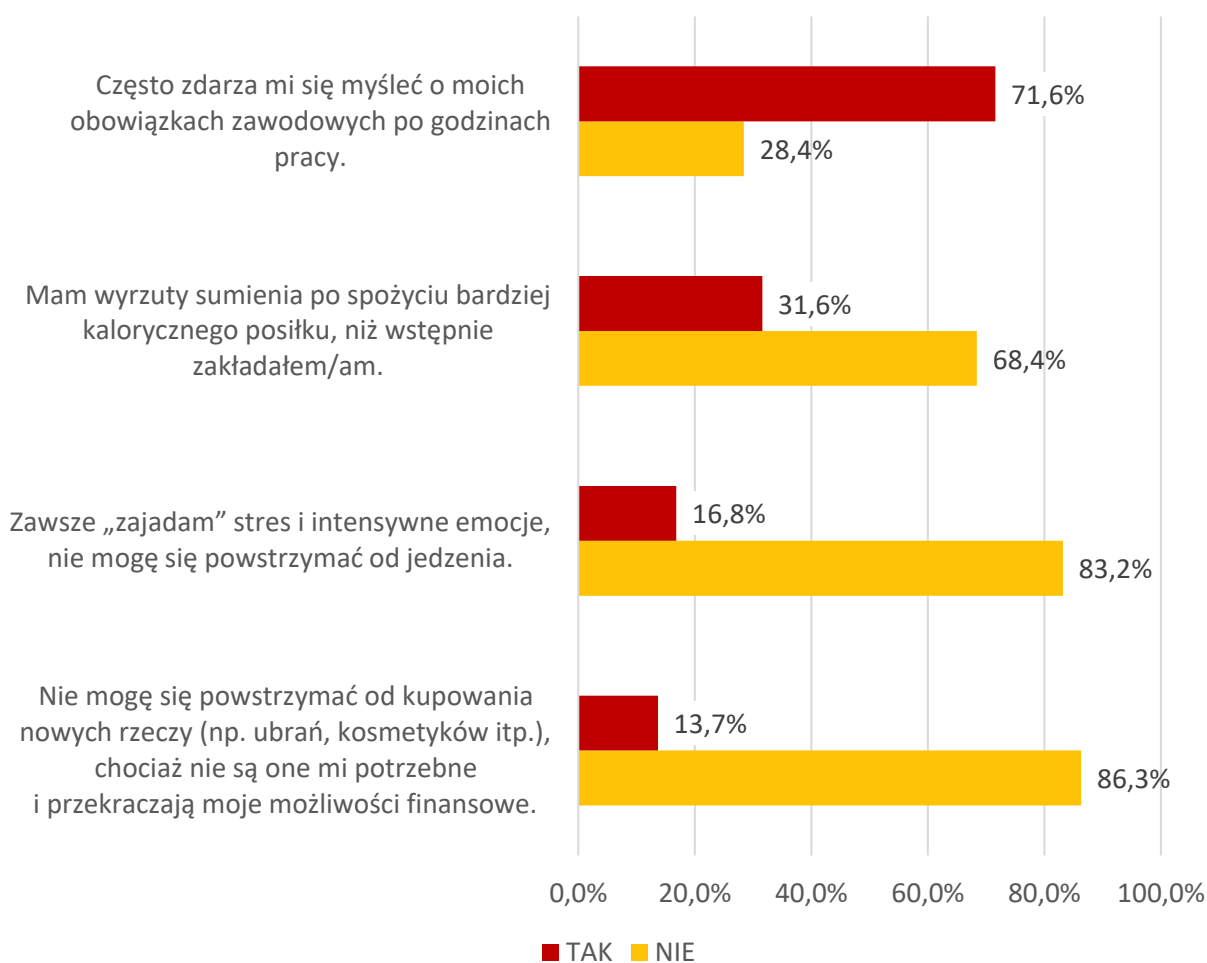
Inne uzależnienia behawioralne

W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Przewodów, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat problemów natury behawioralnej. Zakupoholizm i pracoholizm są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tych problemów wśród lokalnej społeczności. Zaburzenia odżywiania również stanowiły jeden z obszarów objętych badaniem, co pozwoliło na zidentyfikowanie ich postrzegania i skali w kontekście innych trudności doświadczanych przez respondentów. Uzyskane wyniki przedstawiają się następująco:

- 71,6% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy,
- 31,6% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,
- 16,8% osób biorących udział w badaniu zawsze zajada stres i intensywne emocje,
- 13,7% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych.

Wykres 26. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=95

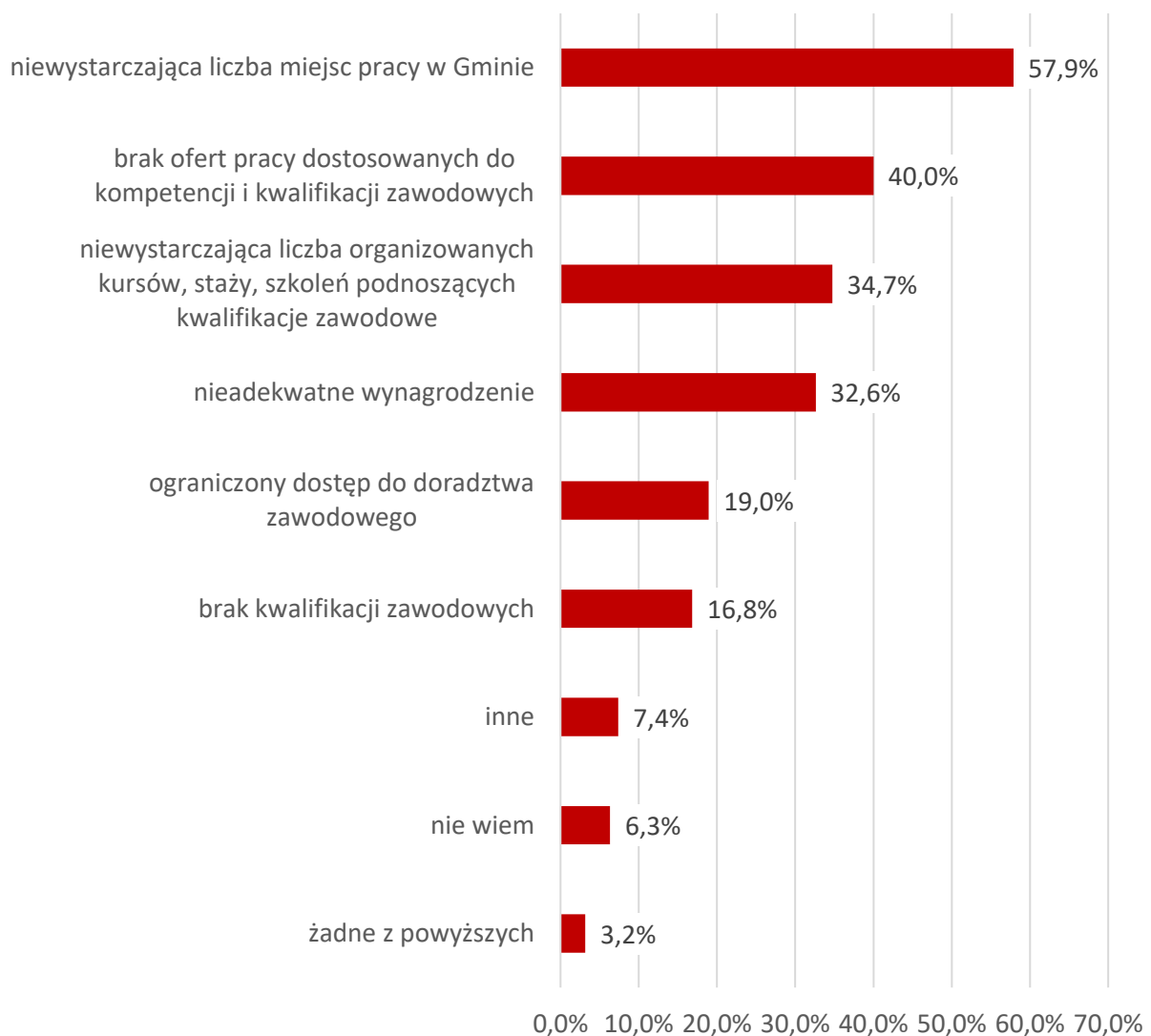
Rynek pracy

W poniższym bloku tematycznym zostanie poruszona kwestia zatrudnienia wśród mieszkańców gminy Przeciszów. W pierwszym pytaniu badani mieli określić z jakimi trudnościami mogą się borykać osoby bezrobotne, poszukujące zatrudnienia na terenie Gminy. Większość mieszkańców uważa, że problem w tym zakresie stanowi niewystarczająca liczba miejsc pracy w Gminie (57,9%) oraz brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych (40,0%). Następnie ankietowani wskazywali na niewystarczającą liczbę organizowanych kursów, staży, szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe (34,7%), nieadekwatne wynagrodzenie (32,6%) oraz ograniczony dostęp do doradztwa zawodowego (19,0%).

Najmniej odpowiedzi padło na brak kwalifikacji zawodowych (16,8%). 6,3% ankietowanych nie posiada wiedzy w tym zakresie, w opinii 3,2% uczestników badania żadna ze wskazanych w kafeterii odpowiedzi nie jest odpowiednia, z kolei 7,4% respondentów wyróżniło inne aspekty, w tym m.in. *brak dojazdów, brak zakładów produkcyjnych, brak strefy ekonomicznej, brak całorocznych miejsc pracy, brak dojazdu do pobliskich miejscowości, brak komunikacji do Andrychowa, Zatora, Wadowic, mało kursów na Oświęcim, co nie współgra z godzinami pracy oraz brak dojazdu do miejsc pracy.* Ponadto ankietowani wskazywali również na występowanie problemu nepotyzmu oraz uzależnienie od alkoholu wśród osób poszukujących zatrudnienia.

Wykres 27. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=95

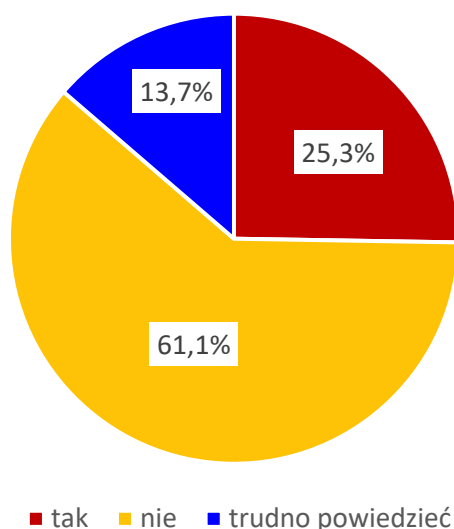

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Następne pytanie dotyczyło tego, czy nasi respondenci doświadczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe. 61,1% osób odpowiedziało przecząco na to pytanie, 25,3% badanych przyznało, że doznało w okresie ostatniego roku takich problemów, z kolei 13,7% miało trudności w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

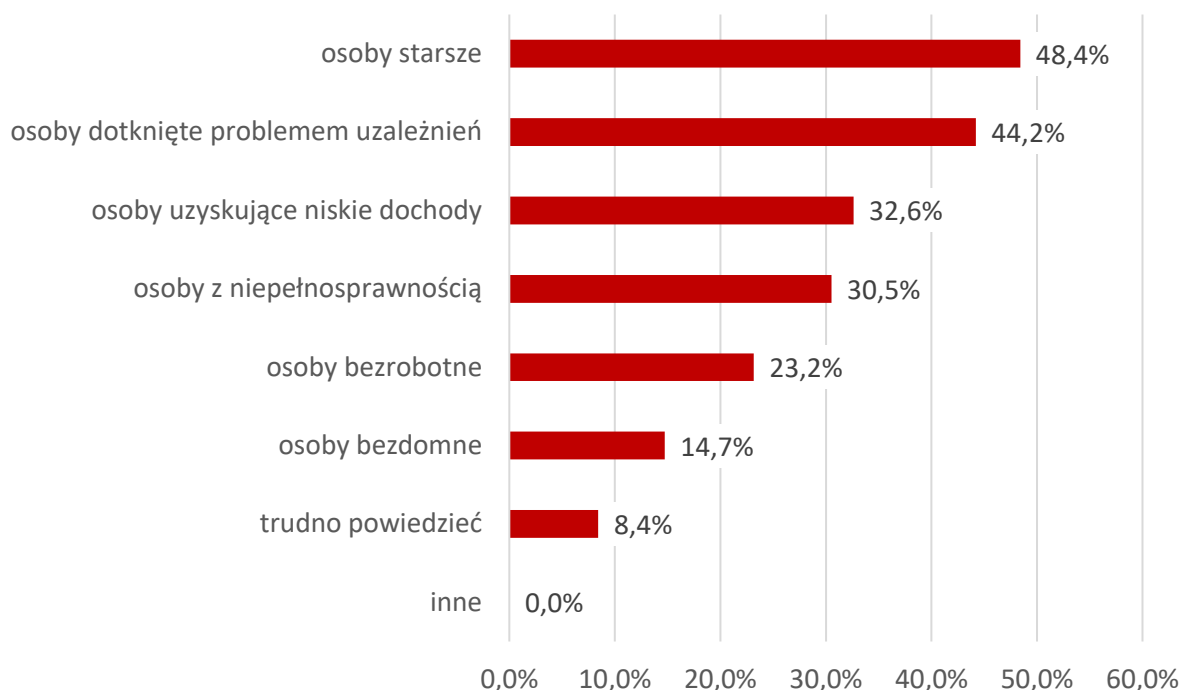
Wykres 28. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=95

W kolejnym pytaniu, mieszkańcy mieli wskazać, jakie ich zdaniem grupy społeczne są najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy. Najczęściej wymieniano osoby starsze (48,4%) oraz osoby dotknięte problemem uzależnień (44,2%). W dalszej kolejności ankietowani wskazywali na osoby uzyskujące niskie dochody (32,6%) i osoby z niepełnosprawnością (30,5%), z kolei najmniejsza część odpowiedzi padła na osoby bezrobotne oraz bezdomne (kolejno 23,2% i 14,7%). Trudności w udzieleniu odpowiedzi miało 8,4% ankietowanych.

Wykres 29. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=95

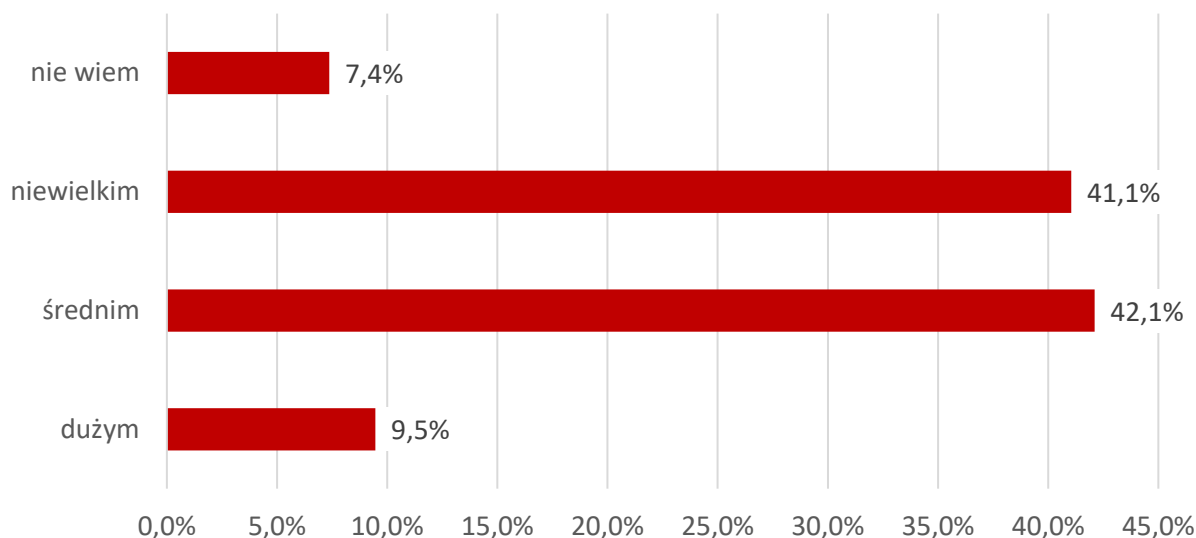
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami

Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej Gminy do osób o ograniczonej mobilności. Odpowiedzi respondentów w tym zakresie są zróżnicowane i nie wykazują jednoznacznych tendencji. 42,1% respondentów uważa, że jest ona dostosowana w średnim stopniu, a 41,1% – w niewielkim. Jedynie w opinii 9,5% uczestników badania w Gminie istnieje wiele miejsc dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a 7,4% badanych nie posiada wiedzy w tym zakresie.

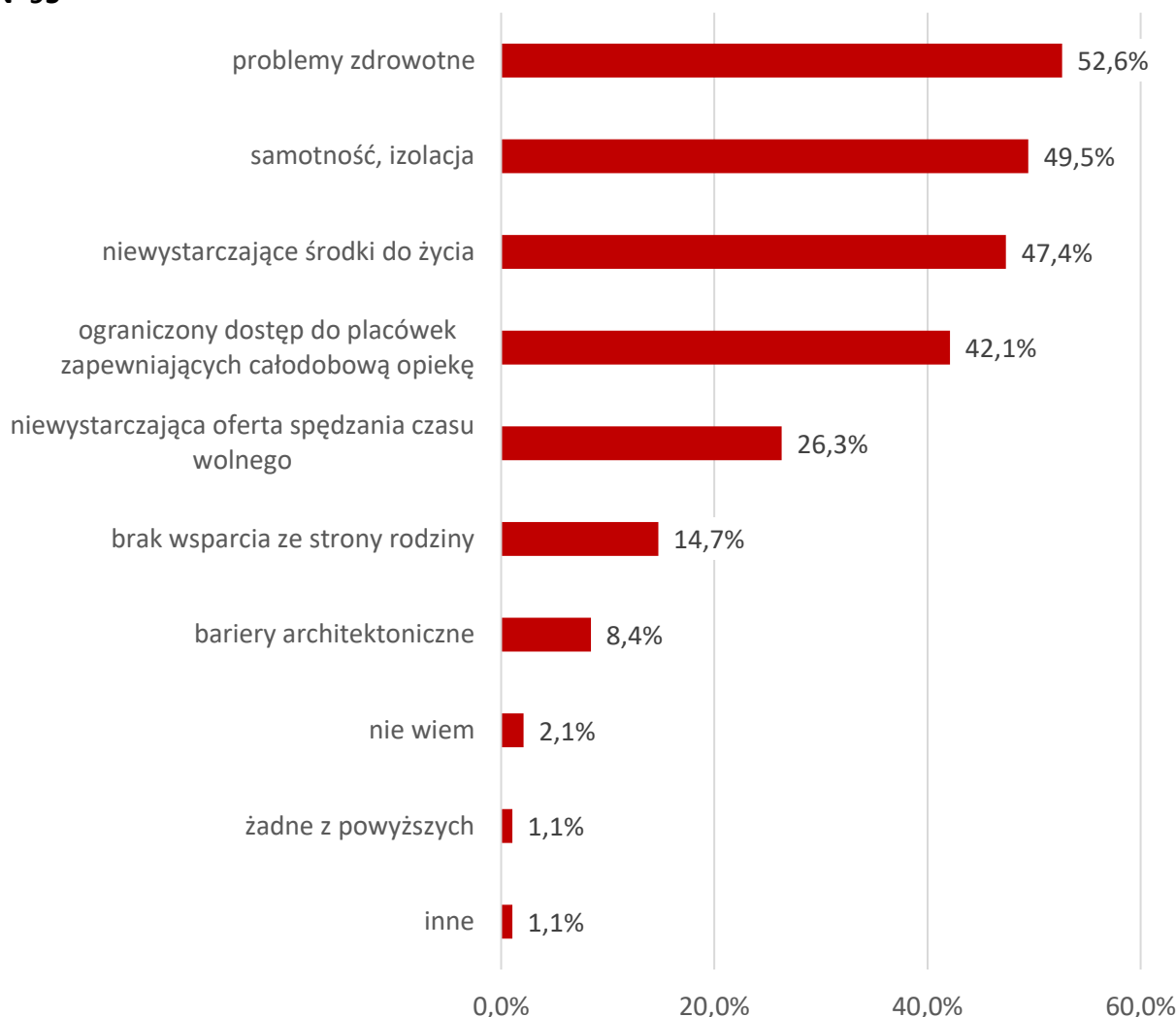
Wykres 30. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=95

Zdaniem większości badanych mieszkańców, najważniejszym problemem osób starszych na terenie Gminy są problemy zdrowotne (52,9%). 49,5% ankietowanych wskazało na samotność, izolację, 47,4% – niewystarczające środki do życia, a 42,1% – ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę. W opinii 26,3% ankietowanych takim problemem jest niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego, 14,7% wyróżniło brak wsparcia ze strony rodziny, a najmniej odpowiedzi padło na bariery architektoniczne (8,4%). Brak wiedzy w tym zakresie zadeklarowało 2,1% respondentów, 1,1% uważa, że żadna odpowiedź wskazana w kafeterii nie jest właściwa, a kolejne 1,1% uczestników badania wyróżniło inne problemy, tj. *brak komunikacji zbiorowej*.

Wykres 31. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N=95

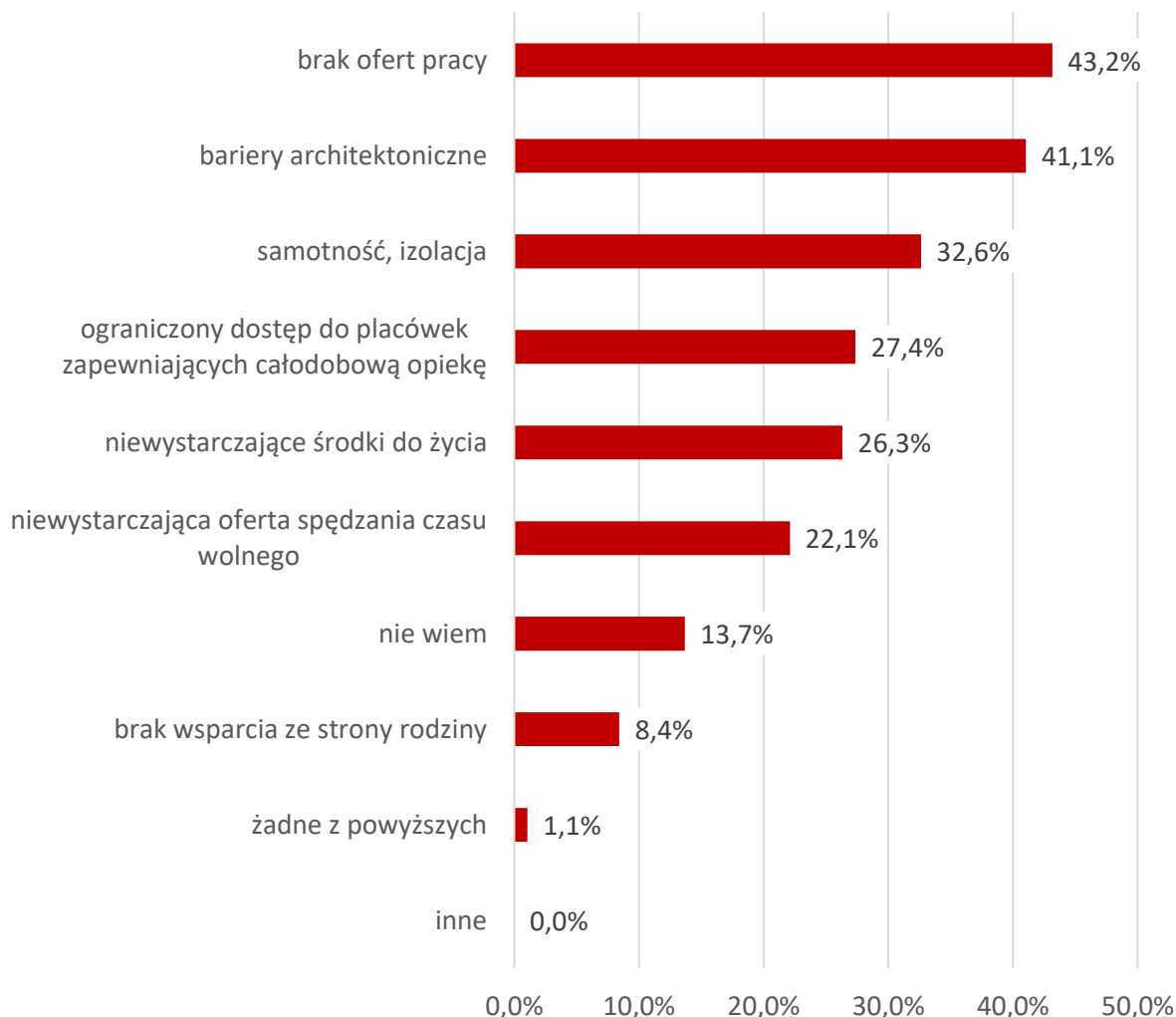

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W badaniu ankietowym poproszono również o wskazanie najistotniejszych problemów dotyczących osób z niepełnosprawnościami. Zdaniem 43,2% respondentów jest to brak ofert pracy, 41,1% wskazało na bariery architektoniczne, a co trzecia odpowiedź dotyczyła samotności, izolacji (32,6%). 27,4% ankietowanych wyróżniło ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę, 26,3% – niewystarczające środki do życia, a 22,1% – niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego. Najmniej odpowiedzi padło na brak wsparcia ze strony rodziny (8,4%). 13,7% nie posiada wiedzy w tym zakresie, a 1,1% uważa, że żadna odpowiedź wskazana w kafeterii nie jest prawidłowa.

Wykres 32. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=95

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

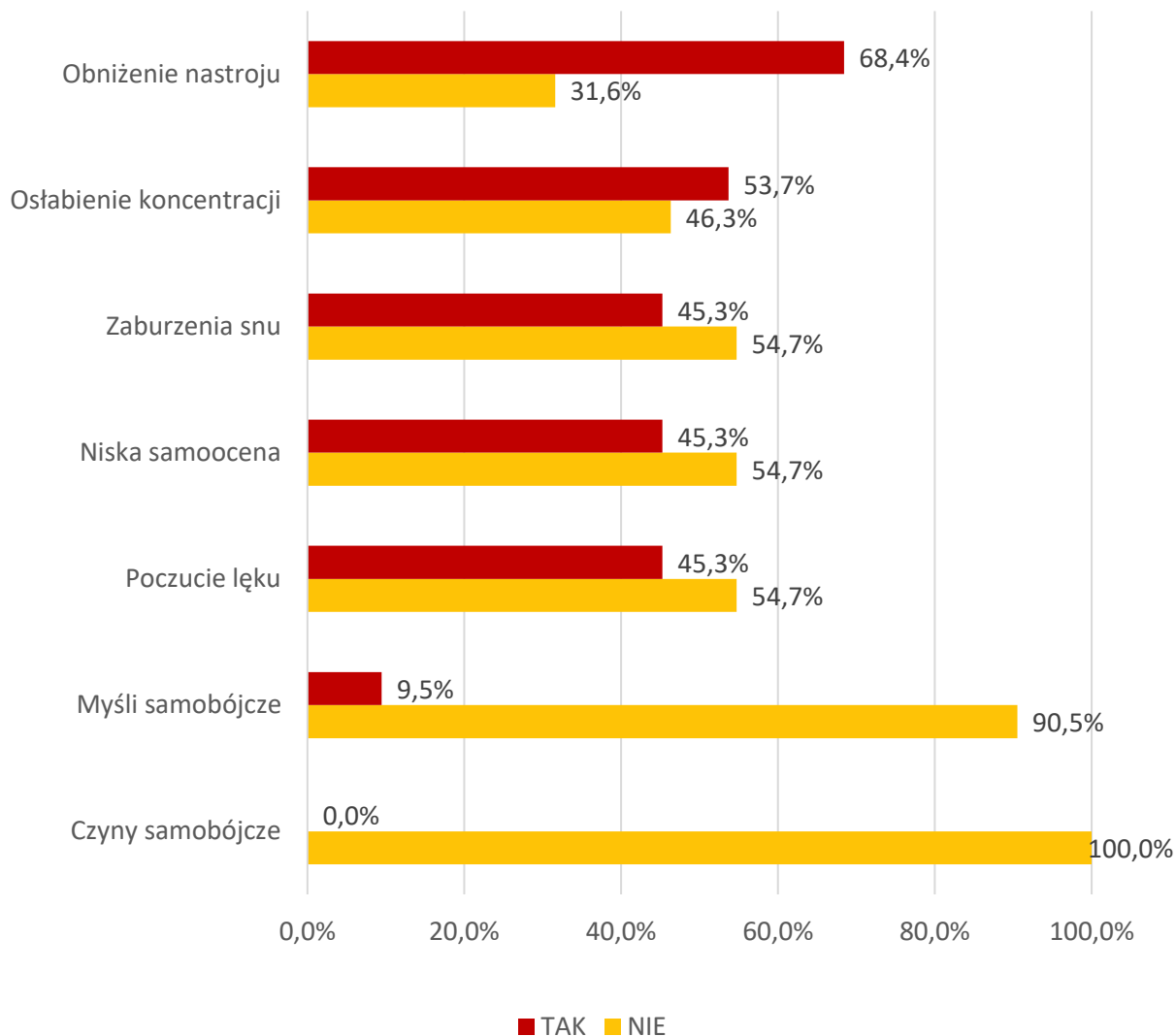
Zdrowie psychiczne

W pytaniu dotyczącym zdrowia psychicznego badani mieszkańcy gminy Przeciszów mieli określić, czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie wymienione stany. Z poniższego wykresu wynika, że:

- 68,4% osób miało obniżony nastrój;
- 53,7% doznało osłabienia koncentracji;
- 45,3% doświadczyło zaburzeń snu;
- 45,3% odczuwało lęk;
- 45,3% miało niską samoocenę;
- 9,5% miało myśli samobójcze.

Wykres 33. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=95

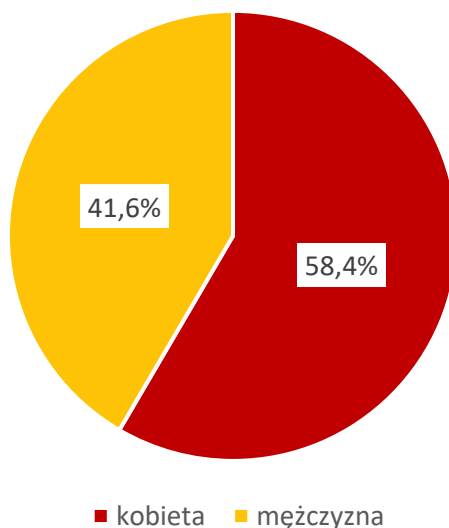
Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień i przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą, cyberprzemocą oraz uzależnieniami behawioralnymi, a także poznanie oceny młodych mieszkańców na temat swojego zdrowia psychicznego oraz zaburzeń odżywiania.

Struktura badanej próby

Uczniowie z gminy Przeciszów wypełnili 166 kwestionariuszy ankiet. Poniższy wykres przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Możemy zauważyć, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne przewagę liczebną miały dziewczynki – stanowiły one 58,4% ogółu, zaś chłopcy wypełnili 41,6% kwestionariuszy.

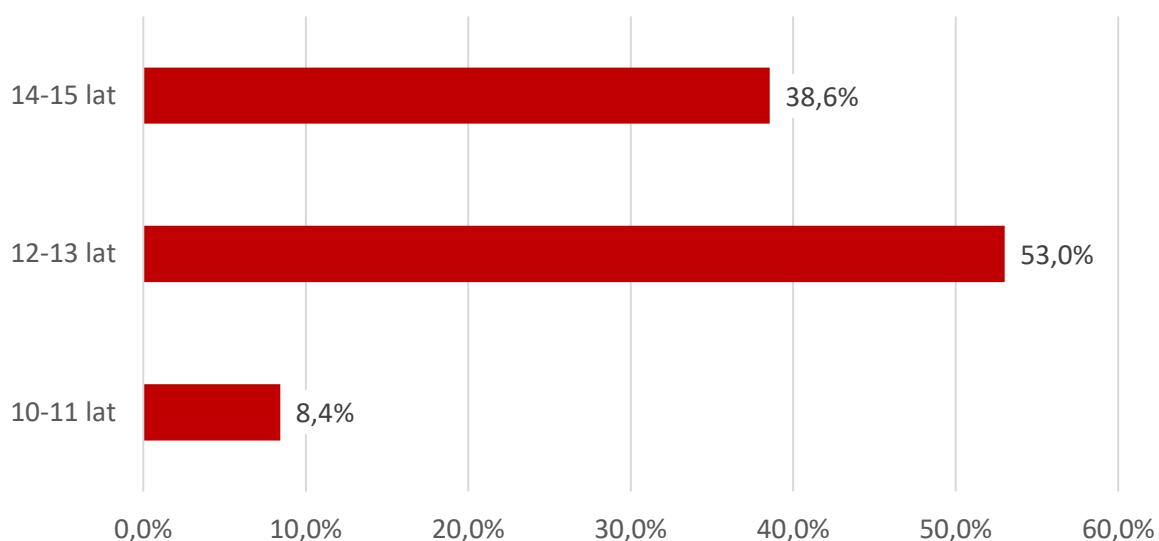
Wykres 34. Płeć: N=166

Wśród uczniów biorących udział w badaniu, najwięcej kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 12-13 lat (53,0%), natomiast 38,6% stanowili uczniowie w wieku 14-15 lat. Pozostali ankietowani mieścili się w przedziale wiekowym 10-11 lat (8,4%).

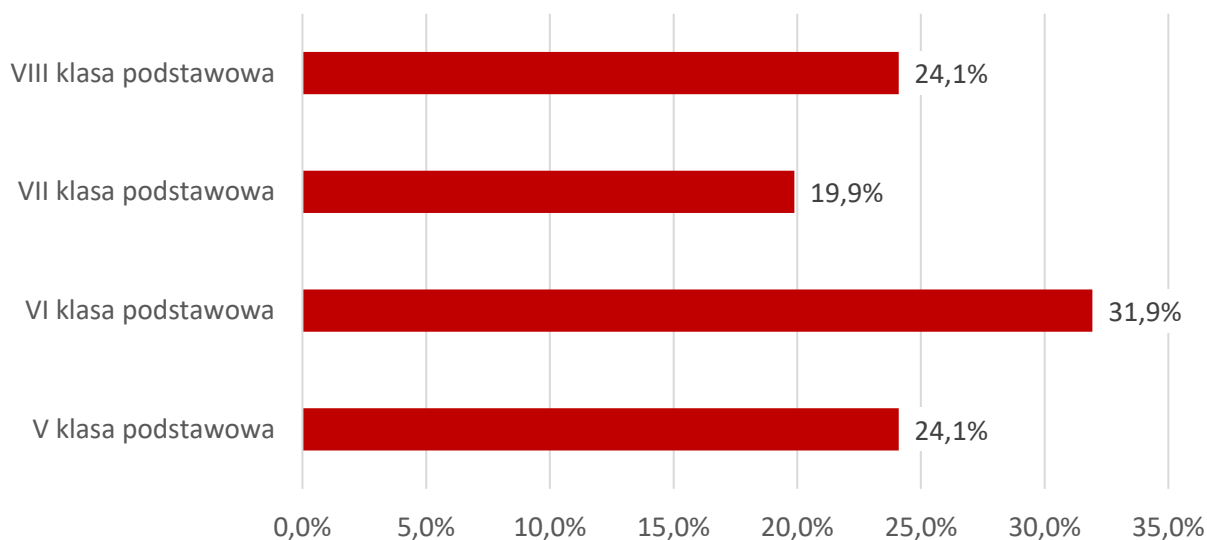

Wykres 35. Wiek: N=166

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. 31,9% uczniów biorących udział w badaniu uczęszczało wówczas do VI klasy, po 24,1% ankiet wypełnili uczniowie z klasy V oraz VIII, natomiast 19,9% badanych to uczniowie klas VII.

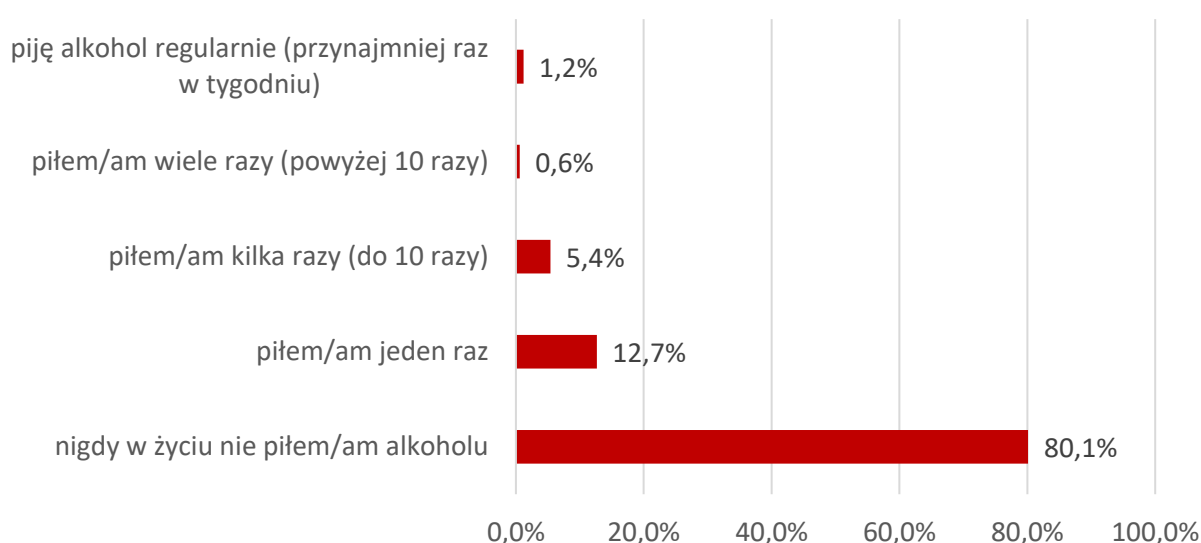
Wykres 36. Klasa: N=166

Problem alkoholowy

Jeden z analizowanych obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów z gminy Przeciszów. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety dotyczących tego obszaru tematycznego odnosiło się do częstotliwości spożywania go przez młodych mieszkańców Gminy. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miało 19,9% respondentów, wśród których 12,7% spożyło go jednokrotnie, a 5,4% miało z nim kontakt kilka razy (do 10 razy). Ponadto 0,6% uczniów sięgnęło po alkohol wiele razy (powyżej 10 razy), a 1,2% robi to regularnie (przynajmniej raz w tygodniu).

Wykres 37. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=166

Kolejne pytanie zadane uczniom miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania przez nich alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających niniejsze badanie ankietowe. Jak wynika z udzielonych przez młodych mieszkańców Gminy odpowiedzi, kontakt z alkoholem w podanym okresie miało 4 uczniów będących po inicjacji alkoholowej, wśród których 3 sięgnęło po niego 1-2 razy (9,7%), a 1 osoba zrobiła to więcej niż 7 razy (3,2%). 2 osoby nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 18. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=31

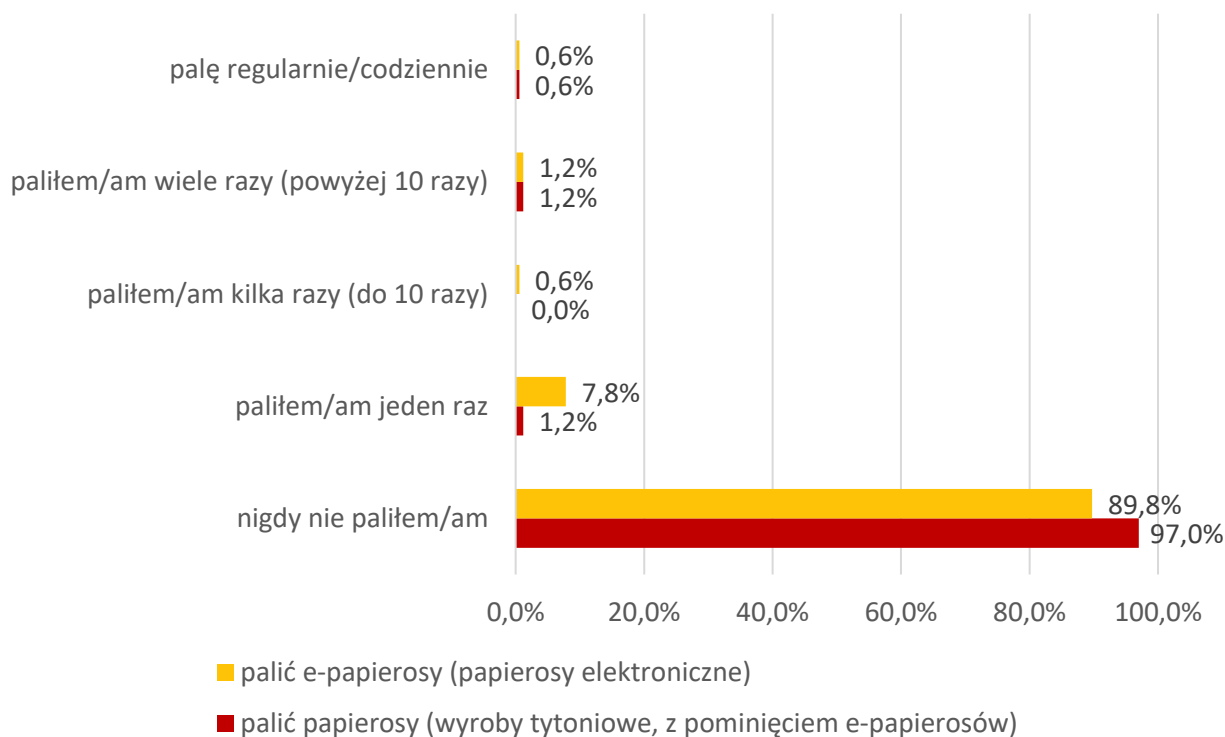
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	87,1%	27
1 – 2 razy	9,7%	3
3 – 4 razy	0,0%	0
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	3,2%	1

Problem nikotynowy

W badaniu przeprowadzonym wśród uczniów z gminy Przechodów podjęto się także określenia skali i częstotliwości sięgania przez nich po wyroby nikotynowe. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miało 3,0% ankietowanych, wśród których po 1,2% sięgnęło po nie jednokrotnie lub wiele razy (powyżej 10 razy), a 0,6% pali regularnie/codziennie. W przypadku papierosów elektronicznych, kontakt z nimi miało więcej, bo 10,2% respondentów, z czego 7,8% paliło je jednokrotnie, po 0,6% – kilka razy (do 10 razy) lub używa ich regularnie/codziennie, z kolei 1,2% sięgnęło po nie wiele razy (powyżej 10 razy).

Wykres 38. Ile razy zdarzyło Ci się: N=166

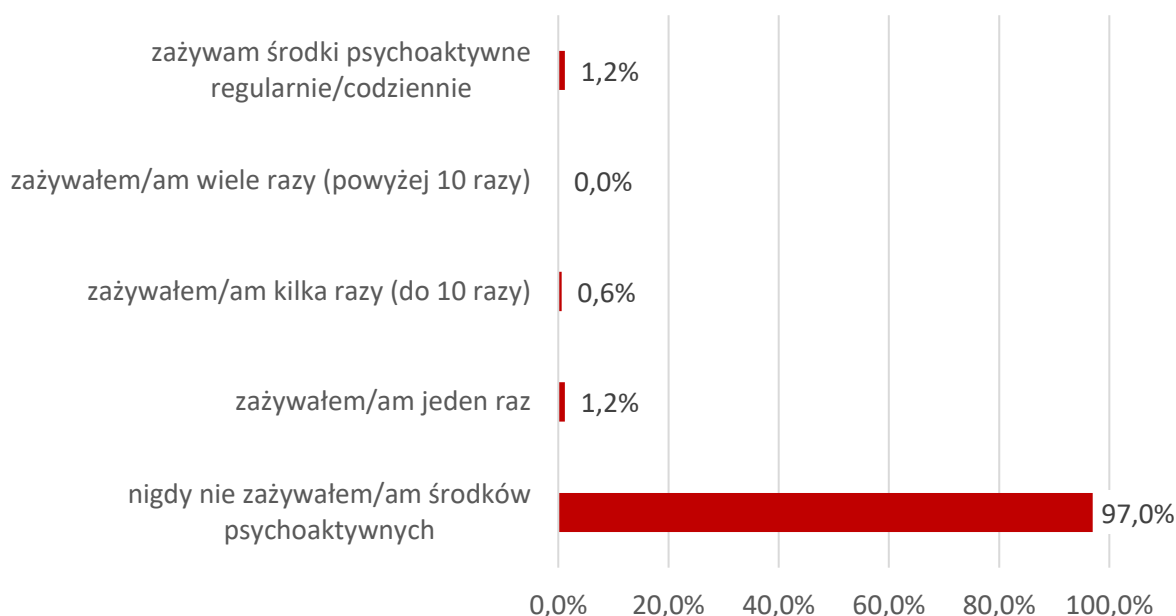

Problem narkotykowy

Kolejny z analizowanych dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez uczniów zamieszkujących Gminę. W celu określenia skali występowania tego problemu respondentów zapytano o to, ile razy w życiu zdarzyło im się sięgnąć po tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, kontakt z tego typu substancjami miało 3,0% uczniów, w tym po 1,2% zażywa środki psychoaktywne regularnie/codziennie lub zrobiło to jednokrotnie, a 0,6% sięgnęło po nie kilka razy (do 10 razy).

Wykres 39. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=166

Badanych, którzy sięgnęli kiedykolwiek wcześniej po substancje psychoaktywne zapytano o to, jak często zażywali narkotyki, dopalacze lub leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni. 3 uczniów zaprzeczyło, jakoby w ciągu ostatniego miesiąca miało styczność z tego typu substancjami (60,0%), z kolei pojedyncze odpowiedzi padły na częstotliwość od 1 do 2 razy oraz więcej niż 7 razy (po 20,0%).

Tabela 19. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? N=5

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy/leków w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni	60,0%	3
1 – 2 razy	20,0%	1
3 – 4 razy	0,0%	0
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	20,0%	1

Ankietowanych zapytano także o to, po jakie konkretnie substancje sięgali badani. 2 osoby wskazały na dopalacze (50,0%), a pojedyncze odpowiedzi padły na marihuanę, leki w celu odurzenia oraz inne, bliżej nieokreślone substancje (po 25,0%). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 20. Jakie były to substancje? N=4

Odpowiedź	%	Liczba odp.
dopalacze	50,0%	2
marihuana	25,0%	1
leki w celu odurzenia	25,0%	1
inne	25,0%	1
amfetamina	0,0%	0
mefedron	0,0%	0

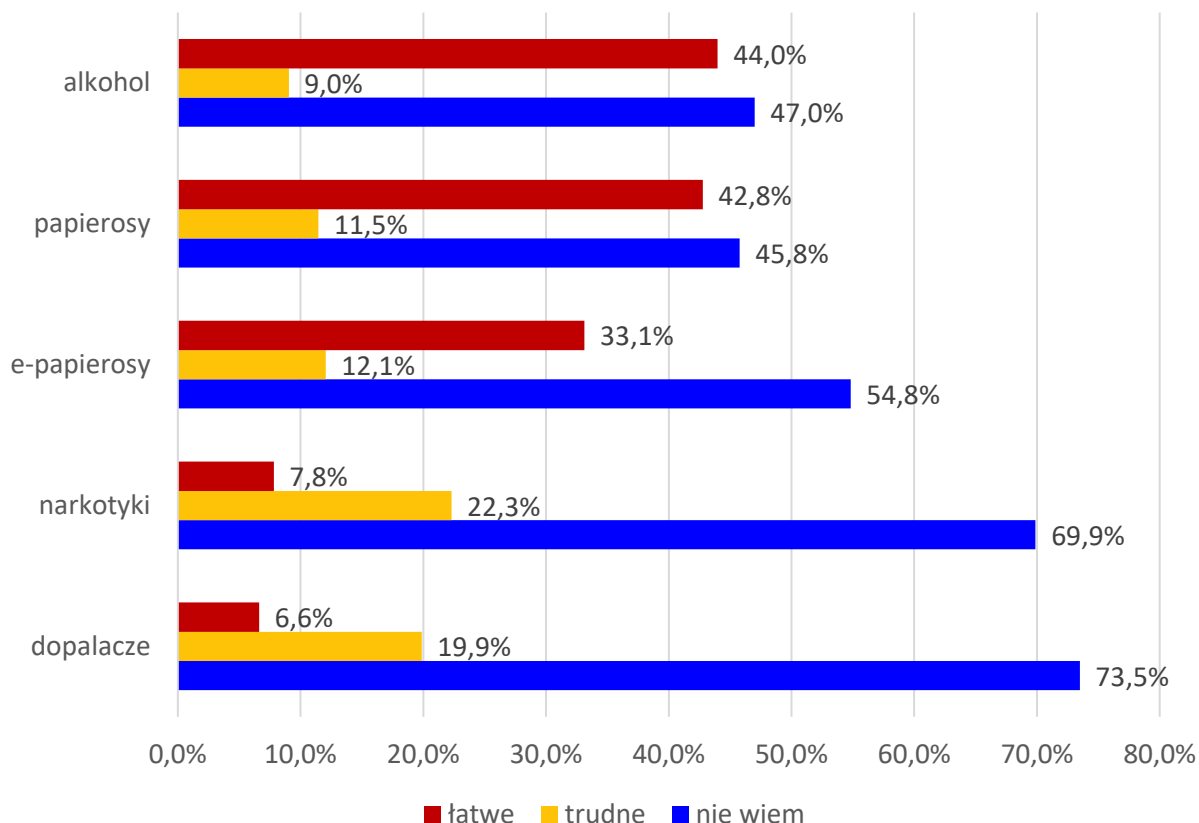
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, największą dostępnością cechuje się alkohol, który jest łatwy do zdobycia dla średnio co drugiego ucznia. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 44,0% badanych, a trudny dla 9,0%,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 42,8% respondentów, a trudne dla 11,5%,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 33,1% młodych mieszkańców, a trudne dla 12,1%,
- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 7,8% ankietowanych, a trudne dla 22,3%,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 6,6% uczniów, a trudne dla 19,9%.

Wykres 40. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=166

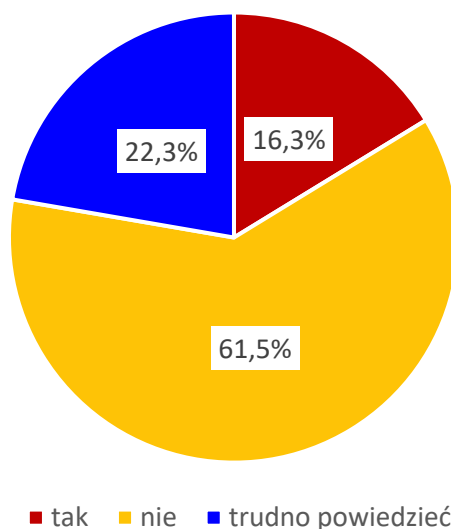

Problem przemocy

W kolejnej części raportu z badania ankietowego oszacowana została skala problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących gminę Przeciszów. Zbadaniu poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz przemocą w Internecie, czyli cyberprzemocą. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie wskazują, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, 16,3% młodych mieszkańców Gminy doświadczyło tego problemu, z kolei 22,3% udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

**Wykres 41. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?
N=166**

Podczas badania diagnozującego problem przemocy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów dotkniętych tym problemem. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że najczęściej doświadczali oni przemocy ze strony rodzeństwa (10 osób, tj. 41,7%) oraz uczniów ze swojej szkoły (9 osób, tj. 37,5%). Co piąty badany wskazał na kolegów/koleżanki spoza szkoły oraz nieznaną osobę (po 5 osób, tj. po 20,8%), 4 uczniów wymieniło mamę (16,7%), z kolei po 3 odpowiedzi padły na tatę i inne osoby, wśród których wyróżniono m.in. *byłą najlepszą przyjaciółkę* (po 12,5%). Ponadto 1 uczestnik badania doświadczył przemocy ze strony dalszych członków rodziny (4,2%). 3 osoby nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 21. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=24

Odpowiedź	%	Liczba odp.
rodzeństwo	41,7%	10
uczniowie ze szkoły	37,5%	9
koledzy/koleżanki spoza szkoły	20,8%	5
nieznajoma osoba	20,8%	5
mama	16,7%	4
tata	12,5%	3
inne osoby	12,5%	3
dalsi członkowie rodziny	4,2%	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W celu zidentyfikowania charakteru doświadczanej przez uczniów przemocy zostali oni poproszeni o wskazanie formy zachowań przemocowych jakich doświadczyli. Najczęściej wskazywano na przemoc psychiczną (13 osób, tj. 65,0%) oraz fizyczną (8 osób, tj. 40,0%). Ponadto 3 uczniów doświadczyło przemocy seksualnej (15,0%), a 2 – zaniedbania (10,0%). 7 osób nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

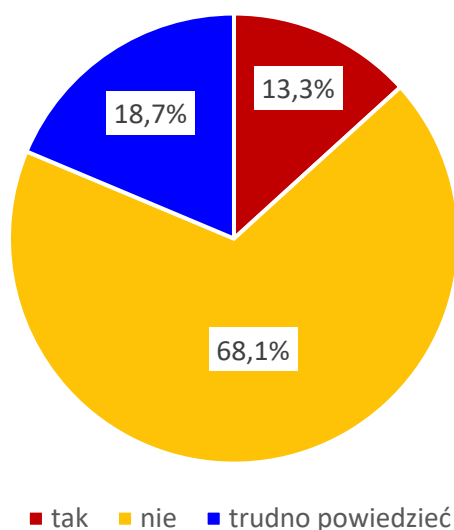
Tabela 22. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=20

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	65,0%	13
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	40,0%	8
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób, który mnie zawstydział itp.	15,0%	3
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/ opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	10,0%	2

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W następnej kolejności uczniowie zostali zapytani również o to, czy im samym zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosować przemoc wobec innych osób. Do takiego zachowania przyznało się 13,3% uczniów.

Wykres 42. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=166

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali poproszeni o określenie rodzaju przemocy, jaką zastosowali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że przemoc fizyczną zastosowało 14 uczniów (70,0%), fizyczną – 9 osób (45,0%), natomiast seksualną – 2 badanych (10,0%). 2 osoby nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 23. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=20

Odpowiedź	%	Liczba odp.
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/am, dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	70,0%	14
przeżywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	45,0%	9
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czymś ciele w sposób, który go zawstydział itp.	10,0%	2

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W dalszej kolejności analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. 9 ankietowanych przyznało się do przemocy skierowanej wobec rodzeństwa (47,4%), a 8 – wobec kolegów/koleżanek spoza szkoły (42,1%). Po 4 badanych wyróżniło dalszych członków rodziny oraz uczniów ze szkoły (po 21,1%), 3 respondentów wskazało na nieznaną osobę (15,8%), a 1 uczeń przyznał się do stosowania przemocy wobec rodziców (5,3%). 3 osoby nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 24. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=19

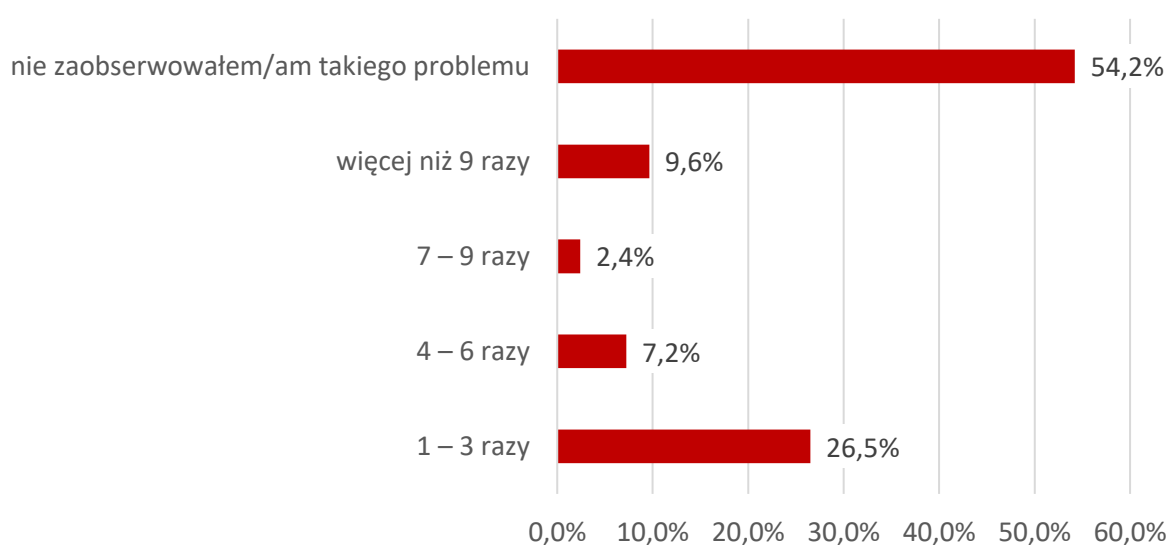
Odpowiedź	%	Liczba odp.
rodzeństwa	47,4%	9
kolegów/koleżanek spoza szkoły	42,1%	8
dalszych członków rodziny	21,1%	4
uczniów ze szkoły	21,1%	4
nieznajomych osób	15,8%	3
rodziców	5,3%	1
innych osób	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu poproszono uczniów o określenie, czy w ich szkole dochodzi do sytuacji przemocowych między uczniami oraz o określenie częstotliwości występowania tego problemu. 54,2% respondentów nie zaobserwowało zachowań przemocowych w szkole, do której uczęszczają. Obecność przemocy w swojej szkole potwierdził natomiast odsetek 45,7% respondentów, w tym 26,5% spośród nich stwierdziło, że miało to miejsce 1-3 razy, 7,2% uważa, że w ciągu ostatniego roku szkolnego zdarzyło się to od 4 do 6 razy, 2,4% – więcej niż 9 razy, z kolei 9,6% uczniów wskazało na częstotliwość od 7 do 9 razy.

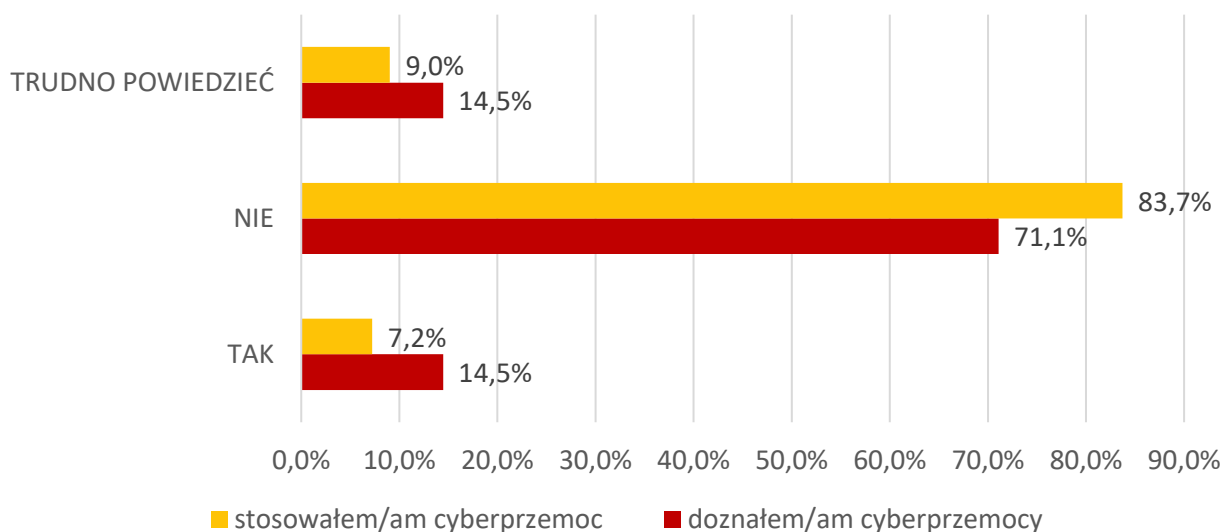
Wykres 43. Jak często w ciągu ostatniego roku szkolnego obserwowaleś/aś problem przemocy między uczniami w swojej szkole? N=166

Ostatnie pytanie w zakresie problemu przemocy w Internecie dotyczyło skali doznawania oraz stosowania cyberprzemocy w stosunku do innych użytkowników Internetu. Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez młodych respondentów, tego problemu doświadczył odsetek 14,5% z nich, natomiast przemoc w Internecie zastosowało 7,2% ankietowanych. Znaczna część badanych miała również problem z określeniem, czy kiedykolwiek miała styczność z tym zjawiskiem, gdyż na odpowiedź „trudno powiedzieć” padło 9,0% odpowiedzi w przypadku stosowania cyberprzemocy i 14,5% w zakresie doświadczenia jej.

Wykres 44. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=166

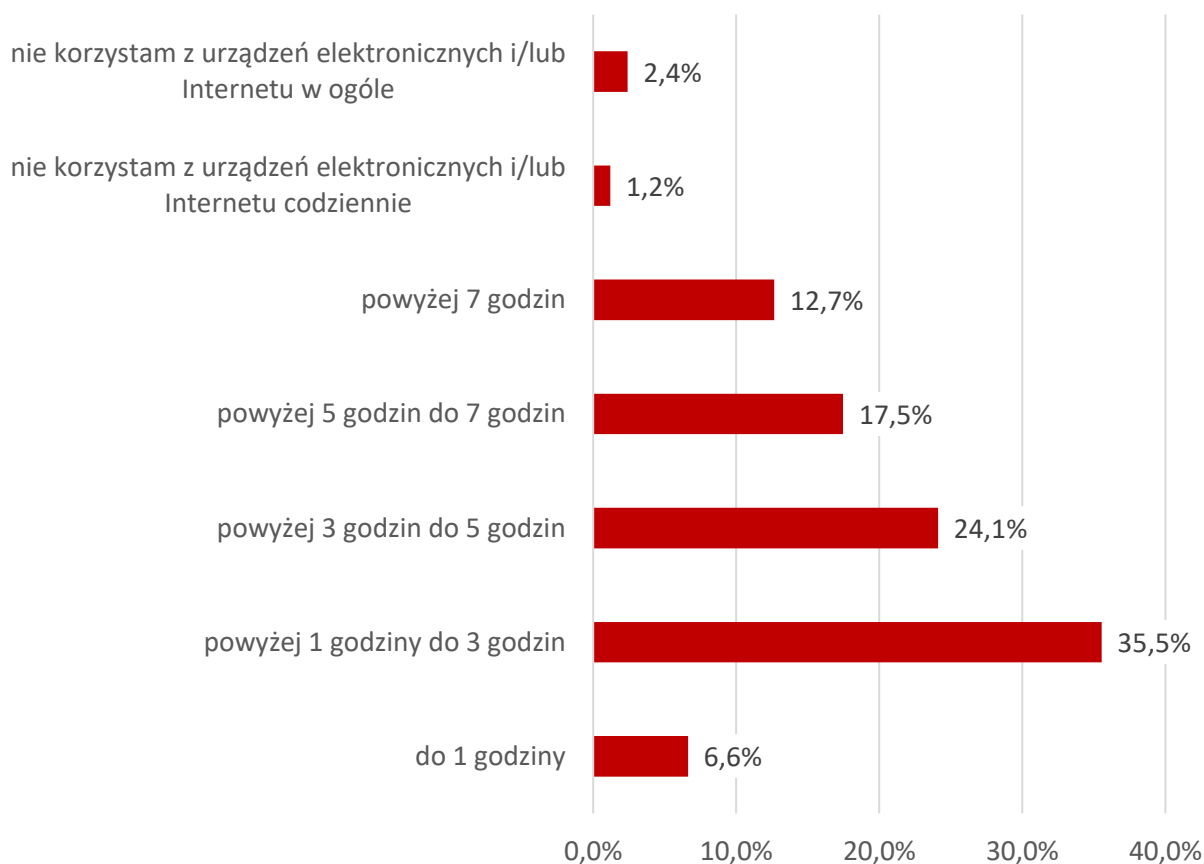

Korzystanie z urzędzeń elektronicznych

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie, jak często uczniowie z gminy Przeciszów korzystają z urzędzeń elektronicznych. Pierwsze pytanie odnosiło się do tego, czy młodzi mieszkańcy korzystają z tego typu urzędzeń oraz Internetu. Jak wynika z odpowiedzi młodych mieszkańców Gminy, część z nich poświęca na korzystanie z urzędzeń elektronicznych i Internetu duże ilości czasu w ciągu dnia, gdyż 17,5% odpowiedzi padło na przedział od 5 do 7 godzin dziennie, a 12,7% – powyżej 7 godzin. Dodatkowo, 24,1% uczniów zadeklarowało, iż korzysta z nich pomiędzy 3 a 5 godzinami, a 35,5% – powyżej 1 do 3 godzin dziennie. 6,6% ankietowanych poświęca na korzystanie z urzędzeń do 1 godziny dziennie, 1,2% uczniów nie korzysta z urzędzeń elektronicznych i/lub Internetu codziennie, z kolei 2,4% nie robi tego w ogóle.

Wykres 45. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=166

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali zapytani o to, czy zdarzyło im się kłamać w celu ukrycia prawdziwej ilości czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu, np. przed rodzicami. Takie zachowanie potwierdziło 70 badanych (44,0%), w tym 11 uczniów stwierdziło, że zdarza im się to bardzo często (6,9%), 4 respondentom – często (2,5%), 36 osobom – czasami (22,6%), natomiast 19 ankietowanych skłamało w tej sprawie jeden raz (12,0%). 3 osoby nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 25. Czy zdarza Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=159

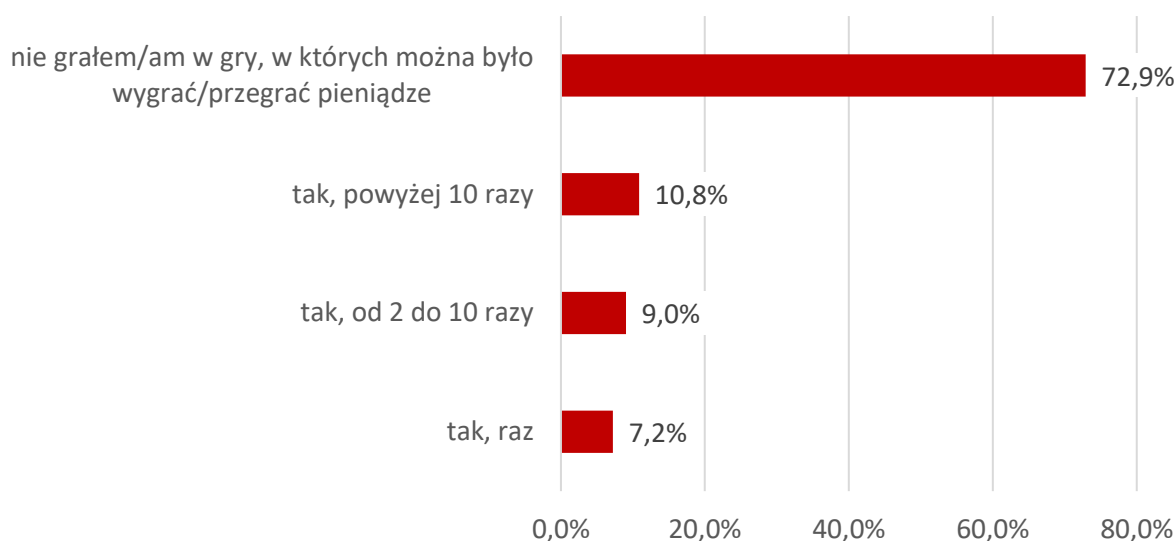
Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	6,9%	11
tak, często	2,5%	4
tak, czasami	22,6%	36
tak, jednokrotnie	12,0%	19
nie	56,0%	89

Uczestnictwo w grach hazardowych

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 27,0% badanych. Wśród tych osób 7,2% grało w nie 1 raz, 9,0% robiło to 2-10 razy, a 10,8% – powyżej 10 razy.

Wykres 46. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=166

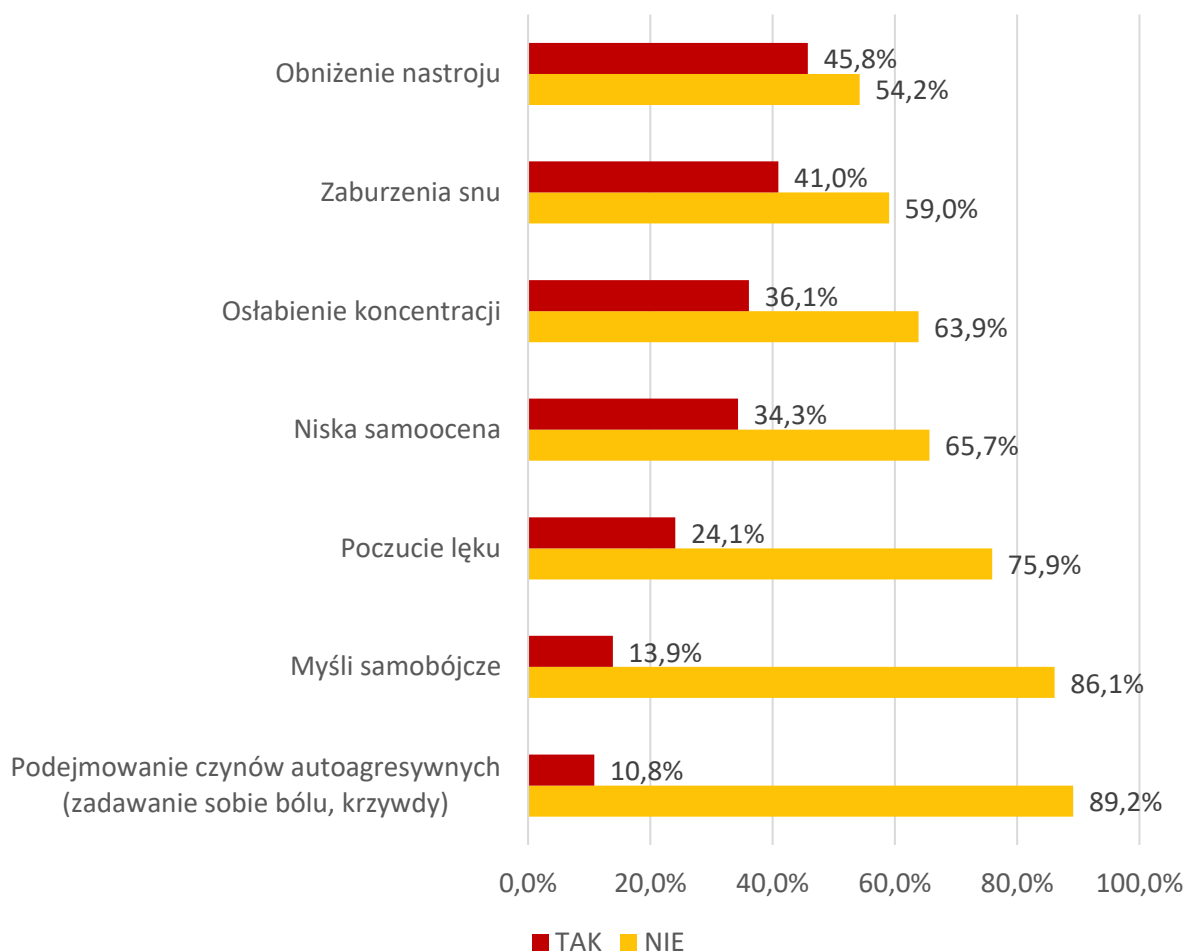

Zdrowie psychiczne

W przedostatniej części badania przeprowadzonego wśród młodych mieszkańców gminy Przeciszów, zostali oni poproszeni o subiektywną ocenę swojego stanu zdrowia psychicznego. Pytanie skierowane do uczniów miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie, które utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 45,8% respondentów w tym okresie doznało obniżenia nastroju, 41,0% badanych doświadczyło zaburzeń snu, a 36,1% miało osłabioną koncentrację. Ponadto 34,3% wskazało na niską samoocenę, a 24,1% odczuwało lęk. Niepokojący jest fakt, że wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy występują również myśli samobójcze (13,9%) oraz czyny autoagresywne (10,8%).

Wykres 47. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=166

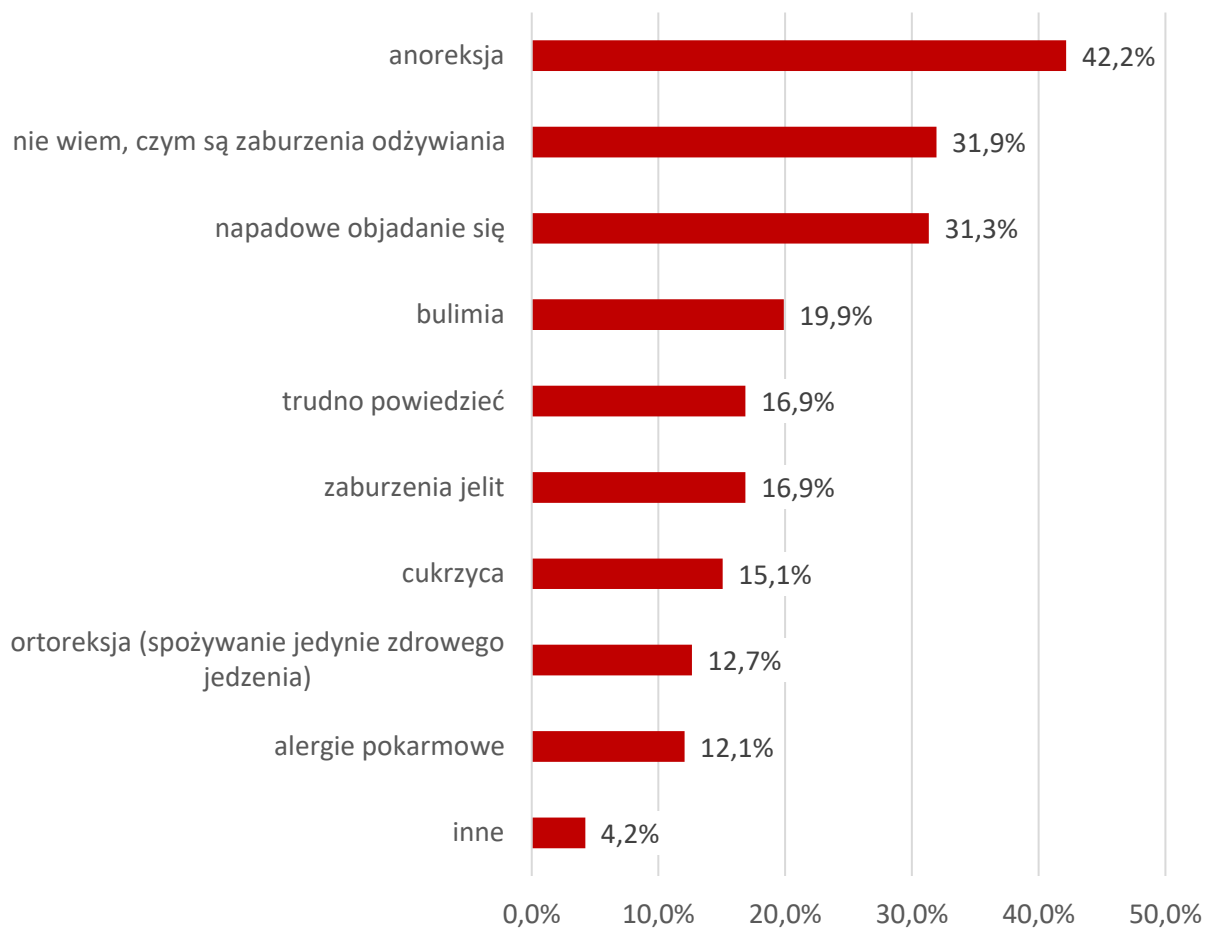

Zaburzenia odżywiania

Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy Przeciszów dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmagają się coraz więcej młodych osób. W pytaniu uczniowie mieli wskazać, które spośród wskazanych w kafeterii odpowiedzi ich zdaniem są zaburzeniami odżywiania. 42,2% ankietowanych wskazało na anoreksję, 31,3% uczniów zaznaczyło napadowe objadanie się, 19,9% — bulimię, a w opinii 12,7% respondentów można do nich zaliczyć ortoreksję. 31,9% uczestników badania nie wie, czym są zaburzenia odżywiania, a 16,9% ankietowanych miało trudności w odpowiedzi na zadane pytanie. Należy zaznaczyć, iż część ankietowanych błędnie wskazała na zaburzenia jelit (16,9%), cukrzycę (15,1%) oraz alergie pokarmowe (12,1%). 4,2% uczniów wskazało na inne aspekty, w tym m.in. *głodzenie się i jedzenie za mało*.

Wykres 48. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=166

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Sytuacja społeczna gminy Przeciszów

W oparciu o dane udostępnione przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeciszowie, Główny Urząd Statystyczny, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz inne podmioty, dokonano szczegółowej diagnozy sytuacji społecznej. Analizy te obejmują opis kluczowych problemów, ich zasięg oraz ocenę dotychczas podejmowanych działań interwencyjnych w odniesieniu do poszczególnych obszarów wskazanych w Strategii.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodzin mających trudności w pełnieniu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych polega na realizacji zaplanowanych działań, których celem jest przywrócenie im zdolności do samodzielnego radzenia sobie z wyzwaniami. Działania te są realizowane za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zarówno zasoby własne, jak i dostępne zewnętrzne formy wsparcia. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka (w tym pomocy finansowej).

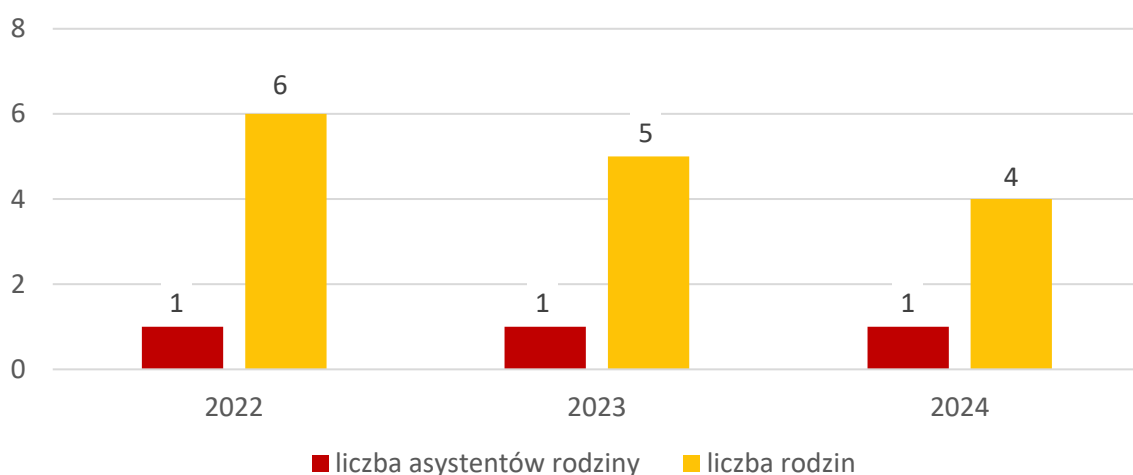
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeciszowie pełni kluczową rolę w zakresie wspierania rodzin z Gminy, które borykają się z trudnościami życiowymi. Jednostka ta prowadzi działania mające na celu zaspokojenie podstawowych potrzeb rodzin oraz zapewnienie im warunków umożliwiających życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeciszowie realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49 z późn. zm.), która kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została **instytucja asystenta rodziny**, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym. Rolę asystenta rodziny pełni pracownik socjalny.

W 2024 roku w GOPS w Przeciszowie zatrudniony był 1 asystent rodziny, który w ramach realizacji ustawowego zadania prowadził pracę z 4 rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W omawianym okresie zauważalny był stopniowy spadek liczby rodzin korzystających z tej formy pomocy (z 6 w roku bazowym do 4 w 2024 roku), z kolei liczba zatrudnionych w GOPS asystentów rodziny była stała.

Wykres 49. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2022-2024

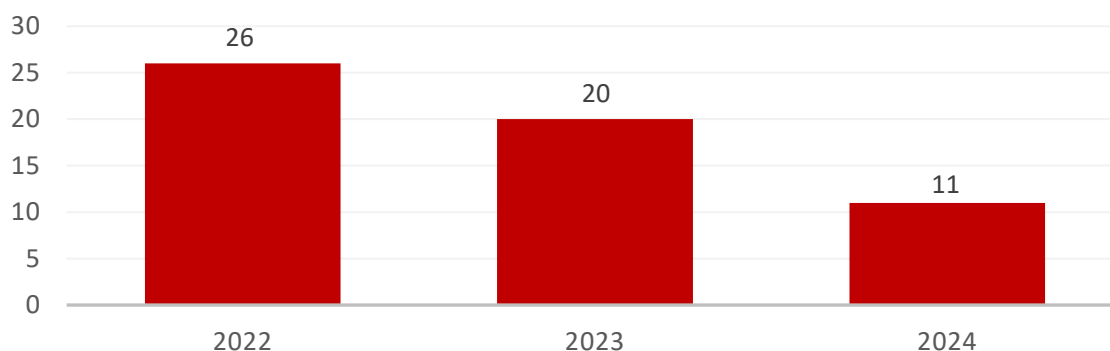

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2024

W roku 2024, jak i w dwóch latach poprzednich w gminie Przeciszów **nie było rodzin wspierających**, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce racjonalnego gospodarowania budżetem rodzinnym oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została liczba wydanych świadczeń dotyczących jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2022 roku korzystało 26 rodzin, w roku 2023 – 20, z kolei w 2024 roku – 11 rodzin. W omawianym okresie dostrzegalny jest zatem systematyczny spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń, co ma związek ze spadkiem wskaźnika przyrostu naturalnego na przestrzeni ostatnich lat.

Wykres 50. Liczba wydanych świadczeń – jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024

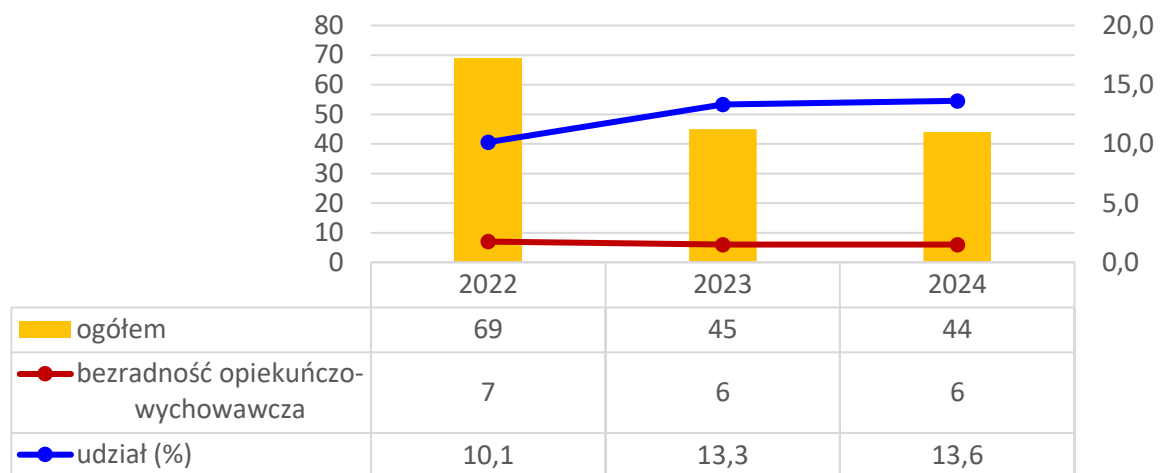

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego utrzymywała się na względnie stałym poziomie: w roku bazowym było to 7 rodzin, natomiast w latach 2023-2024 ze wsparcia GOPS z omawianego tytułu korzystało po 6 rodzin z terenu Gminy. Tendencje wzrostowe widoczne są w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GOPS: w 2022 było to 10,1%, w 2023 roku – 13,3%, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 13,6%. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 51. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Raport o stanie Gminy Przeciszów w roku 2022, 2023 i 2024 oraz Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek współfinansowania kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej. Zarówno w roku bazowym, jak i w ostatnim roku sprawozdawczym w pieczy zastępczej przebywało 4 dzieci z terenu Gminy, z kolei w 2023 roku było to 1 dziecko. W przypadku kwoty odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, dostrzegalne są znaczne tendencje spadkowe, kształtujące się na poziomie 72,0%. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 26. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz kwota odpłatności w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	4	1	4
kwota odpłatności (w zł)	49 055	26 010	13 714

Źródło: Sprawozdania finansowe Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przeciszowie za lata 2022-2024 oraz Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Jednym z elementów polityki prorodzinnej na terenie Gminy jest Karta Dużej Rodziny. Jej głównym celem jest promowanie modelu rodziny wielodzietnej, a także wzmocnienie szans rozwojowych dzieci wychowujących się w rodzinach wielodzietnych dzięki oferowanym ulgom oraz zniżkom przez podmioty publiczne i prywatne, które podpisały umowy z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej. Karta przysługuje rodzicom oraz małżonkom

rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie nie mniej niż troje dzieci. W 2022 roku w gminie Przeciszów na realizację tego zadania wydatkowano 1 424,00 zł, w roku kolejnym – 1 165,00 zł, z kolei w ostatnim roku sprawozdawczym – 374,00 zł¹⁴.

Istotnym zasobem Gminy jest świetlica profilaktyczno-wychowawcza. Placówka zapewnia uczniom pomoc w odrabianiu zadań domowych, a poprzez działania o charakterze wychowawczym i opiekuńczym stwarza dzieciom możliwość rozwijania zainteresowań oraz poznawania różnych form aktywnego i bezpiecznego spędzania czasu wolnego. Uczestnicy zajęć mają także zapewnione posiłki. Funkcjonowanie placówki stanowi istotne wsparcie dla rodzin, w szczególności poprzez zapewnienie dzieciom opieki po zakończeniu zajęć szkolnych oraz stworzenie warunków sprzyjających ich prawidłowemu rozwojowi.

Ponadto Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeciszowie współpracował z Fundacją Ludzi z Potencjałem w Oświęcimiu w zakresie wsparcia rodzin z dziećmi. W ramach tej inicjatywy corocznie 15 dzieci z rodzin korzystających z pomocy, w tym objętych wsparciem asystenta rodziny, otrzymywały paczki mikołajkowe.

Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność oznacza *trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy*. Osoby z niepełnosprawnościami można klasyfikować na podstawie różnych kryteriów, takich jak typ schorzenia, moment wystąpienia ograniczeń w życiu oraz stopnia niepełnosprawności. Należy jednak zaznaczyć, że jest to grupa niezwykle zróżnicowana, co sprawia, że wszelkie działania wspierające powinny być dostosowane do indywidualnych potrzeb wynikających z konkretnych trudności i ograniczeń zdrowotnych.

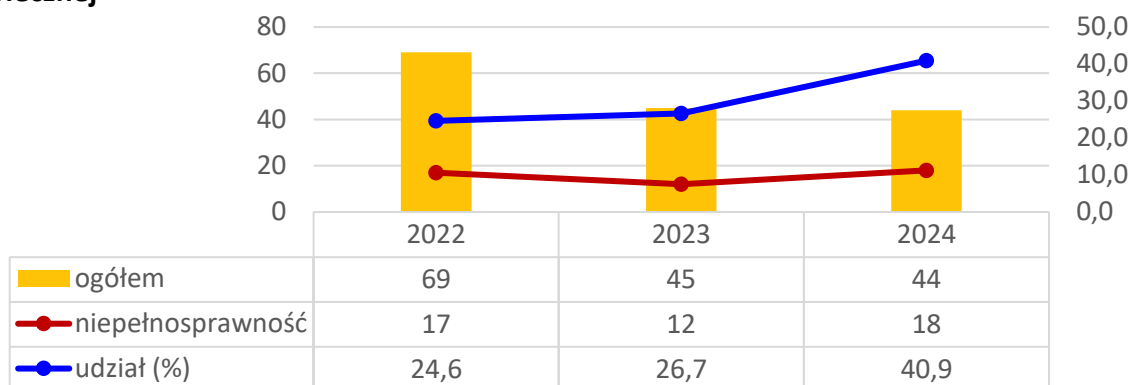
W 2024 roku ze wsparcia GOPS w Przeciszowie z powodu niepełnosprawności korzystało 18 rodzin, co stanowiło 40,9% wszystkich rodzin objętych wsparciem Ośrodka. Z prezentowanych danych wynika, że na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności ulegała wahaniom (od 17 w roku

¹⁴ Sprawozdanie finansowe Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przeciszowie za lata 2022-2024

bazowym, przez 12 w 2023 roku, do 18 w ostatnim roku sprawozdawczym). W przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GOPS, dostrzegalne są tendencje wzrostowe. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 52. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Raport o stanie gminy Przeciszów w roku 2022, 2023 i 2024 oraz Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Zadaniem gmin, które jest realizowane przez ośrodki pomocy społecznej jest również świadczenie **usług opiekuńczych** osobom chorym, samotnym oraz osobom z niepełnosprawnościami. Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnacyjną oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W 2023 roku na terenie gminy Przeciszów świadczone były usługi opiekuńcze dla 6 osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, z kolei w 2022 roku było to 8 mieszkańców Gminy. Usługi te obejmowały przede wszystkim pomoc w wykonywaniu podstawowych czynności życia codziennego oraz wsparcie w sprawowaniu opieki nad osobami zależnymi. Realizacja usług odbywała się w ramach rządowego programu „Opieka 75+”. Ponadto w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Przeciszowie funkcjonuje wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, pozostającego w dyspozycji Ośrodka, z której mogą korzystać mieszkańcy Gminy wymagający tego rodzaju wsparcia¹⁵.

Należy podkreślić, że w latach 2022-2023 Gmina realizowała wsparcie w formie opieki wytchnieniowej oraz usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością. Udzielana pomoc umożliwiała osobom z niepełnosprawnościami uzyskanie indywidualnego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz sprzyjała ich integracji społecznej, a jednocześnie przyczyniała się do odciążenia opiekunów sprawujących nad nimi stałą opiekę.

¹⁵ Raport o stanie Gminy Przeciszów w roku 2022 i 2023

Powyższe doświadczenia wskazują na zasadność rozważenia kontynuacji lub ponownego wdrożenia tego typu form wsparcia w przyszłości, zwłaszcza w kontekście rosnących potrzeb mieszkańców oraz konieczności zapewnienia kompleksowego systemu pomocy społecznej na terenie Gminy.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁶.

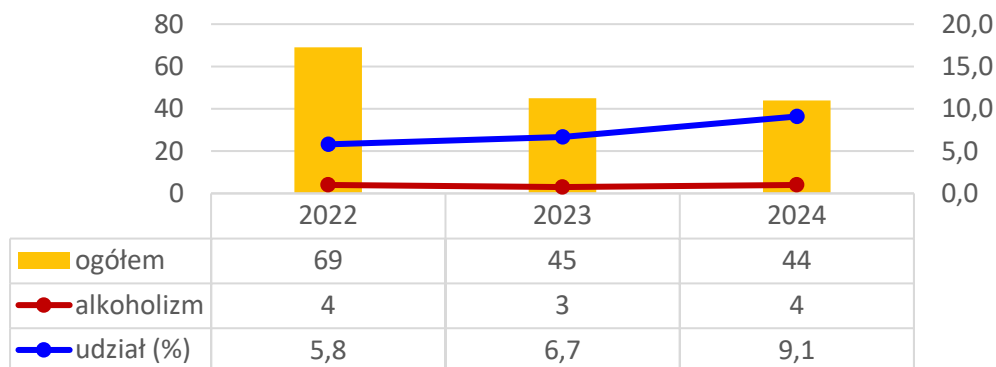
Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Liczba rodzin korzystających ze wsparcia GOPS w Przeciszowie z powodu alkoholizmu lub narkomanii kształtuje się na stosunkowo niskim poziomie: zarówno w roku bazowym, jak i w ostatnim roku sprawozdawczym były to 4 rodziny, z kolei w 2023 roku – 3. W przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy Ośrodka, dostrzegalny są wyraźne tendencje wzrostowe. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

¹⁶ Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.

Wykres 53. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii na przestrzeni lat 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Raport o stanie Gminy Przeciszów w roku 2022, 2023 i 2024 oraz Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach przysługujących jej uprawnień. W 2024 roku GKRPA liczyła 4 członków.

W analizowanym czasie liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy uległa spadkowi z 14 beneficjentów w roku bazowym do 11 w ostatnim roku sprawozdawczym. W przypadku liczby przeprowadzonych rozmów z członkami rodzin osób uzależnionych, dostrzegalne są wahania – w 2022 roku było to 7 osób, w 2023 roku – 10, natomiast w ostatnim roku sprawozdawczym porad udzielono 5 mieszkańcom Gminy. W omawianym okresie odnotowano również przypadki skierowania do sądu wniosku o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego – najwięcej odnotowano ich w 2022 roku (5), najmniej w roku kolejnym (2), z kolei w ostatnim roku poddany analizie tego typu działania podjęto wobec 3 osób.

Tabela 27. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	14	12	11
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	7	10	5
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	5	2	3

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

Od 2024 roku na terenie gminy Przeciszów funkcjonował Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, finansowany ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych. Jego zadaniem jest wsparcie osób w kryzysach, w szczególności zmagających się z problemem uzależnień oraz uwikłanych w przemoc domową. W 2024 roku Punkt był czynny łącznie 12 godzin w miesiącu, a dyżury pełnione były przez pracownika socjalnego.

W 2024 roku w PIK udzielono porad 3 osobom z problemem alkoholowym oraz 2 beneficjentom doświadczającym przemocy domowej. W latach 2022-2023 na terenie Gminy działał z kolei Klub Integracji Społecznej – w roku bazowym w zajęciach uczestniczyło 6 osób, natomiast w 2023 roku było to 5 uczestników.

W latach 2022-2024 na terenie gminy Przeciszów funkcjonowała Grupa Terapeutyczna dla Osób Współzależnionych, a w ostatnim roku sprawozdawczym zrealizowano 12 spotkań terapeutycznych.

GKRPA zajmuje się także **profilaktyką zachowań ryzykownych**. W omawianym okresie realizowano programy profilaktyczne rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez KCPU, ORE oraz IPiN. W 2022 roku były to: *Przyjaciele Zippiego* (36 uczniów, 1 nauczyciel/wychowawca oraz 30 rodziców) oraz *Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej* (25 uczniów i 1 nauczyciel/wychowawca), w 2023 roku ponownie zrealizowano program *Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej* (150 uczniów, 5 nauczycieli/wychowawców), z kolei w 2024 roku był to *Program Unplugged* (52 uczniów, 3 nauczycieli/wychowawców) oraz *Przyjaciele Zippiego* (25 uczniów, 1 nauczyciel/wychowawca).

W analizowanym okresie nie prowadzono innych programów profilaktycznych, finansowanych w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, z obszaru profilaktyki uniwersalnej, skierowane do dzieci i młodzieży, z obszaru profilaktyki selektywnej i wskazującej dla dzieci, młodzieży i młodych dorosłych z grup ryzyka.

W kolejnej tabeli przedstawiono liczbę uczestników działań niebędących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi. Dane te wskazują na wyraźny wzrost liczby uczestników działań profilaktycznych niebędących ustrukturyzowanymi programami. W przypadku jednorazowych prelekcji i pogadanek w 2022 roku było to 25 uczestników, natomiast w latach 2023-2024 liczba ta wzrosła do 55 osób. Stały wzrost frekwencji widoczny

jest również w przypadku spektakli, gdzie liczba uczestników zwiększyła się z 30 osób w 2022 roku, przez 35 w 2023 roku, do 80 w 2024 roku. Szczególnie dynamiczny wzrost dotyczył festynów i innych imprez plenerowych (poza sportowymi) oraz imprez sportowych, które w latach 2022-2023 nie były realizowane, a w 2024 roku zgromadziły odpowiednio 150 i 120 uczestników. Rosnącym zainteresowaniem wyróżniały się również konkursy tematyczne (plastyczne, literackie, muzyczne) – od 35 uczestników w 2022 roku, przez 36 w 2023 roku, do 50 w 2024 roku. Prezentowane dane potwierdzają systematyczny wzrost zaangażowania mieszkańców w różnorodne formy działań profilaktycznych, zwłaszcza w 2024 roku.

Tabela 28. Liczba uczestników działań nie będących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi przeprowadzonych na terenie gminy Przewodów w latach 2022-2024

forma działań	2022	2023	2024
jednorazowe prelekcje, pogadanki	25	55	55
spektakle	30	35	80
festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi)	0	0	150
imprezy sportowe (turnieje, wyścigi, olimpiady itp. z wyjątkiem pozalekcyjnych zajęć sportowych)	0	0	120
konkursy (plastyczne, literackie, muzyczne itp.)	35	36	50

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

Elementem działań profilaktycznych były szkolenia i warsztaty dla rodziców i nauczycieli/wychowawców z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, w których w 2022 roku udział wzięło 2 rodziców, natomiast w kolejnych latach tego typu działania nie były realizowane.

W 2023 roku realizowano pozalekcyjne zajęcia sportowe, w których udział wzięło 150 uczniów, a w 2024 roku odnotowano 80 uczestników.

Dodatkowym elementem działań profilaktycznych były kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych, w których w 2023 roku uczestniczyło 20 osób, a w 2024 roku – 15.

W ramach działań profilaktycznych oraz dbałości o odpowiedzialną sprzedaż napojów alkoholowych, gmina Przewodów podejmuje inicjatywy mające na celu podnoszenie świadomości i kompetencji osób pracujących w tym obszarze. W związku z tym w 2024 roku zorganizowano szkolenia dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz dla sprzedawców, w których w 2024 roku udział wzięło 20 osób.

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie Przeciszów. W 2024 roku wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 9 875 820,28 zł, w tym najwięcej, bo 4 992 498,74 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa). Wartość napojów o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (bez piwa) wyniosła 697 615,36 zł, natomiast powyżej 18% – 4 185 706,18 zł. Są to wartości zadeklarowane w corocznym sprawozdaniu z działalności samorządu gminy w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1. W porównaniu do roku bazowego, w 2024 roku wartość sprzedanego alkoholu na terenie Gminy uległa wzrostowi o 17,6%.

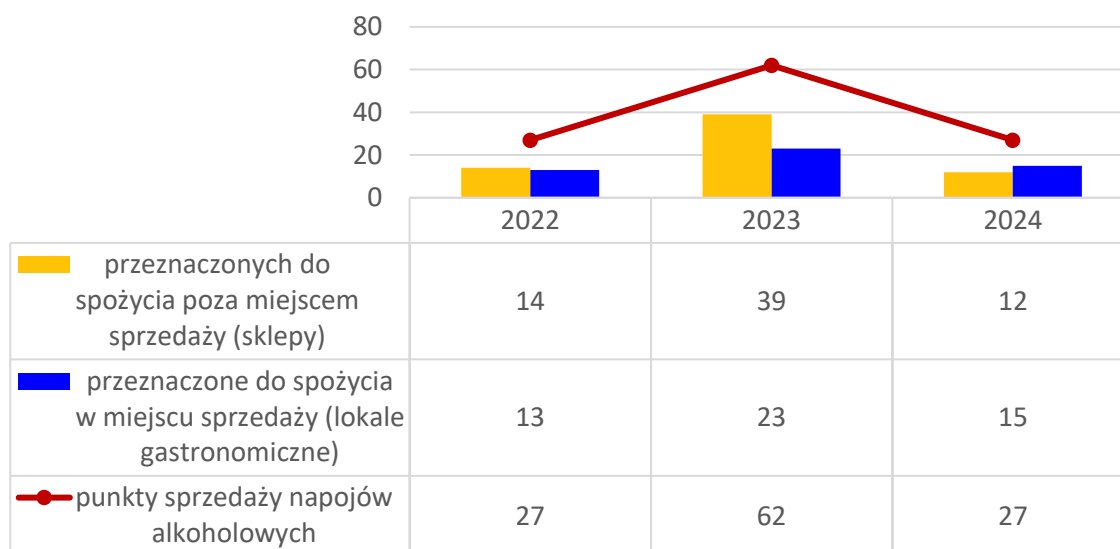
Rysunek 5. Łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Przeciszów w latach 2022-2024

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

W omawianym okresie liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych ulegała znacznym wahaniom (27 w roku 2022 i 2024 oraz 62 w 2023 roku). W ostatnim roku poddanym analizie na terenie Gminy działalność prowadziło 15 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych spożycia w miejscu sprzedaży (lokal gastronomiczny) oraz 12 punktów do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy).

Wykres 54. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Przeciszów na przestrzeni lat 2022-2024

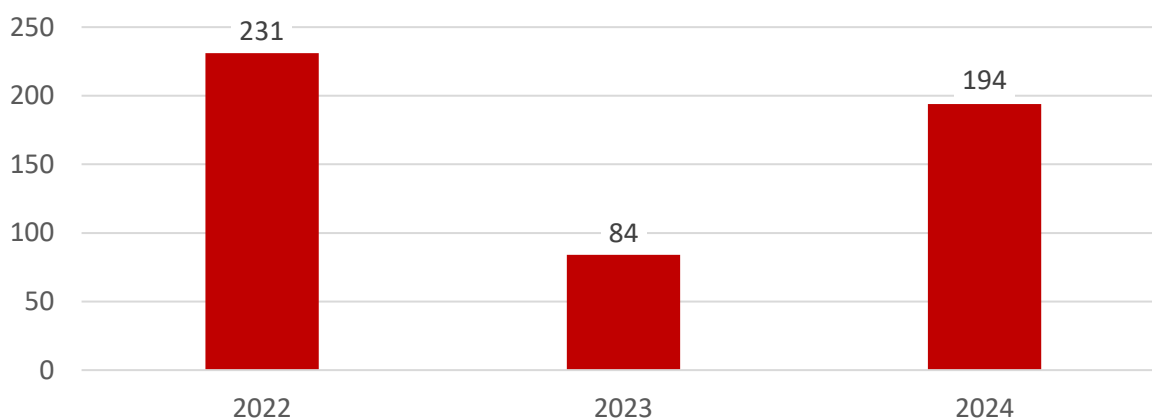

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Przeciszów. W 2022 roku było to 231 osób, w 2023 roku – 84, natomiast w ostatnim roku sprawozdawczym – 194. Wartość ta, w porównaniu do roku bazowego, uległa spadkowi, co świadczy o mniej korzystnej sytuacji Gminy w zakresie polityki antyalkoholowej, jako iż mieszkańcy mają mniej ograniczony dostęp do tego typu napojów.

Wykres 55. Liczba dorosłych mieszkańców gminy Przeciszów przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za rok 2022, 2023 i 2024

Przeciwdziałanie przemocy domowej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc to intencjonalne i celowe działanie człowieka mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby. Pod pojęciem przemocy domowej wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej należy rozumieć: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej (...)”.

W latach 2022-2024 żadna rodzina z terenu Gminy nie korzystała z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przeciszowie z powodu przemocy domowej¹⁷.

¹⁷ Raport o stanie Gminy Przeciszów w roku 2022, 2023 i 2024

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy istnieje potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości wdrożenia czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Przeciszów zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny**, którego celem funkcjonowania jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych, w ramach Zespołu powoływane są grupy diagnostyczno-pomocowe.

Kolejną analizowaną kwestią są dostępne dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba spotkań Zespołu wykazywała zmienne tendencje: w 2022 roku odbyły się 4 spotkania, w 2023 roku – 3, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 6. Spadek widoczny jest w zakresie działalności grup diagnostyczno-pomocowych: w 2023 roku powołano ich 9, w 2023 roku – 6, a w 2024 roku – 2. Należy jednak podkreślić, że znaczny wzrost dostrzegalny jest w przypadku liczby ich spotkań, gdyż w roku bazowym odbyło się ich 5, w 2023 roku – 9, natomiast w ostatnim roku sprawozdawczym grupy diagnostyczno-pomocowe odbyły 29 spotkań.

Tabela 29. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4	3	6
liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych	9	6	2
liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	5	9	29

Źródło: Sprawozdania z realizacji zadań własnych gminy oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej za lata 2022-2024 oraz Raport o stanie Gminy Przeciszów w roku 2022, 2023 i 2024

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów

wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

W latach 2022-2024 liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie gminy Przewodniczącego zmniejszyła się z 10 w roku bazowym do 2 w latach 2023-2024. Wahania widoczne są natomiast w zakresie kontynuowanych procedur z lat poprzednich: w roku bazowym było to 5 procedur, w 2023 roku – 4, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 11. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 30. Liczba wszczętych oraz kontynuowanych spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	10	2	2
liczba kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w poprzednich latach	5	4	11

Źródło: Sprawozdania z realizacji zadań własnych gminy oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej za lata 2022-2024

Z dokumentacji Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że w 2024 roku przemocy domowej doświadczyły 2 kobiety oraz 2 dzieci. W roku poprzednim działaniami w ramach procedury NK objęto 2 kobiety, z kolei największą liczbę odnotowano w roku bazowym: było to 8 kobiet, 1 mężczyzna, 1 osoba starsza/z niepełnosprawnością oraz 1 dziecko. Dane te podkreślają konieczność kontynuacji działań prewencyjnych, edukacyjnych oraz wspierających rodziny w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Tabela 31. Liczba osób doznających przemocy domowej, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury NK w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
kobiety	8	2	2
mężczyźni	1	0	0
osoby starsze/z niepełnosprawnością	1	0	0
dzieci	1	0	2

Źródło: Sprawozdania z realizacji zadań własnych gminy oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej za lata 2022-2024

Dane zaprezentowane w poniższej tabeli dotyczą liczby zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2022-2024. W roku bazowym zakończono 4 procedury NK, w roku kolejnym – 2, z kolei w 2024 roku było to 5 procedur. Główną przyczyną zakończenia

procedur NK było ustanie przemocy domowej i uzasadnione przypuszczenie, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej, co może świadczyć o skuteczności podejmowanych działań – jedynie w 2022 roku odnotowano 1 przypadek zakończenia procedury z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Tabela 32. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba zakończonych procedur NK, w tym:	4	2	5
z powodu ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej	3	2	5
z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	1	0	0

Źródło: Sprawozdania z realizacji zadań własnych gminy oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej za lata 2022-2024

Dane w kolejnej tabeli ilustrują liczbę rodzin objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w gminie Przeciszów w latach 2022-2024. Najwięcej rodzin objęto wsparciem w 2022 roku – 16, w roku kolejnym odnotowano znaczny spadek do 6 rodzin z terenu Gminy, z kolei w 2024 roku zaobserwowano wzrost do 13 rodzin.

Tabela 33. Liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w gminie Przeciszów w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”	16	6	13

Źródło: Sprawozdania z realizacji zadań własnych gminy oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej za lata 2022-2024

W ramach swoich działań, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kontaktują się z osobami dotkniętymi przemocą domową, stosującymi ją oraz jej świadkami. Na podstawie dostępnych danych można dostrzec, iż liczba osób doznających przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie Komisji w latach 2022-2024 uległa spadkowi – zarówno w 2022 roku, jak i w roku kolejnym przeprowadzono rozmowy z 9 osobami doświadczającymi przemocy, z kolei w 2024 roku tą formą wsparcia objęto 4 mieszkańców Gminy. W omawianym okresie kontaktowano się również z osobami stosującymi przemoc, w przypadku których zauważalne są wahania: w roku bazowym było

to 5 mieszkańców Gminy, w 2023 roku – 9, z kolei w ostatnim roku sprawozdawczym tego typu działania podjęto wobec 2 osób stosujących przemoc domową. W omawianym okresie przeprowadzano również rozmowy ze świadkami tego problemu: w 2022 roku były to 3 osoby, w 2023 roku – 12, natomiast w ostatnim roku sprawozdawczym nie odnotowano takich przypadków.

Tabela 34. Liczba osób dotkniętych przemocą, z którymi kontaktowała się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
osoby doznające przemocy	9	9	4
osoby stosujące przemoc	5	9	2
świadkowie przemocy	3	12	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

Istotnym aspektem lokalnego systemu wsparcia jest współpraca z Powiatowym Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Oświęcimiu. Ośrodek ten zapewnia specjalistyczną pomoc mieszkańcom powiatu oświęcimskiego znajdującym się w sytuacji kryzysowej, w tym osobom doświadczającym przemocy domowej. Wsparcie udzielane jest bezpłatnie i dostępne dla wszystkich osób, niezależnie od płci, wieku, pochodzenia czy wyznania. Ośrodek funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach 7:00-22:00, oferując mieszkańcom możliwość uzyskania profesjonalnej pomocy i wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych. Stanowi on ważny element lokalnej sieci instytucjonalnej, do której osoby dotknięte przemocą mogą się zwrócić w celu uzyskania pomocy.

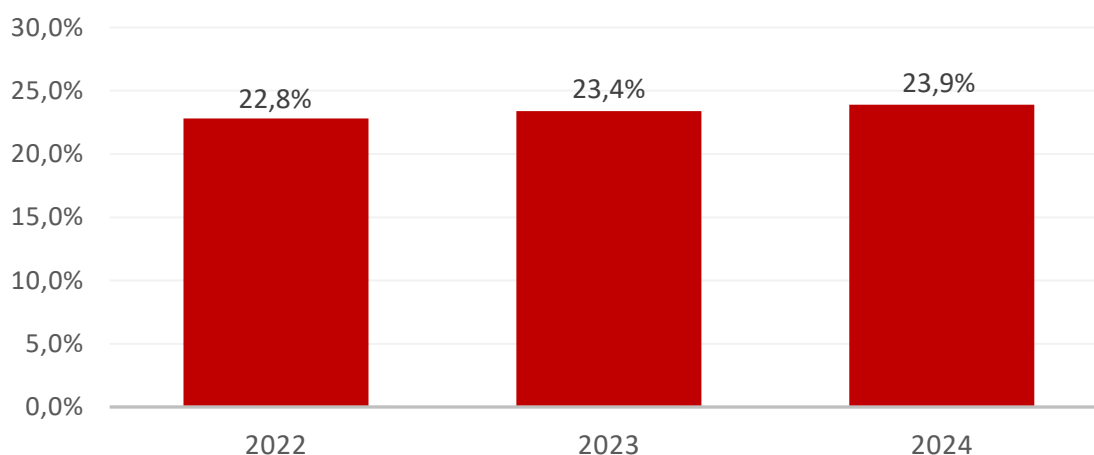
Aktywność i integracja społeczna seniorów

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Proces starzenia się społeczeństwa to wyzwanie wymagające szczególnej uwagi w planowaniu działań społecznych. Seniorzy stanowią ważną część wspólnoty, a ich potrzeby i oczekiwania zasługują na priorytetowe miejsce w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Wspieranie aktywności osób starszych, tworzenie przestrzeni do integracji międzypokoleniowej oraz budowanie oferty, która odpowiada ich zainteresowaniom i potencjałowi, to kluczowe elementy skutecznej polityki społecznej. Dążenie do zwiększenia jakości życia seniorów nie tylko poprawia ich dobrostan, ale także wzmacnia spójność społeczną.

Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć, że procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji gminy Przeciszów wykazuje tendencje wzrostowe: w 2022 roku było to 22,8%, w 2023 roku – 23,4%, z kolei w 2024 roku – 23,9%.

Wykres 56. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Przeciszów na przestrzeni lat 2022-2024

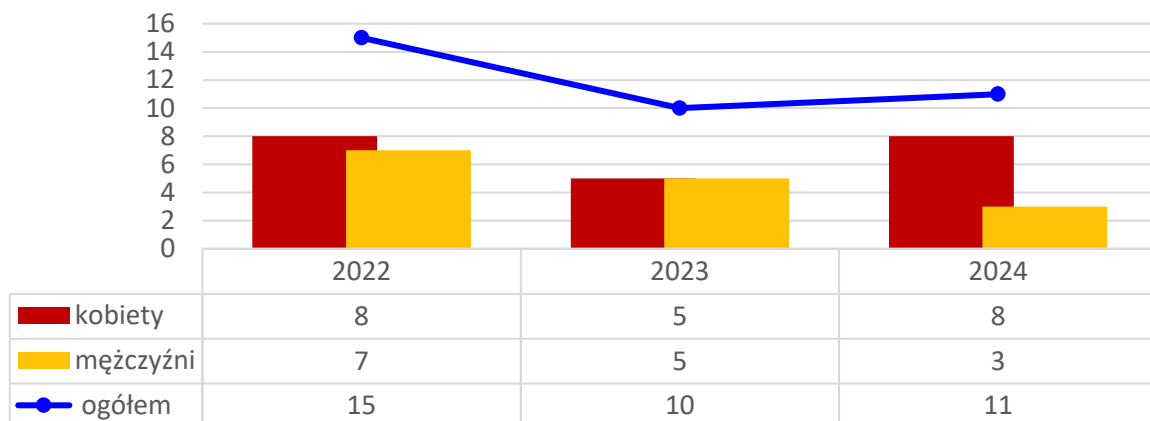

Źródło: GUS BDL

W 2024 roku z pomocy społecznej korzystało 11 osób w wieku poprodukcyjnym, w tym 8 kobiet oraz 3 mężczyzn. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba beneficjentów pomocy społecznej będących w wieku poprodukcyjnym ulegała wahaniom, a najwyższą wartość odnotowano w roku bazowym (15 osób). Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 57. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Kluczowym zasobem w zakresie wsparcia seniorów są domy pomocy społecznej, świadczące usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70% swojego dochodu. Jeżeli nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą małżonek, zstępni przed wstępnymi, a w przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina. W latach 2022-2024 liczba mieszkańców, za których pobyt w DPS odpłatność ponosiła Gmina, utrzymywała się na niskim, zbliżonym poziomie: zarówno w 2022 roku, jak i w 2023 roku było to 7 osób, z kolei w 2024 roku – 6 mieszkańców Gminy. Tendencje wzrostowe widoczne są w przypadku przeznaczanej na ten cel kwoty. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 35. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób przebywających w DPS	7	7	6
kwota świadczeń (w zł)	320 237	324 151	357 608

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Kluczową rolę w aktywizacji społecznej i integracji osób starszych odgrywa **Klub Senior+**. Oferuje on szeroką gamę działań sprzyjających integracji społecznej, aktywizacji i poprawie jakości życia osób starszych poprzez m.in. zajęcia rekreacyjne i integracyjne, zwiększanie aktywności społecznej i kulturalnej osób starszych, działania prozdrowotne i edukacyjne czy też zajęcia ruchowe wspierające sprawność fizyczną.

Istotną formą wsparcia świadczoną dla osób starszych jest program „Korpus wsparcia seniorów”. Jego głównym celem jest pomoc w codziennych czynnościach oraz poprawa bezpieczeństwa seniorów poprzez umożliwienie im dłuższego samodzielnego funkcjonowania w ich miejscu zamieszkania. Korpus Wsparcia Seniorów zainicjowano w odpowiedzi na rosnące potrzeby społeczne wynikające z procesu starzenia się społeczeństwa oraz pandemii COVID-19, która uwypukliła problemy związane z izolacją seniorów. W latach 2022-2023 pomoc realizowano w formie dostarczania artykułów pierwszej potrzeby, z kolei w 2024 roku seniorom zapewniono dostęp do tzw. opasek bezpieczeństwa. Opaski te są wyposażone w przycisk alarmowy, a także inne funkcje, takie jak monitorowanie podstawowych parametrów życiowych (np. tętna), co pozwala na szybkie reagowanie w sytuacjach zagrożenia zdrowia lub życia seniora. Opaski mogą również zapewniać kontakt z odpowiednimi służbami ratunkowymi.

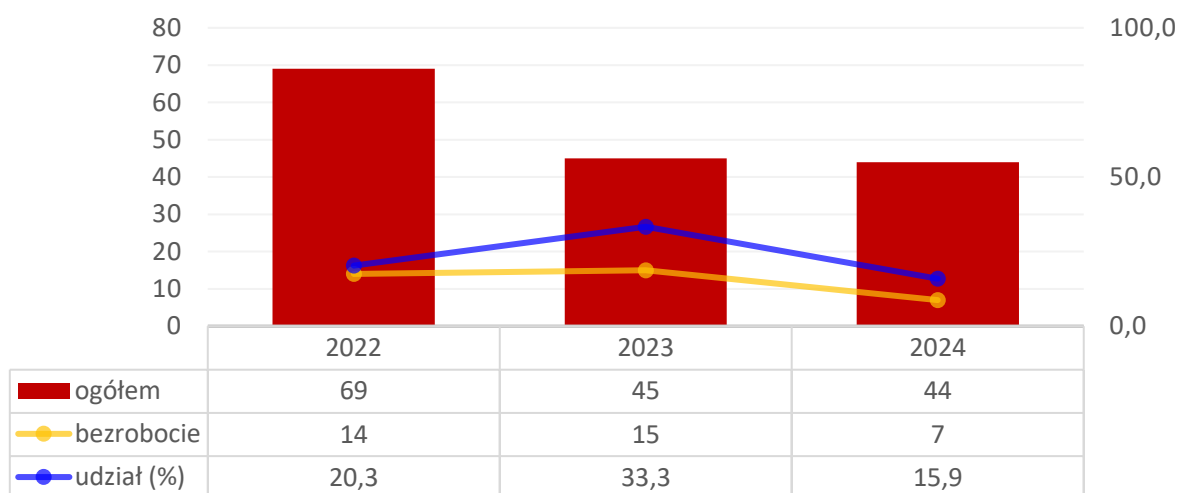
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i zawodowej to istotny element budowania spójnej i aktywnej społeczności lokalnej. Tworzenie warunków do podjęcia pracy, rozwijanie kompetencji zawodowych oraz działania integrujące osoby zagrożone marginalizacją przyczyniają się do wzmacniania ich niezależności i poprawy jakości życia. W rozdziale tym omówiono działania podejmowane na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców, które nie tylko pomagają przezwyciężyć trudności indywidualne, ale również wzmacniają rozwój gospodarczy i społeczny Gminy.

W 2022 roku wsparcia z powodu bezrobocia udzielono 14 rodzin korzystającym z pomocy społecznej, w 2023 roku – 15, z kolei w 2024 roku było to 7 rodzin. Wahania widoczne są w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej – w 2022 roku było to 20,3%, w 2023 roku – 33,3%, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 15,9%.

Wykres 58. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

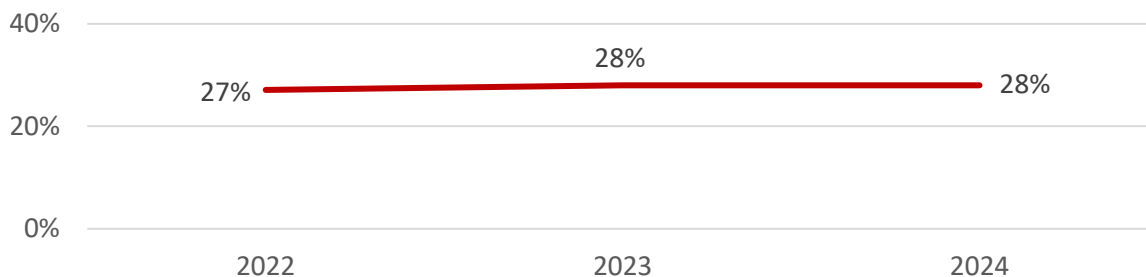

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. Na przestrzeni omawianych lat wskaźnik ten kształtował się na względnie stałym poziomie: w roku bazowym było to 27%, z kolei w latach 2023-2024 – po 28%.

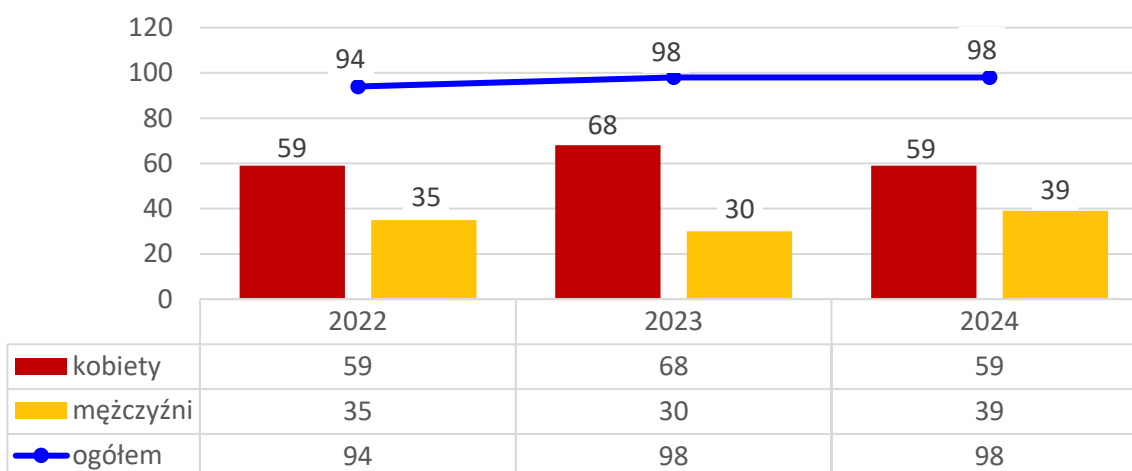
Wykres 59. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Na koniec 2024 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Oświęcimiu zarejestrowanych było łącznie 98 mieszkańców gminy Przeciszów, a pod względem płci widoczna jest przewaga kobiet nad liczbą mężczyzn (59 kobiet i 39 mężczyzn). W omawianym okresie liczba osób zarejestrowanych w PUP uległa niewielkiemu wzrostowi z 94 osób w 2022 roku do 98 w latach 2023-2024. Należy podkreślić, że w każdym roku poddanym analizie pozostających bez pracy mężczyzn było mniej niż kobiet. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 60. Mieszkańcy gminy Przeciszów zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: GUS BDL

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że w omawianym okresie udział osób do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy ulegał on wahaniom z 17,0% w roku bazowym, przez 14,3% w roku kolejnym, do 18,4% w ostatnim roku sprawozdawczym. Podobne tendencje widoczne są również w przypadku mieszkańców Gminy do 30 roku życia, a najwyższą wartość odnotowano w roku 2024 (31,6%). Analogiczna sytuacja dostrzegalna jest w przypadku osób powyżej 50 roku życia: w roku bazowym było to 22,3%, w 2023 roku – 16,3%, a w 2024 roku – 22,4%. Szczegółowe dane przedstawia następująca tabela.

Tabela 36. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Przeciszów w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2022-2024

kategoria wiekowa	31 grudnia 2022		31 grudnia 2023		31 grudnia 2024	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	16	17,0	14	14,3	18	18,4
do 30 roku życia	26	27,7	26	26,5	31	31,6
powyżej 50 roku życia	21	22,3	16	16,3	22	22,4

Źródło: GUS BDL

Długotrwałe bezrobocie odnosi się do sytuacji, w której osoba pozostaje zarejestrowana jako bezrobotna przez ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Zjawisko to stanowi poważne wyzwanie dla rynku pracy, gdyż często wskazuje na brak możliwości lub chęci podjęcia zatrudnienia przez bezrobotnych, a w niektórych przypadkach może być związane z osiąganiem dochodów z nieformalnych źródeł. Długotrwałe pozostawanie bez pracy nie tylko ogranicza rozwój zawodowy jednostki, ale również obciąża systemy wsparcia społecznego i wpływa na integrację społeczną. W związku z tym istotne jest podejmowanie kompleksowych działań aktywizacyjnych, uwzględniających indywidualne potrzeby i potencjał osób dotkniętych tym problemem.

Kolejna tabela przedstawia liczbę długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Przeciszów oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z całego powiatu oświęcimskiego. Na przestrzeni analizowanych lat w Gminie zauważalne są wahania liczby osób długotrwałe bezrobotnych: w roku bazowym było to 31 mieszkańców Gminy, w 2023 roku – 26, z kolei w ostatnim roku sprawozdawczym

było to 29 osób. Podobne tendencje widoczne są w przypadku udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP, a najwyższą wartość odnotowano w 2022 roku (33,0%). W przypadku powiatu oświęcimskiego liczba osób długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się z 1 253 w 2022 roku do 872 osób w ostatnim roku sprawozdawczym. Ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP również uległ spadkowi o 8,6 pp. Szczegółowe dane widoczne są w kolejnej tabeli.

Tabela 37. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Przeciszów oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu oświęcimskiego na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie		2022	2023	2024
Gmina	liczba osób	31	26	29
	udział (%)	33,0	26,5	29,6
Powiat	liczba osób	1 253	984	872
	udział (%)	47,7	42,0	39,1

Źródło: GUS BDL

Gmina Przeciszów prowadzi ścisłą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Oświęcimiu w zakresie aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia. PUP oferuje m.in. aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, do których należą m.in. staże, szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlenie, dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej i inne.

Wsparcie osób z problemem ubóstwa

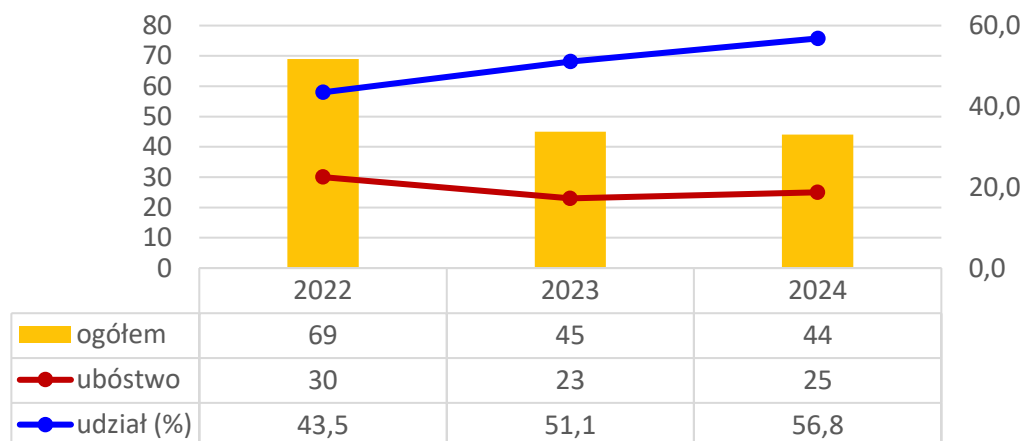
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Ubóstwo to złożony problem społeczny, który wykracza poza brak wystarczających środków finansowych. Jest to zjawisko prowadzące do wykluczenia społecznego, ograniczenia dostępu do edukacji, ochrony zdrowia czy możliwości rozwoju zawodowego. Ubóstwo nie tylko dotyka poszczególnych osób, ale także wpływa negatywnie na całe społeczności, pogłębiając różnice społeczne i gospodarcze. Analiza poziomu ubóstwa w Gminie została przeprowadzona w oparciu o dostępne dane statystyczne dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń. Zgromadzone informacje pozwoliły na kompleksowe zbadanie aktualnej sytuacji, a także na ocenę dynamiki zmian w tym obszarze na przestrzeni ostatnich lat.

Na przestrzeni lat liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu ubóstwa ulegała wahaniom: od 30 rodzin w roku bazowym, przez 23 w roku kolejnym, do 25 w 2024 roku. W przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej również dostrzegalne są tendencje wzrostowe – w ostatnim roku sprawozdawczym było to 56,8%. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

Wykres 61. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Liczba osób otrzymujących zasiłek stały na przestrzeni analizowanych lat ulegała niewielkim wahaniom: w roku 2022 z tego typu wsparcia korzystało 12 osób, w 2023 roku – 8, z kolei w 2024 roku – 10, a najwyższą kwotę przeznaczoną na ten rodzaj zasiłku odnotowano w roku bazowym (76 728 zł). W przypadku zasiłków okresowych, liczba osób korzystających uległa spadkowi z 31 mieszkańców Gminy w 2022 roku do 23 w latach 2023-2024. Podobne tendencje dostrzegalne były w przypadku kwoty świadczeń, a spadek ten wyniósł 50,2%. Wahania odnotowano w przypadku zasiłku celowego – liczba beneficjentów w roku bazowym wyniosła 50 osób, w 2023 roku – 35, z kolei w ostatnim roku sprawozdawczym było to 49 mieszkańców. Analogicznie sytuacja przedstawia się w przypadku kwoty omawianych świadczeń. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 38. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2022-2024

rodzaj zasiłku	2022		2023		2024	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	12	76 728	8	58 225	10	64 000
zasiłek okresowy	31	54 223	23	30 803	23	27 010
zasiłek celowy	50	98 092	35	103 023	49	90 143

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeciszowie realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością. Na podstawie poniższych danych można zauważyć, iż w roku bazowym 43 mieszkańców Gminy otrzymywało świadczenia pieniężne, w roku kolejnym liczba ta spadła do 30, natomiast w ostatnim roku wzrosła do 45 osób. W przypadku świadczeń niepieniężnych również dostrzegalne są wahania: w 2022 roku było to 10 osób, w 2023 roku – 4, natomiast w 2024 roku – 5, z czego wszystkie przeznaczone były dla dzieci.

Tabela 39. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
świadczenie pieniężne	43	30	45
świadczenie niepieniężne:	10	4	5
w tym dzieci	10	4	5

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Wsparcie mieszkańców Gminy odbywało się również w ramach realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Z Programu mogli korzystać mieszkańcy gminy Przeciszów wymagający wsparcia, którzy spełniają kryteria uprawniające do otrzymania tej formy pomocy, a ich dochód nie przekracza 200% kryterium dochodowego określonego w ustawie z dnia 13 marca 2004 roku o pomocy społecznej. W latach 2022-2024 z tego typu wsparcia skorzystało po 41 rodzin.

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa, jak i jego skutkiem. W omawianym okresie z pomocy społecznej z omawianego powodu corocznie korzystało 2 mieszkańców Gminy¹⁸.

W omawianym okresie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przekazy prowadził działania mające na celu monitorowanie sytuacji osób w okresie zimowym, zwłaszcza osób starszych, samotnych oraz bezdomnych. Pracownicy socjalni na bieżąco obserwowali sytuację tych osób i w razie potrzeby podejmowali działania interwencyjne. Istotnym elementem działań była współpraca ze środowiskiem lokalnym, w tym z mieszkańcami, radnymi, sołtysami oraz innymi służbami. Ośrodek prowadził również akcje informacyjne dla mieszkańców, polegające na rozpowszechnianiu plakatów z numerami telefonów alarmowych.

Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), zdrowie psychiczne to stan dobrego samopoczucia, który umożliwia radzenie sobie ze stresem, rozwijanie umiejętności, naukę, pracę i aktywny udział w społeczności. Jest kluczowym elementem zdrowia i dobrego funkcjonowania, stanowiąc podstawę podejmowania decyzji, budowania relacji i kształtowania świata, w którym żyjemy. To fundamentalne prawo człowieka, istotne dla rozwoju osobistego i społecznego¹⁹. Zdrowie psychiczne stanowi jeden z kluczowych filarów dobrostanu mieszkańców Gminy. Wspieranie zdrowia psychicznego oraz przeciwdziałanie problemom z nim związanym to wyzwania, które wymagają kompleksowych działań w zakresie profilaktyki, edukacji i dostępu do odpowiednich form wsparcia.

Jedną z form wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego są **specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych i dzieci, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychiatryczne), osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem

¹⁸ Raport o stanie Gminy Przekazy w roku 2022, 2023 i 2024

¹⁹ Mental health, 2022, online: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response> [dostęp: 10.02.2026]

wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym. W latach poddanych analizie żaden z mieszkańców Gminy nie korzystał z tego typu wsparcia²⁰.

Gmina Przeciszów współpracuje ze Środowiskowym Domem Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Oświęcimiu na podstawie porozumienia zawartego z Miastem Oświęcim. W ramach tej współpracy mieszkańcy Gminy, wymagający wsparcia w związku z zaburzeniami psychicznymi, mogą korzystać z oferty placówki. Skierowanie do ŚDS następuje na podstawie rodzinnego wywiadu środowiskowego przeprowadzanego przez pracownika socjalnego. Gmina współfinansuje koszty pobytu mieszkańców korzystających z usług placówki. W latach 2022-2024 do Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Oświęcimiu skierowano 3 mieszkańców z terenu gminy Przeciszów²¹.

²⁰ Raport o stanie Gminy Przeciszów w roku 2022, 2023 i 2024

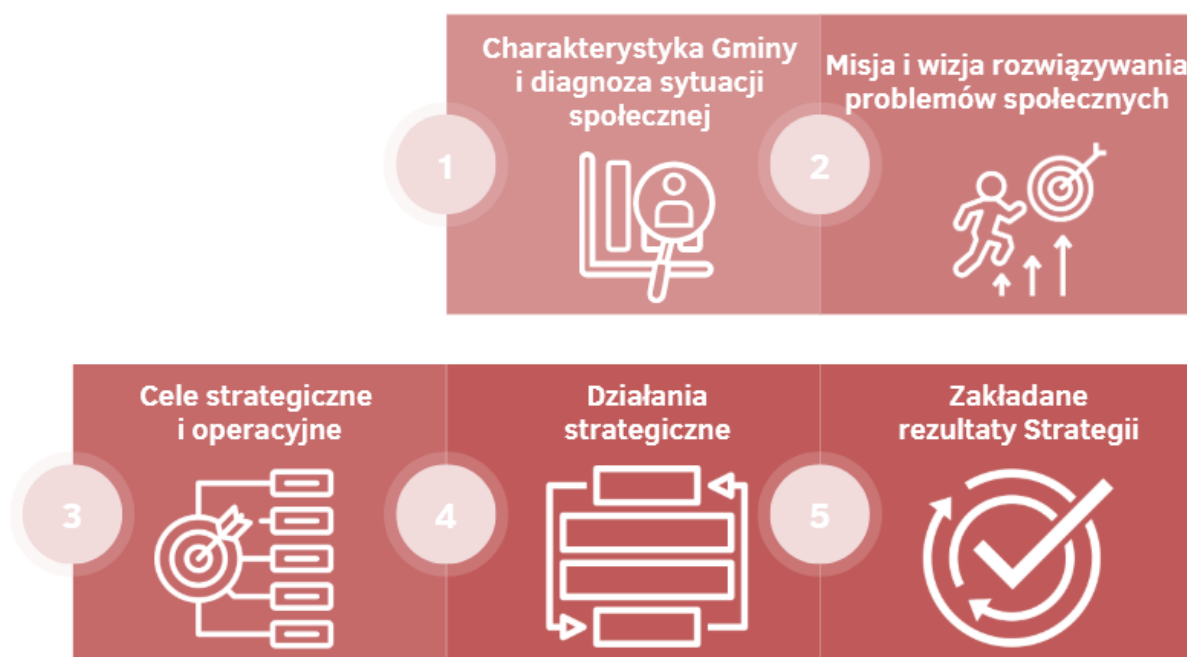
²¹ tamże

Część programowa

Programowa część Strategii obejmuje takie elementy jak: **misja i wizja**, dotyczące rozwiązywania problemów społecznych, **wyznaczenie celów strategicznych i operacyjnych**, **planowane działania**, **oczekiwane rezultaty**, **system aktualizacji oraz zasady monitorowania i ewaluacji**. W jej skład wchodzi także ramy finansowe oraz regulacje dotyczące realizacji dokumentu. Podstawą dla prognoz zawartych w tej części była szczegółowa diagnoza społeczna, która umożliwiła ocenę kluczowych uwarunkowań strategicznych. Zgromadzone w ramach analizy dane pozwoliły na wyznaczenie priorytetów działań oraz opracowanie kierunków, które mają na celu skuteczne rozwiązanie zidentyfikowanych problemów społecznych.

Rysunek 6. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia ona pożądaną obraz Gminy w przyszłości, odzwierciedlając aspiracje społeczności i wyznaczając priorytety w podejmowanych działaniach na rzecz integracji, wsparcia oraz poprawy warunków życia wszystkich grup społecznych.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych w gminie Przeciszów została stworzona na podstawie analizy sytuacji społecznej oraz identyfikacji kluczowych obszarów problemowych zawartych w diagnozie. Jej sformułowanie umożliwia wyznaczenie **misji**, która określa ogólny cel i wskazuje kierunek działań, jakie Gmina planuje podjąć.

WIZJA

Gmina Przeciszów miejscem sprzyjającym integracji społecznej oraz zapewniającym mieszkańcom równy dostęp do wsparcia i usług społecznych. System pomocy społecznej funkcjonuje w sposób skoordynowany i efektywny, odpowiadając na potrzeby osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz przeciwdziałając zjawisku wykluczenia społecznego.

MISJA

Misją Gminy Przeciszów jest prowadzenie skutecznej polityki społecznej ukierunkowanej na wspieranie mieszkańców w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, wzmacnianie rodzin oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez rozwój dostępnych usług i współpracę instytucji lokalnych.

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

Na podstawie przeprowadzonej analizy poszczególnych obszarów wyznaczono **cele strategiczne**, mające na celu ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych. Dla każdego celu opracowano szczegółowe cele operacyjne, którym towarzyszy opis działań niezbędnych do ich osiągnięcia. Wskazano również odpowiedzialne za ich realizację podmioty, partnerów współpracujących, wskaźniki mierzące postęp, planowane rezultaty oraz potencjalne źródła finansowania. Takie podejście ma na celu zapewnienie kompleksowego i skutecznego wdrażania zaplanowanych działań strategicznych.

- 1** Wzmacnianie roli rodziny i umiejętności wychowawczych rodziców w celu wspierania wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży.
- 2** Tworzenie i rozwijanie lokalnych form wsparcia zwiększających samodzielność, aktywność społeczną oraz integrację osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
- 3** Ograniczenie problemów związanych z uzależnieniami poprzez prowadzenie działań edukacyjnych, profilaktycznych oraz skutecznych form wczesnej interwencji.
- 4** Udzielanie wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej oraz zwiększanie świadomości społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy.
- 5** Wzmacnianie możliwości osób zagrożonych wykluczeniem w zakresie funkcjonowania na rynku pracy i w życiu społecznym poprzez działania aktywizacyjne i wspierające.
- 6** Wspieranie inicjatyw oraz programów promujących dobrostan i zdrowie psychiczne mieszkańców.

Cel strategiczny nr 1

Wzmacnianie roli rodziny i umiejętności wychowawczych rodziców w celu wspierania wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny 1: Wsparcie rodzin i opiekunów w zakresie umiejętności wychowawczych i opiekuńczych poprzez systemowe działania oraz wykorzystanie istniejących zasobów.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie wsparcia rodzinom zmagającym się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez pomoc asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin zmagających się z wyzwaniami o charakterze opiekuńczo-wychowawczymi.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	GOPS	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań w kierunku utworzenia rodzin wspierających.	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Stworzenie dzieciom warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi emocjonalnemu, społecznemu i edukacyjnemu poprzez zapewnienie opieki w stabilnym i wspierającym środowisku rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	GOPS, PPP, PCPR	Budżet Gminy

Informowanie rodzin o dostępnych formach wsparcia, takich jak poradnictwo rodzinne, psychologiczne i prawne oraz o możliwościach uzyskania pomocy w sytuacjach kryzysowych.	Wzrost świadomości mieszkańców o możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	GOPS, GKRPA, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zapewnienie potrzeb bytowych rodzin poprzez udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej i niematerialnej.	GOPS	Budżet Gminy
Organizowanie szkoleń/warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin.	Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń.	GOPS, GKRPA, ZI, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zainicjowanie działalności placówki zapewniającej opiekę nad dziećmi do lat 3.	Umożliwienie rodzicom podjęcia zatrudnienia oraz pomoc w realizacji codziennych spraw.	Liczba działających placówek opieki nad dziećmi do lat 3.	UG, NGO, podmioty sektora prywatnego	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny 2: Zapewnienie dzieciom i młodzieży możliwości edukacji oraz wszechstronnego rozwoju.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Kontynuacja działalności świetlicy profilaktyczno-wychowawczej dla dzieci i młodzieży.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, organizacja ich czasu wolnego. Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba funkcjonujących świetlic profilaktyczno-wychowawczych.	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt.	Podniesienie poziomu edukacji i jakości kształcenia w szkołach.	Liczba podjętych działań w celu doposażenia placówek oświatowych.	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Współpraca z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek oświatowych, z którymi podjęto współpracę.	GOPS, UG, ŚPW, placówki oświatowe	Bez kosztów
Organizowanie, wspieranie i promowanie wydarzeń oraz inicjatyw skierowanych do rodzin z dziećmi.	Zwiększenie zaangażowania rodzin w życie społeczności lokalnej oraz wzmocnienie więzi rodzinnych poprzez udział w wydarzeniach integracyjnych i kulturalnych.	Liczba zorganizowanych imprez. Szacunkowa liczba uczestników.	GOPS, UG, NGO, GBP, ŚPW, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Gminy.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży oraz rozwijanie form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.	UG, NGO, GBP, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

Wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Podnoszenie poziomu funkcjonowania psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym i socjalnym.	GOPS, placówki oświatowe, ŚPW	Budżet Gminy
Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy.	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych.	Liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	UG, GKRPA, NGO, GBP, ŚPW, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel strategiczny nr 2

Tworzenie i rozwijanie lokalnych form wsparcia zwiększających samodzielność, aktywność społeczną oraz integrację osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

Cel operacyjny 1: Wsparcie samodzielności osób starszych i osób z niepełnosprawnościami poprzez rozbudowę oraz lepszą dostępność usług społecznych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Promowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy. Liczba osób objętych wolontariatem.	GOPS, NGO, GBP, UG, KS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Inicjowanie działań służących dostosowywaniu infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności, po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	UG, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie
Współpraca z sektorem pozarządowym w obszarze wsparcia seniorów i osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z sektorem pozarządowym.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	GOPS, NGO, UG, KS	Budżet Gminy
Kontynuowanie, inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie aktywności i integracji społecznej seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób objętych programami.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa Fundusz Solidarnościowy

Zapewnienie specjalistycznego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez kontynuację działalności asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki.	Liczba asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnością. Liczba osób objętych wsparciem asystentów.	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Zapewnienie wsparcia członkom rodzin lub opiekunów sprawujących opiekę nad osobami z niepełnosprawnością.	Poprawa jakości życia członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację.	Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	UG, GOPS, podmioty sektora prywatnego	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością i osób starszych.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie dostępu do opieki w Domach Pomocy Społecznej dla osób potrzebujących wsparcia.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej.	GOPS	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Tworzenie możliwości aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	Wzrost zaangażowania seniorów i osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne, poprawa ich kondycji fizycznej i psychicznej oraz rozwój nowych umiejętności i zainteresowań.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach.	GOPS, UG, NGO, GBP, KS	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Promowanie pozytywnego wizerunku seniora i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań promujących.	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, GBP, KS	Budżet Gminy
Informowanie i kierowanie osób z niepełnosprawnościami na warsztaty terapii zajęciowej w porozumieniu z sąsiednimi gminami.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością, poprzez udział w zajęciach organizowanych przez Warsztat Terapii Zajęciowej.	Liczba uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej.	UG	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Kontynuowanie działalności Klubu Seniora.	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba działających klubów seniora. Liczba uczestników.	UG, NGO, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel strategiczny nr 3

Ograniczenie problemów związanych z uzależnieniami poprzez prowadzenie działań edukacyjnych, profilaktycznych oraz skutecznych form wczesnej interwencji.

Cel operacyjny 1: Ograniczanie problemu uzależnień poprzez skuteczne działania profilaktyczne i terapeutyczne skierowane do osób potrzebujących wsparcia.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie wsparcia w formie materialnej i niematerialnej rodzinom zmagającym się z problemem uzależnień.	Poprawa sytuacji życiowej i funkcjonowania rodzin borykających się z problemem uzależnień.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	GOPS	Budżet Gminy
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Zwiększenie liczby osób podejmujących terapię odwykową, poprawa stanu zdrowia psychicznego i fizycznego osób uzależnionych oraz wzmocnienie ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, a także poprawa jakości życia ich rodzin.	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące.	GKRPA, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Kontynuacja działalności PIK na terenie Gminy.	Zapewnienie dostępności do wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.	Liczba działających PIK w zakresie wsparcia dla osób zmagających się z problemem uzależnień.	UG, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Zainicjowanie działalności samopomocowej grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym.	Motywowanie oraz utrzymanie w abstinencji osoby uzależnionej/nadmiernie pijącej.	Liczba funkcjonujących grup samopomocowych dla osób uzależnionych.	UG, GOPS GKRPA, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wspieranie działalności Grupy Terapeutycznej dla Osób Współuzależnionych.	Zapewnienie wsparcia emocjonalnego i terapeutycznego osobom współuzależnionym.	Liczba zorganizowanych spotkań terapeutycznych.	UG, GOPS GKRPA, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny nr 2: Podniesienie świadomości zdrowotnej mieszkańców poprzez rozwój działań profilaktycznych i promujących zdrowy tryb życia.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Wdrażanie programów profilaktycznych w szkołach, rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPIIN dotyczących problemu uzależnień.	Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	UG, GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Prowadzenie warsztatów i innych zajęć edukacyjnych w szkołach, obejmujących tematykę uzależnień oraz organizacja pozalekcyjnych aktywności z elementami profilaktyki.	Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	UG, GKRPA, KP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Przeprowadzanie szkoleń dla właścicieli i sprzedawców w punktach sprzedaży napojów alkoholowych dotyczących konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży. Podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	GKRPA, UG	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin zmagających się z problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży. Poprawa kondycji psychicznej i emocjonalnej dzieci poprzez zapewnienie im bezpiecznego środowiska, sprzyjającego nawiązywaniu pozytywnych relacji i rozwoju umiejętności społecznych.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem profilaktycznym.	GKRPA, UG	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Zaangażowanie w ogólnopolskie i lokalne kampanie oraz działania informacyjno-edukacyjne, skierowane do różnych grup społecznych, mające na celu profilaktykę i przeciwdziałanie problemom związanym z uzależnieniami.	Zwiększenie świadomości społecznej na temat przyczyn, skutków i możliwości zapobiegania uzależnieniom.	Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	GKRPA, GOPS, KP, UG, NGO, GBP, ŚPW, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Organizowanie szkoleń dla członków GKRPA i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, policjantów) dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Podniesienie kompetencji zawodowych uczestników szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	GKRPA, GOPS, UG, KP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń promujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia. Liczba uczestników.	GKRPA, UG, NGO, GBP, ŚPW	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wzmocnienie działań funkcjonariuszy Policji w zakresie ograniczania dystrybucji substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Spadek dostępności do nielegalnych substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Liczba działań podjętych przez funkcjonariuszy Policji.	UG, KP	Budżet Gminy

Cel strategiczny nr 4

Udzielanie wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej oraz zwiększanie świadomości społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Cel operacyjny 1: Zapewnianie wsparcia rodzinom doświadczającym przemocy domowej.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy rodzinom doświadczającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Ograniczenie zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	GOPS, GKRPA, KP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Udostępnianie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	GOPS, UG, GKRPA, ZI, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Organizacja szkoleń dla pracowników instytucji w zakresie obowiązujących przepisów prawa dotyczących przemocy domowej oraz zasad realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	GOPS, GKRPA, KP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doświadczającym problemu przemocy domowej.	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób korzystających z poradnictwa.	GOPS, GKRPA, ZI, PIK, POIK	Budżet Gminy

Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych.	Ograniczanie zjawiska przemocy domowej, poprzez resocjalizację osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych.	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy
Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej.	GOPS, ZI, UG, PCPR, POIK	Budżet Gminy
Systematyczne monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej.	Dostosowanie działań interwencyjnych i profilaktycznych do zidentyfikowanych potrzeb lokalnej społeczności.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy domowej.	UG, GOPS, GKRPA, ZI, KP, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy oraz podnoszenie świadomości społecznej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udział w kampaniach społecznych o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim, ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy domowej.	Zwiększenie świadomości społecznej na temat problemu przemocy domowej.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii. Liczba osób uczestniczących w kampanii.	GOPS, GKRPA, ZI, KP, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących przemocy domowej, rówieśniczej oraz cyberprzemocy, a także komunikacji interpersonalnej i umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie świadomości uczniów na temat przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy. Rozwój umiejętności rozwiązywania konfliktów w sposób konstruktywny i bez użycia przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów.	UG, KP, GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Przeprowadzanie akcji informacyjnych wśród mieszkańców w zakresie cyberprzemocy.	Ograniczenie zjawiska cyberprzemocy oraz poszerzenie wiedzy lokalnej społeczności na temat przemocy w Internecie.	Liczba zorganizowanych akcji informacyjno-profilaktycznych z zakresu cyberzagrożeń.	UG, GOPS, KP, placówki oświatowe, GBP, PŚW	Budżet Gminy
--	---	---	--	--------------

Cel strategiczny nr 5

Wzmacnianie możliwości osób zagrożonych wykluczeniem w zakresie funkcjonowania na rynku pracy i w życiu społecznym poprzez działania aktywizacyjne i wspierające.

Cel operacyjny 1: Wspieranie osób pozostających bez pracy poprzez działania zwiększające ich szanse na zatrudnienie.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu zapewnienia doradztwa zawodowego, organizacji szkoleń dla osób bezrobotnych oraz wspierania ich w podnoszeniu kwalifikacji i zwiększaniu możliwości zatrudnienia.	Ograniczenie skali problemu bezrobocia na terenie Gminy.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	UG, GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców poprzez prace społecznie użyteczne i interwencyjne oraz roboty publiczne.	Promowanie uczestnictwa mieszkańców Gminy pozostających bez pracy, w działaniach takich jak prace społecznie użyteczne i roboty publiczne.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	UG, GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizowanie działań informacyjnych w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Podniesienie świadomości osób pozostających bez pracy na temat oferowanych form pomocy.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	GOPS, PUP, UG	Budżet Gminy

Korzystanie w pracy socjalnej z kontraktów socjalnych w celu aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie udziału osób bezrobotnych w programach aktywizacyjnych opartych na kontraktach socjalnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	GOPS	Budżet Gminy
Prowadzenie doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży.	Odpowiedni wybór ścieżki kształcenia i kariery przez dzieci i młodzież.	Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego.	placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Prowadzenie działań motywujących lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością oraz dostosowywania warunków zatrudnienia do potrzeb tej grupy.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy.	Liczba podjętych działań motywujących.	UG, NGO	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Ograniczenie ubóstwa oraz wsparcie w poprawie jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie niezbędnego wsparcia dla osób w trudnej sytuacji życiowej poprzez dostęp do świadczeń pomocy społecznej.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wsparcie w zakresie dożywiania w postaci zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zaspokojenie podstawowych potrzeb żywieniowych osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	GOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie wsparcia uczniom poprzez przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym udzielono pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	UG, GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja zadania własnego Gminy w zakresie udzielania schronienia osobom w kryzysie bezdomności.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności.	Liczba osób w kryzysie bezdomności korzystających ze wsparcia schronisk.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie pomocy żywnościowej dla osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej.	Zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego osób i rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz poprawa ich warunków bytowych.	Liczba osób korzystających ze wsparcia.	UG, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel strategiczny nr 6

Wspieranie inicjatyw oraz programów promujących dobrostan i zdrowie psychiczne mieszkańców.

Cel operacyjny nr 1. Budowa lokalnego systemu wsparcia oraz zwiększanie świadomości społecznej w zakresie zdrowia psychicznego.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych dotyczących dostępnych form wsparcia dla osób zmagających się z problemami zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej.	Liczba przeprowadzonych działań. Liczba osób korzystających ze wsparcia.	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/warsztatów. Liczba uczestników.	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dzieciom i młodzieży oraz osobom dorosłym.	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Gminy.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.	UG, PIK, placówki oświatowe, NGO, PPP, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Współpraca ze Środowiskowym Domem Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Oświęcimiu.	Wzrost samodzielności i aktywności życiowej osób korzystających z usług ŚDS.	Liczba mieszkańców gminy Przeciszów korzystających z usług ŚDS.	ŚDS, GOPS	Budżet Gminy

Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Przeciszów. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- Fundusz Solidarnościowy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych gminy Przeciszów. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przeciszów na lata 2026-2030 przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2024-2025, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. W prognozie na lata 2026-2030 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przeciszowie.

Tabela 40. Ramy finansowe Strategii

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	ogółem
2024	282 392	1 752 569	305 639	0	3 151 661	5 492 261
2025²²	166 654	1 639 510	7 300	0	2 762 349	4 575 813
PROGNOZA						
2026	170 820	1 680 498	7 483	0	2 831 408	4 690 209
2027	175 091	1 722 510	7 670	0	2 902 193	4 807 464
2028	179 468	1 765 573	7 861	0	2 974 747	4 927 649
2029	183 955	1 809 712	8 058	0	3 049 116	5 050 841
2030	188 554	1 854 955	8 259	0	3 125 344	5 177 112

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

System wdrażania Strategii

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przeciszów na lata 2026-2030 zakłada realizację kompleksowego modelu polityki społecznej. Ze względu na długookresowy charakter dokumentu oraz jego perspektywiczne cele, kluczowym aspektem jest regularne monitorowanie, a w przypadku wystąpienia niekorzystnych tendencji – aktualizowanie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przeciszów na lata 2026-2030 wyznacza działania wymagające zaangażowania zarówno społeczności lokalnej, jak i instytucji publicznych oraz prywatnych. Partnerstwo oraz współpraca wszystkich podmiotów stanowią fundament skutecznej polityki społecznej. Ze względu na różnorodność zadań oraz udział wielu podmiotów, realizacja Strategii wymaga sprawnej koordynacji działań oraz ścisłej współpracy wszystkich jednostek zaangażowanych w działania rozwojowe. Głównym inicjatorem i koordynatorem planowanych działań jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeciszowie, odpowiedzialny za zarządzanie wdrażaniem dokumentu.

²² Wartość za rok 2025 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok dla gminy Przeciszów

Harmonogram wdrażania założeń Strategii przewiduje cztery podstawowe etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 41. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Przeciszów o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przeciszów na lata 2026-2030”.	II kwartał 2026 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	II kwartał 2026 r. – IV kwartał 2030 r.
Etap III	Monitoring.	na koniec każdego roku w okresie od 2026 r. do 2030 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii.	II kwartał 2031 r.

Źródło: opracowanie własne

System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Kierownik GOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brał pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii GOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przeciszów na lata 2026-2030, ale również nowe, nieujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeciszowie.

Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii powinny wypracować skuteczny sposób przekazywania informacji do interesariuszy. Niezbędne jest również zapewnienie sprawnego systemu pozyskiwania informacji od partnerów społecznych.

Władze samorządowe mogą wspierać współpracę i utrzymywać stały kontakt zarówno z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników zaangażowanych bezpośrednio w administrowanie Gminą, wykorzystując ich wiedzę, motywację, umiejętności praktyczne oraz kompetencje interpersonalne, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Jednocześnie kluczowa będzie efektywna komunikacja z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej są:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez GOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przeciszowie.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Przeciszów do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukaże realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja, prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki

monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe dotyczą danych dla 2024 roku, natomiast wartości docelowe wskazują oczekiwany rezultat.

Tabela 42. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (2024 r.)	Oczekiwany rezultat
Wzmacnianie roli rodziny i umiejętności wychowawczych rodziców w celu wspierania wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	4	wzrost
	Liczba asystentów rodziny.	1	wzrost/stabilizacja
	Liczba rodzin wspierających.	0	wzrost
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	13,6	spadek/stabilizacja
	Liczba żłobków/klubów dziecięcych.	0	wzrost
	Liczba działających PWD dla dzieci i młodzieży.	1	wzrost/stabilizacja
	Tworzenie i rozwijanie lokalnych form wsparcia zwiększających samodzielność, aktywność społeczną oraz integrację osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.	Liczba osób objętych opieką wytchnieniową.	b.d.
Liczba osób korzystających z pomocy asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.		b.d.	wzrost
Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność.		6	stabilizacja
Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).		40,9	spadek
Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.		b.d.	wzrost
Liczba działających Klubów Seniora.		1	wzrost/stabilizacja
Ograniczenie problemów związanych z uzależnieniami poprzez prowadzenie działań edukacyjnych, profilaktycznych oraz skutecznych form wczesnej interwencji.		Liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.	3
	Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie.	194	wzrost

	Liczba uczniów objętych rekomendowanymi programami.	77	wzrost
	Liczba nauczycieli objętych rekomendowanymi programami.	4	wzrost
	Liczba rodziców objętych rekomendowanymi programami.	0	wzrost
	Liczba PIK dla osób zmagających się z problemem uzależnień.	1	stabilizacja
	Liczba osób z problemem alkoholowym korzystających z PIK.	3	spadek/stabilizacja
	Liczba osób z problemem narkotykowym korzystających z PIK.	0	stabilizacja
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu/narkomanii.	4	stabilizacja
Udzielanie wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej oraz zwiększanie świadomości społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy.	0	stabilizacja
	Liczba rodzin objętych działaniami w ramach procedury NK	13	spadek
	Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”.	5	spadek/stabilizacja
	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.	2	spadek/stabilizacja
	Liczba spotkań ZI.	6	min. 6 (min. raz na dwa miesiące)
	Liczba osób stosujących przemoc domową korzystających z PIK.	0	stabilizacja
	Liczba osób doznających przemocy domowej korzystających z PIK.	2	spadek/stabilizacja
Wzmacnianie możliwości osób zagrożonych wykluczeniem na rynku pracy i w życiu społecznym poprzez działania aktywizacyjne i wspierające.	Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	28	spadek
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	15,9	spadek
	Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP (%).	29,6	spadek
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	56,8	spadek
	Liczba osób korzystających z zasiłku stałego.	10	stabilizacja

	Liczba osób korzystających z zasiłku okresowego.	23	stabilizacja
	Liczba osób korzystających z zasiłku celowego.	49	stabilizacja
Wspieranie inicjatyw oraz programów promujących dobrostan i zdrowie psychiczne mieszkańców.	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	0	wzrost/stabilizacja
	Liczba zrealizowanych programów wśród dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego.	b.d.	wzrost
	Liczba mieszkańców Gminy korzystających z usług ŚDS.	3	wzrost/stabilizacja

Źródło: opracowanie własne

Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przewodów na lata 2026-2030 stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założenia są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w zakresie pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w jej obszarze. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przewodów na lata 2026-2030 zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Przewodów i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców.

Realizacja głównych założeń dokumentu powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców gminy Przeciszów, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najsukuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

Bibliografia

1. Bendyk E., Buras P., Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie. Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022.
2. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
3. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
4. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
5. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
6. Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019.
7. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.
8. Pikuła N.G., Grewiński M., Zdebska E., Glanc W., Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020.
9. Raport o stanie Gminy Przeciszów w roku 2022, 2023 i 2024.
10. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.
11. Sprawozdania z realizacji zadań własnych gminy oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej za lata 2022-2024.
12. Sprawozdania finansowe Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przeciszowie za lata 2022-2024.
13. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
14. Szatur-Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej.
15. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, Katowice 2005.
16. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.).
17. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).
18. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).

Źródła internetowe:

1. GUS – Bank Danych Lokalnych: www.bdl.stat.gov.pl.
2. Mapa Egzaminów: www.mapa.wyniki.edu.pl.
3. Mental health, 2022, online: www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response [data dostępu: 10.02.2026]

Spis rysunków, tabel, wykresów

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Przeciszów	16
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Przeciszów według klas wielkości (stan na koniec 2024 roku)	21
Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej	29
Rysunek 4. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej.....	30
Rysunek 5. Łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Przeciszów w latach 2022-2024	88
Rysunek 6. Elementy procesu planowania strategicznego	105

Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	9
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Przeciszów w porównaniu do powiatu oświęcimskiego i województwa małopolskiego na przestrzeni lat 2022-2024	18
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Przeciszów w latach 2022-2024 (w procentach).....	19
Tabela 4. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w gminie Przeciszów w latach 2022-2024	22
Tabela 5. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli w gminie Przeciszów w latach 2022-2024	23
Tabela 6. Liczba pacjentów zadeklarowanych w SPZOZ w Przeciszowie w latach 2022-2024	26
Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Przeciszów w porównaniu do powiatu oświęcimskiego w 2024 roku.....	27
Tabela 8. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne	31
Tabela 9. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Przeciszów na przestrzeni lat 2022-2024.....	33
Tabela 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2022-2024	35
Tabela 11. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2022-2024	36

Tabela 12. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=79	42
Tabela 13. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=79	43
Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=5 ...	48
Tabela 15. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=4	48
Tabela 16. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=95	51
Tabela 17. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=29	53
Tabela 18. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=31	64
Tabela 19. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? N=5	67
Tabela 20. Jakie były to substancje? N=4	67
Tabela 21. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=24	69
Tabela 22. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=20	70
Tabela 23. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=20	71
Tabela 24. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=19	71
Tabela 25. Czy zdarza Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=159	74
Tabela 26. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz kwota odpłatności w latach 2022-2024	81
Tabela 27. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024	85
Tabela 28. Liczba uczestników działań nie będących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi przeprowadzonych na terenie gminy Przeciszów w latach 2022-2024	87
Tabela 29. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2022-2024	90
Tabela 30. Liczba wszczętych oraz kontynuowanych spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2022-2024	91
Tabela 31. Liczba osób doznających przemocy domowej, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury NK w latach 2022-2024	91
Tabela 32. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2022-2024	92
Tabela 33. Liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w gminie Przeciszów w latach 2022-2024	92
Tabela 34. Liczba osób dotkniętych przemocą, z którymi kontaktowała się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024	93
Tabela 35. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024	95

Tabela 36. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Przeciszów w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2022-2024	99
Tabela 37. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Przeciszów oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu oświęcimskiego na przestrzeni lat 2022-2024	100
Tabela 38. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2022-2024	102
Tabela 39. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2024	102
Tabela 40. Ramy finansowe Strategii	126
Tabela 41. Harmonogram wdrażania Strategii.....	127
Tabela 42. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	130

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Przeciszów w latach 2022-2024	17
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie oświęcimskim na przestrzeni lat 2022-2024 w porównaniu do województwa małopolskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach).....	20
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Przeciszów w latach 2022-2024	20
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców w gminie Przeciszów, powiecie oświęcimskim, województwie małopolskim oraz Polsce w latach 2022-2024.....	21
Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2025 roku uczniów z gminy Przeciszów, powiatu oświęcimskiego i województwa małopolskiego	23
Wykres 6. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Przeciszów, powiecie oświęcimskim oraz województwie małopolskim w latach 2022-2024	25
Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Przeciszów, powiecie oświęcimskim i województwie małopolskim na przestrzeni lat 2022-2024	33
Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Przeciszów w latach 2022-2024	35
Wykres 9. Powody udzielania świadczeń w 2024 roku (liczba rodzin)	36
Wykres 10. Płeć: N=95.....	38
Wykres 11. Wiek: N=95	39
Wykres 12. Wykształcenie: N=95	39
Wykres 13. Jakiego Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=95	41
Wykres 14. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=95	42

Wykres 15. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=95.....	43
Wykres 16. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=95	44
Wykres 17. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=95	45
Wykres 18. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=95	46
Wykres 19. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=95	47
Wykres 20. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=95	47
Wykres 21. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=95	49
Wykres 22. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=95	49
Wykres 23. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=95	50
Wykres 24. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=95	51
Wykres 25. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=95	52
Wykres 26. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=95	54
Wykres 27. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=95	55
Wykres 28. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=95	56
Wykres 29. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=95	57
Wykres 30. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=95	58
Wykres 31. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N=95	59

Wykres 32. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=95	60
Wykres 33. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=95	61
Wykres 34. Płeć: N=166.....	62
Wykres 35. Wiek: N=166.....	63
Wykres 36. Klasa: N=166.....	63
Wykres 37. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=166.....	64
Wykres 38. Ile razy zdarzyło Ci się: N=166	65
Wykres 39. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=166	66
Wykres 40. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=166	68
Wykres 41. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=166	69
Wykres 42. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=166.....	70
Wykres 43. Jak często w ciągu ostatniego roku szkolnego obserwowałeś/aś problem przemocy między uczniami w swojej szkole? N=166.....	72
Wykres 44. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=166	73
Wykres 45. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=166.....	74
Wykres 46. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=166.....	75
Wykres 47. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=166	76
Wykres 48. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=166	77
Wykres 49. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2022-2024	79
Wykres 50. Liczba wydanych świadczeń – jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024.....	80
Wykres 51. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	81

Wykres 52. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	83
Wykres 53. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii na przestrzeni lat 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	85
Wykres 54. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Przeciszów na przestrzeni lat 2022-2024.....	88
Wykres 55. Liczba dorosłych mieszkańców gminy Przeciszów przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2022-2024.....	89
Wykres 56. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Przeciszów na przestrzeni lat 2022-2024.....	94
Wykres 57. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2022-2024.....	95
Wykres 58. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	97
Wykres 59. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024.....	98
Wykres 60. Mieszkańcy gminy Przeciszów zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2022-2024.....	98
Wykres 61. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.	101